

11/2020

110 LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
NOVEMBER – LISTOPAD

ONE WITH NATURE

World of Hunting and Nature Exhibition
HUNGARY 2021

onewithnature2021.org

Naša dediščina je ključ do prihodnosti

na Madžarskem in po vsem svetu!

od 25. septembra do 14. oktobra 2021

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CIII., št. 11
november – listopad

Lovce je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:
Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Köveš
Bojan Avbar, Marjan Gselman, Jurij Lampe, dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic
Tehnični urednik: Milan Samar
Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovce izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.
Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovce pošljite na e-naslov lovce@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografije, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovce ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovce oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo Glasila Lovce
Župancičeva 9
1000 Ljubljana
e-naslov: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovce na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovce

Foto: Michael Migos

IZ VSEBINE:

A. Klemenc:	Delovanje komisij in delovnih teles Upravnega odbora LZS	500
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		502
MNENJA IN PREDLOGI		504
B. Tudiša:	Odgovor na članek <i>Do kdaj še tako?</i>	504
Uredništvo:	Ni res, da so krivolovci samo Romi	504
LOVSTVO		505
Več avtorjev:	Razvojna oblika človeku nevarne trakuje pri nutriji (<i>Myocastor coypus</i>)	505
S. F. Klope:	Lovski čuvaji in Lisjak	509
B. Avbar:	Pozor, divjad na cesti	512
LOVCEVA OPRAVILA		515
Š. Vesel:	November	515
LOVSKI NABOJI		517
G. Hodnik:	Uporaba svinčenk v lovske namene (1. del)	517
PO LOVSKEM SVETU		520
E. A. za varnost hrane:	Evropska agencija za varnost hrane tudi v Sloveniji začenja s kampanjo ozaveščanja o afriški prašičji kugi	520
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		521
LOVSKO PRIPovedništvo		522
T. Cigler:	Eden od sedmih	522
LOVSKO PESNIŠTVO		524
B. Grošelj:	Pod divjim prašičem	524
LOVSKA ORGANIZACIJA		525
U. Kmetec:	13. Državno in 6. Odprto mednarodno prvenstvo Slovenije v oponašanju jelenjega rukanja	525
S. Gabrijel:	Narava, čebele, med in medjed	526
J. Šivc:	Strelska liga ZLD Ljubljana 2020	526
G. Budal:	V Postojnsko-Bistriški zvezi lovskih družin 38 novih lovcev	527
V. Hace:	Strelska liga in bazenski tekmi v ZLD Kočevje	528
D. Lepšina:	Oj, ti korona!	529
B. Štemberger:	Tekmovanje v streljanju z risanico 2020 v Postojnsko-Bistriški ZLD	529
F. Rotar:	Na Koroškem pomladili lovske vrste	530
JUBILANTI		531
MLADI IN LOVSTVO		532
J. Weber:	Lovski tabor v LD Babno Polje 2020	532
LOVEC ZA MLADE EVRAZIJSKI BOBER (<i>Castor fiber</i>)		533
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		534
LOVSKI OPRTNIK		535
F. Černigoj:	Trije sedemdesetletniki in njih zgodbe ...	535
F. Rotar:	Visoka preža za 70 let	537
Lovki in lovci LD Soča:	Joško Kašča, ostal boš za vedno med nami!	537
I. Kuljaj:	Lovska poroka v Gabrju pod Gorjanci	538
M. Toš:	Janez Černač: Življenje pusti sledi III. (2018–2020)	538
F. Ekar:	Lepi čevljev pod domačo lesko	539
M. Hernaus:	Skrb za ptice pevke v LD Šentjur	539
Optics-Trade, d. o. o.:	Odprtje trgovine Optics-Trade v Slovenski Bistrici	540
M. Toš:	Bruno Skumavc	541
Žan, Eva:	Hrbet divjega prašiča s sojinimi kalčki	541
V SPOMIN		542
LOVSKA KINOLOGIJA		543
D. Zemljčič:	Osmi memorial Vladimira Pleničarja	543
T. Lah:	Uspešen letošnji tečaj vaj v poslušnosti VP-1/VP-2	544
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	544

SLIKA NA NASLOVNICI:

Rjavi medved (*Ursus arctos*)

Foto: Oton Naglost

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovce@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorski možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije.

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Šiva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavni Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Delovanje komisij in delovnih teles Upravnega odbora LZS

Mag. Aleš Klemenc,
podpredsednik LZS

števjanje znanstvenih dognanj, prizadevanje, zagnanost ter na prvem mestu proaktiven in vedno razvojno naravnani pristop vseh 15 komisij in delovnih teles Upravnega odbora (UO) LZS.

V letošnjem januarju so bile v novem mandatu na prvi ustanovni seji UO LZS uspešno ustanovljene komisije in delovna telesa, ki so za svoje delo predhodno prejela na seji UO LZS potrjen vsebinski in finančni načrt LZS za leto 2020, s katerim smo se seznanili vsi člani članic na delnih občnih zborih LZS. Vse komisije in delovna telesa imajo na podlagi predhodno opravljene analize zaradi spremenjenih razmer možnost na osnovi sklepa UO LZS spremeniti in preoblikovati letni načrt dela ter zagotoviti učinkovito in premišljeno porabo finančnih sredstev.

To je letos kot prva uspešno storila Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostmi na juljski seji UO LZS. Komisija je zaradi razmer, ki so posledica COVID-19, žal morala predstaviti 46. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov na prihodnje leto. Predvidena sredstva bodo tako porabljena za izdajo knjižice Stopinje in sledovi divjadi ter snemanje in pripravo učne zgoščenke Oponašanje jelenjega rukanja. Tako je zagotovljena učinkovita, racionalna in ciljno usmerjena poraba namenjenih zbranih finančnih sredstev ter osnovno izhodišče, da morata za porabljena finančna sredstva slovenska lovka in lovec dobiti kar največ novih in potrebnih vsebin za svoje delovanje v okviru lovske organizacije. Komisija zagotavlja delovanje kulturnih skupin, spremlja in analizira medije, skrbi za kontinuirano organizacijo in izvedbo srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov, sofinancira kulturne projekte in projekte oponašanja jelenjega rukanja.

Načrt dela Komisije za izobraževanje obsega ureditev enotnega pristopa glede zahtev izobraževanja lovskih pripravnikov, vzpodbujanje obiska Tehniškega muzeja v Bistri in biološke učilnice v Mostu na Soči, zagotavljanje vseh gradiv, ki jih je založila LZS, uporabnikom ter sofinanciranje posameznih izobraževanj v območnih lovskih zvezah. Letošnji poseben prispevek komisije je sprejem novih aktualnih Navodil za

izvajanje praktičnega in teoretičnega dela lovskega izpita in vodenje zbirk podatkov na juljski seji UO LZS. V prihodnje bo izobraževanje na vseh ravneh krovne organizacije sledilo nujno potrebni prilagoditvi sistema, ki ga uspešno uvajamo in izvajamo že letos, to je uvedbi sistemske novosti – izobraževanja na daljavo.

Komisija za lovsko kinologijo si je zadala pripravo prenovljenega Pravilnika o uporabi lovske kinologije, prizadeva si za pomembnejšo vlogo lovske kinologije, prenovi in nadgradnjo modula Lovska kinologija v lovskem informacijskem sistemu Lisjak ter nadaljevanje transparentne razdelitve sredstev na podlagi sprejetih določil.

Komisija za lovske informacijske sistem skrbi za sistemsko stalno izobraževanje uporabnikov, dopolnitev programskih vsebin, razvoj mobilne aplikacije, razvoj e-dnevnik lovskega pripravnika in lovskega čuvaja v sistemu Lisjak in sodeluje tudi v mednarodnem razpisu za pridobitev projekta Step Change.

Strokovno-znanstveni svet zagotavlja učinkovito reševanje odprte problematike, delovanje Uredniškega odbora Zlatorogovega zbornika, prenos znanja k lovcom – končnim uporabnikom, promocijo in prenos znanja v širšo družbo, predstavljanje izvirnih strokovno-znanstvenih dosežkov, izvedbo strokovno-znanstvenega posvetovanja na Slovenskem lovskem dnevu ter spodbujanje izdelave doktorskih, magistrskih in diplomskih nalog s področja divjadi. Poseben uspeh Strokovno-znanstvenega sveta in Komisije za lovske informacijske sistem je sodelovanje z Univerzo na Primorskem, ki ji je uspelo pridobiti pomemben že omenjeni mednarodni projekt Step Change v sklopu programa Obzorje 2020, ki bo omogočil nadgradnjo sistema monitoringa (spremljanja) divjadi v Sloveniji.

Komisija za lovska priznanja in odlikovanja ureja podeljevanje lovskega priznanja in odlikovanja (znakov, redov in jubilejnih znakov) ter ponatis listin za znake, rede in jubilejne znake.

Komisija za lovske čuvajske službe načrtuje ureditev področja pooblastil lovskega čuvaja (poenotenje pooblastil lovskega čuvaja in ribiškega čuvaja ter naravovarstvenih nadzornikov), spremembo Pravilnika o organizaciji lovske čuvajske službe, vsebini in pogojih za opravljanje izpita za lovskega čuvaja ter obliki izkaznice in službenega znaka, usposabljanje lovskega čuvaja (osnovno in obnovitveno) ter pripravo standardov postopkov lovskega čuvaja. Komisija intenzivno in strokovno pripravlja izobraževanja lovskega čuvaja na daljavo s pomočjo programa Moodle.

Komisija za finančno in gospodarsko področje skrbi za transparenten pregled porabe sredstev LZS v skladu s sprejetim finančnim načrtom in gospodarno ravnanje s finančnimi sredstvi.

Komisija za organizacijska in pravna vprašanja stalno skrbi za strokovno podporo na pravem in organizacijskem področju, ki jo organi in delovna telesa LZS potrebujejo pri

svojem delu. V skladu s sklepi UO LZS je njena naloga tudi pomoč članicam LZS pri uveljavljanju njihovih pravic v sodnih postopkih v precedenčnih primerih.

Komisija za upravljanje z divjadjo zagotavlja pogoje za trajnostno in razumno upravljanje z divjadjo v Sloveniji, sodeluje v problematiki upravljanja z divjadjo pri članicah, v sodelovanju izvaja raziskave prostoživečih parkljarjev, nadaljuje projekt ponovne naselitve male divjadi in podpira raziskovalne projekte s področja divjadi. Projekt LIFE DINALP BEAR je bil izbran med 15 finalisti za Nagrade LIFE 2020. Vzpostavljeni so primeri dobrih praks, ki se sedaj selijo na druge projekte in druge finančne mehanizme, in so spodbudili lokalno prebivalstvo k aktivnemu reševanju konfliktov. Z izvedbo monitoringa je osnova tudi za nadaljevanje aktivnega upravljanja s populacijo. Konec letošnjega avgusta je LZS učinkovito povezala članice Območnega združenja upravljalcev lovišč, ki so vključene v postopek Agencije Republike Slovenije za okolje glede izdaje novega dovoljenja za odvzem rjavega medveda iz narave. Gre za obdobje od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2021, članice pa so lahko prijavile udeležbo v postopku, kot je to storila tudi sama krovna organizacija. Na srečanju na sedežu LZS je bilo oblikovanih pet ključnih vsebinskih smernic, ki smo jih posredovali na Ministrstvo za okolje in prostor in bodo služile kot učinkovita podlaga pri nadaljnjih pogovorih z ministrstvom ter so ena izmed pomembnih podlag nove strategije upravljanja z rjavim medvedom.

Komisija za lovsko strelstvo in lovsko orožje skrbi za delovanje LZS na področju lovskega strelstva in lovskega orožja z izvedbo državnih strelskih prvenstev v lovskem streljanju, kar je letos še posebno široko in z bogatimi dodatnimi programi pripravila na strelišču na Pragerskem. Sodeluje tudi na mednarodnih strelskih tekmovanjih in skrbi za učinkovito usposabljanje lovcev na področju lovskega strelstva ter podaja konkretne in strokovne predloge za nujno potrebno spremembo Zakona o orožju.

Komisija za mednarodne odnose zagotavlja sodelovanje z mednarodnimi organizacijami, katerih članica je LZS, in sicer Mednarodnega sveta za lov in ohranitev divjadi (CIC) ter Združenja evropskih lovskih zvez (FACE). Tudi v prihodnje je cilj, da LZS v okviru razpoložljivih sredstev naredi čim več ter ohrani vlogo vodilnega partnerja v srednjeevropskem prostoru.

Komisija Mladi in lovstvo spremlja in nudi pomoč usposobljenim članicam pri nujno potrebnem stalnem in kontinuiranem delu z mladimi. Treba je nadaljevati in končati začete projekte, kot so didaktične igre za mlade. V nadaljevanju je komisija pred izzivom tudi glede prenovljene spletne strani LZS, in sicer kako lovstvo bolj množično približati mladim na njim zanimiv način.

Uredniški odbor glasila Lovec, Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletne strani LZS skrbi za urejanje in izdajanje glasila Lovec, knjig Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletno stran LZS. Lahko pričakujemo, da se bo LZS do začetka prihodnjega leta lahko pohvalila z novo, prenovljeno in sodobno spletno stranjo, za kar si učinkovito prizadeva tudi Komisija za lovski informacijski sistem.

Zeleni sklad LZS deluje kot solidarnostni sklad za pomoč članom članic LZS tako, da zagotavlja primerljivo obravnavo prošenj in predlogov za solidarnostno pomoč v skladu z razpoložljivimi sredstvi.

»Za uspešno in učinkovito doseganje ciljev so poglobitvi strokovnost, upoštevanje znanstvenih dognanj, prizadevanje, zagnanost ter na prvem mestu proaktivni in vedno razvojno naravnani pristop vseh 15 komisij in delovnih teles Upravnega odbora (UO) LZS.«

Foto: Štefan Vesel

Foto: Marjan Artnak

KOSMATINCI V LOŠKI DOLINI NISO VEČ SOVRAŽNIKI

ZARJA – JANA, 7. 9. 2020 (Jelka Sežun) – Ne more biti gozda brez medveda, meni Miha Mlakar, ki ima rad medvede in že leta dokazuje, da niso nujno škodljivci; če znaš živeti z njimi, so lahko prav koristni, lahko so celo vir preživljanja. Miha se v vasi Markovec v Loški dolini ukvarja z medvedjim turizmom, goste vodi na fotolov, s čimer pa daje zaslužek tudi lovcem, izdelovalcem spominkov, ljudem, ki oddajajo prenočišča. Medvedi v Loški dolini niso več sovražniki. Njegova očaranost z medvedi se je začela pred sedemnajstimi leti, »tu za hišo sem videl prvega, nekaj sva zemljo premetavala z lopato, pa je prišel medved in splezal na drevo, to je bilo septembra 2003, tako nekako. Če je žival prišla do hiše, koliko jih je še v gozdu, kaj počnejo ... Kup vprašanj se mi je porajalo in sem začel stikati za njimi, pa smo se našli, najprej na lovskem krmišču. Tam sem nekaj let nastavljal kamere in se čudil. Ko sem odrasel in dokončal šolo, sem premišljeval, kaj naj počnem

v življenju. Tukaj lahko kuhaš malice za tistih nekaj delavcev, a v tem ni perspektive, kaj bi torej še lahko počel? Razmišljal sem o kolesarstvu in pohodništvu, ampak pri tem so drugi že toliko naprej, kako jim boš konkuriral, ko nimaš razgledov, pa samo makadamske ceste ... Potem sem se pa spomnil na medvede. Na začetku je bilo nekaj let zelo težko, zdaj se je pa počasi začelo premikati. Prvo idejo sem dobil leta 2007, zares pa smo začeli leta 2014, 2015, vmes je bilo pa vse mogoče. Narediš stvari narobe. Vse, kar gre lahko narobe, je tudi šlo. Vsako napako smo plačali. Na primer, prvih šest lokacij sploh ni šlo. Misliš, da je vse idealno, medveda pa ni.« Na dvorišču njegovega gostišča v Markovcu so avtomobili s tujimi tablicami; italijanskimi, avstrijskimi. Do konca sezone ima že vse termine zasedene. Vprašali smo ga, kako ga najdejo tujci. »Dvanajst let dela,« je odvrnil. »Za prvo skupino še vedno vem, kdo so bili, znal bi jih naštet, čeprav je bilo to leta 2009, enajst let je od tega, za tri dni nazaj pa ne vem več. Bil sem mlad, zagnan lovec, praktično sem živel v gozdu, takoj ko sem bil prost, sem vzel puško, pa v gozd in sem

vse pregledal. Saj nisem streljal, samo zanimalo me je, kaj je za onim hribom, kaj za ono dolino, je tam kakšna luknja, kakšen brlog.«

ŠTEVILO VOLKOV ŠE VEDNO PROBLEMATIČNO: KOZI RAZTRGALI LE DESET METROV OD HIŠE

NOVA 24/TV, 18. 9. 2020 (Aleš Ernecl) – Predstavljajte si, da imate pri hiši dve kozi, na kateri ste zelo navezani, hiši dajeta mleko, otroci se z njima igrajo. In nekega jutra, ko niste pozorni ali še spite, volkovi nemočni kozi napadejo nedaleč od hiše in ju raztrgajo. Kaj, če bi bili zunaj otroci? Prizor je strašen, kot iz grozljivk. Kozi in njuni raztrgani telesi, odtrgani udi, vse okrvavljeno. In veste, da bi bilo mogoče to preprečiti? Če v sodniških haljah ne bi bili sodniki, ki so pod vplivom aktivistov za pravice živali, v večini iz vrst stranke Levica. Na našem portalu smo že veliko pisali o tem, koliko nezadovoljstva lahko lovcem in kmetom povzročijo sodniki, ki so

predvsem zaradi pritiskov strank, kot je Levica, in njihovih aktivistov za pravice živali, v preteklosti že večkrat prepovedali odstrel volkov. Navadno takšni sodniki svojo motivacijo zakrivajo s sklicevanjem na birokracijo, ki jo, če menijo, da je tako »pravično«, sicer lahko zaobidejo. Tako pa v teh primerih odločajo povsem neživljenjsko, brez razumevanja položaja kmetov in lovcov in predvsem v skladu s tem, kako se za pravice živali – kar samo po sebi seveda ni napačno – prizadevajo borci za omenjene pravice. Kmetje pa se soočajo z vse večjo škodo na drobnici. V nekaterih lovskih družinah volkovi opravijo že dobršen del načrtovanega odvzema divjadi.

VSAK DAN JO OBIŠČE LISIČJA DRUŽINA

SLOVENSKE NOVICE, 18. 9. 2020 (Boštjan Fon) – Foksi ter njeni lisički in lisjacek so redni gostje Partizanskega doma na Vodiški planini. Hedvika Kardoš jih za zdaj še ne hrani, saj je v gozdu dovolj vsega. V tihoti gozdov Jelovice, vzhodne so-

sede turistično in komercialno bolj izkoriščane Pokljuke, na Vodiški planini stoji lipa, ki so jo po dostopnih pisnih virih posadili daljnega leta 1473. Aprila, ko smo bili v Sloveniji v primežu najostrejših protikoron-skih ukrepov, okoli nje in okoli Partizanskega doma, lučaj stran, ni bilo nikogar. Pravzaprav je bil en obisk: prišla je lisica. Saj jih je v gozdovih na Jelovici veliko, bi lahko rekli, toda takšne, kot je Foksi, zagotovo ni daleč okoli.

ROGISTI SLAVIJO

SLOVENSKE NOVICE, 20. 9. 2020 (Marjan Toš) – Letos rogisti Lovske zveze Maribor praznujejo desetletnico uspešnega delovanja. Ves čas je njihov umetniški vodja maestro Marjan Golob, v skupini pa v jubilejnem letu nastopajo Slavko Štiberc, njihov predsednik, ter člani Franc Schönweter, Martin Volmajer, Roland Apohal, Anton Zupanec, Roman Strah, Franc Jerič, Jožef Želj, Hinko Šega in Nikola Jelatancev. Med nekdanjimi člani so bili rogisti Silvo Grašič, Robert Cintaver, Marko Škof, Janez Komperšak, Walter Meglič in Franc Veberič. Krajši čas sta bila z njimi še Gregor Papež in Christian Maininger. V

desetih letih ustvarjalnega delovanja so se mariborski lovski rogisti uveljavili kot prepoznavni ambasadorji lovske kulture na Štajerskem. Zaradi pandemije so morali načrtovani jubilejni celovečerni koncert odpovedati in so namesto njega izvedli samo priložnostni nastop na Pohorju, in sicer pred lovskim domom Lovske družine Hoče.

LD TRNOVSKA VAS

www.trnovska-vas.si, 21. 9. 2020 – Lovska družina (LD) Trnovska vas je bila ustanovljena leta 1946. Glede na to, da je nastala takoj po vojni, ki med drugim tudi divjadi ni bila naklonjena, se je številčnost divjadi zelo zmanjšala, zaradi česar so se leta 1948 člani LD Trnovska vas in člani LD Destrnik združili v enotno LD Destrnik. V letih 1950–1955 so si tedanji lovci prizadevali za samostojno lovsko družino, kar je uspelo leta 1955. Lovci so s pridnim delom in dobrim gospodarjenjem kupili zemljišče ter zgradili lovski dom, ki so ga slovesno predali svojemu namenu leta 1978. V preteklosti so razvili tudi svoj lovski prapor. V letih 2001–2005 so lovci kupili zemljo in zgradili strelišče ter začeli obnavljati lovski dom. Vsa leta

lovci aktivno delujejo na področju ohranjanja narave in v njej živeče divjadi.

SEDEM DESETLETIJ LOVSKE DRUŽINE PTUJ

ŠTAJERC, 24. 9. 2020 (Slavica Pičenko Peklar) – Letos člani in članice Lovske družine (LD) Jožeta Lacka Ptuj praznujejo 70 let delovanja. Ob tokratnem jubileju, po 20 letih, odkar so spisali zadnji zbornik, so poskrbeli za izdajo novega, ki bo tudi prihodnje lovske rodove spominjal na prehojeno pot. LD Ptuj, ki šteje 51 članov, je januarja 1950 v svojih vrstah povežala lovske družine Dornava, Grajena in Rogoznica. S svečano sejo upravnega odbora so ptujski lovci jubilej zaznamovali junija letos, ko so predstavili novi zbornik in se zahvalili Mestni občini Ptuj, Četrtni skupnosti Spuhlja, kjer stoji njihov lovski dom, Policijski postaji Ptuj in sosednjim lovskim družinam. Kot je dejal **Boštjan Prosenjak**, starešina LD Jožeta Lacka Ptuj, je zmotno prepričanje, da jih povezuje zgolj lov. »Naša glavna dejavnost je gospodarjenje z divjadjo in prizadevanje za izboljšanje njenega življenjskega okolja. Skupna površina našega lovišča, za katerega imamo koncesijo ministrstva za kmetijstvo,

je 5361 ha.« Ptujski lovci so svoj lovski dom postavili v Spuhlji, kjer imajo tudi strelišče za streljanje na glinaste golobe. »Lovce,« so dejali ptujski člani zelene bratovščine, »v gozdove privablja ljubezen do narave.« Veliko pozornost namenja izobraževanju in ohranjanju naravnega ravnovesja in prav zato, ker gre za ohranjanje človekovega naravnega okolja, si v svojih vrstah želijo še več mladih.

UPRavno SODIŠČE SPET USTAVILO ODSTREL MEDVEDOV

STA, MMC RTV SLO, www.Svecer.com in www.reporter.si, 24. 9. 2020 – Upravno sodišče je začasno zadržalo odstrel 115 medvedov, ki mu je zeleno luč prižgala Agencija Republike Slovenije za okolje (Arso). Začasna prepoved velja do pravno-močne sodne odločitve, so zapisali na sodišču. Arso je junija odločil, da bodo lahko lovske družine in upravljavci lovišč s posebnim namenom odstrelili 115 medvedov. Odločba naj bi veljala do konca septembra na več območjih v državi, ki so bila določena glede na lokalne povečane gostote medvedov in konfliktov, ki jih povzročajo medvedi. Upravno sodišče pa je nedavno ugodilo zahtevama dveh društev za varstvo okolja in narave za izdajo začasne odredbe ter odložilo izvršitev dovoljenja Arsa do pravno-močne sodne odločitve. Izkazana je namreč nepopravljivost škode, ker odstreljenih medvedov kot strogo zavarovane živalske vrste ne bo mogoče nadomestiti, so zapisali. Poleg tega bi z izvršitvijo izpodbijanega akta posegli v biotsko raznovrstnost in varstvo naravnih vrednot. **Časnik Delo** je sicer v začetku julija navedel, da so bile na odločbo Arsa vložene pritožbe, zato se odstrel ni začel. O zadevi naj bi ponovno odločalo Ministrstvo za okolje in prostor, in sicer v roku dveh mesecev. »Populacija medveda v Sloveniji se trenutno ne regulira sama, zato pričakujemo, da bi se brez posega v populacijo konflikti znatno povečevali,« so junija poudarili na Arsu. Dodali so, da druge možnosti, kot so na primer odstranitev medveda z določenega območja, odlov in preselitev osebka na drugo mesto v naravi, sterilizacija in zadrževanje v ujetništvu, niso sprejemljive in zadovoljive.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Pixabay (fotografija je simbolična.)

Odgovor na članek *Do kdaj še tako?*

Glede na mnenje in kritiko **Staneta Gabrijela iz Lovske družine Dobrnič** z naslovom *Do kdaj še tako*, objavljenem v deseti številki revije *Lovec*, člani **Zveze Romov Slovenije** zahtevamo popravek objavljenega obvestila, s katerim sta bila prizadeta pravica in interes romske skupnosti, ki uživa posebno zaščito po *Zakonu o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (ZRomS-1)*.

Bralcu se na podlagi članka ustvari napačen vtis, da so Romi nepridipravi, ki so (edini) krivci za motorizirani krivolov. Pisec vsiljuje bralcu zmotno podobo in ga utruje v

prepričanju, da motorizirani Romi poberejo 90 % nezakonito ubite divjadi, lovci pa le majhen del tiste obstreljene divjadi, ki jo obstreljuje Romi, zaradi česar so statistični podatki o krivolovu majhni. Vprašati se je treba, ali tudi med lovci ni krivolovcev? Ali se tudi lovci ne odločajo za motorizirani lov in po obstrelitvi divjad pustijo, da poginja v mukah? Zakaj je pisec usekal po Romih; mogoče, da bi prikrikljale lastne organizacije, ki, po ustnih izročilih, ki se širijo, tudi lovijo divjad na nedovoljen način in tudi vedno ne pripeljejo divjadi v lovsko družino?

Do kdaj še tako? Ni vsa

divjad obstreljena zaradi Romov, zlasti pa je pretirana in nepreverjena trditev, da Romi na območju štirih lovskih družin s krivolovom pobijejo toliko divjadi kot ena sama lovska družina. Piščevo stališče meji na sovražni govor. V njem ni trohice sprave, krivi so motorizirani Romi. Romska skupnost je diskriminirana, ker lovske družine na Dolenjskem zavračajo včlanjevanje Romov v lovske družine. Kršijo ustavne pravice Romov, ki pa jih lovci v Beli krajini, Posavju in Prekmurju sprejemajo medse. Gabrijelovo mnenje očitno zlonamerno in enostransko obtožuje Rome

kot edine grešnike, ne ponuja pa nobenih preverljivih dokazov za svoje trditve. Očitno gre za gola ugibanja in nesmisle, ki se širijo med ljudmi in dodatno vzpodbujajo sovraštvo do Romov.

V *Bibliji* je zapisano, naj vrže kamen prvi, ki je brez greha. Kje je samokritičnost lovcev, ki krivijo za krivolove izključno Rome, če pa je znano, da greši tudi njihova stran? Predlagamo, naj vsak pomete pred svojim pragom, kdor pa ima dokaze, naj jih predstavi in krivce za krivolov privede pred sodišče.

Bojan Tudija,
nekdanji podpredsednik
Zveze Romov Slovenije

Ni res, da so krivolovci samo Romi

Do kdaj še tako? Članek **Staneta Gabrijela** v deseti številki *Lovca* se je posredno dotaknil tudi moje pravice, ki je bila prizadeta z ukrepom moje lovske družine.

Ker sem razkrinkal krivolovce lastne lovske družine, sem dobil ukrep. Ni res, da so krivolovci samo Romi, za njihovim krivolovom se marsikdaj skrivajo tudi člani zelene bratovščine. Sam sem jih dobil na krivih potih. Slišati je bilo, da so nekaterim od njih zasegli celo neprijavljeno orožje in strelivo. Ker nekaterim to ugaja, si niti ne prizadevajo, da bi se organizirano borili proti krivolovu. Zato ni bilo prav, da sem bil žrtev lastnega odkritja nezakonitega lova.

Čas je, da se enkrat ozremo vase in priznamo tudi del

svoje krivde. Kar piše Gabrijel, ni v duhu sprave, ker si prostor delimo tudi z drugimi deležniki. Očitki, ki letijo iz

objavljenega članka, ne izhajajo iz načela, da ima vsaka medalja dve strani. Niso Romi krivi vsega ...

Podatek o identiteti avtorja hrani uredništvo. Avtor je želel biti anonimen.

Uredništvo

Foto: Pixabay

Avtorje besedil, namenjenih za objavo v rubriki *Mnenja in predlogi*, obveščamo, da uredništvo sprejema besedila z največ 4000 znaki brez presledkov.

Uredništvo

RAZVOJNA OBLIKA ČLOVEKU NEVARNE TRAKULJE PRI NUTRIJI (*Myocastor coypus*)

Alveolarna ehinokokoza (AE) je zoonoza (bolezen, ki se prenese z živali na človeka), ki jo povzroča trakulja *Echinococcus multilocularis*. Brez zdravljenja je bolezen za človeka usodna. *Echinococcus multilocularis* je majhna trakulja (1,2–3,7 mm) ter je za človeka in domače živali pomemben zajedavec. Značilna je za severno poloblo. V Švici naj bi bilo okuženih kar 67 % lisic, pogosta je tudi v Franciji, Nemčiji in Avstriji. Pri nas je po podatkih iz leta 2008 okuženih 2,6 % lisic. Glavni oziroma končni gostitelj trakulje *Echinococcus multilocularis* je lisica, zelo dovzetne so arktične lisice, *Echinococcus multilocularis* pa najdemo tudi pri psih in redkeje pri mačkah. Domači psi so lahko njeni končni in izjemoma vmesni gostitelji. Drugi vmesni gostitelji pa so voluharice, podgane, pižmovke in nutrije.

Razvojni krog trakulj rodu *Echinococcus*

V družino trakulj Taeniidae uvrščamo rod *Echinococcus*, v katerem poznamo več različnih vrst. Trakuljo *Echinococcus multilocularis* imenujemo tudi mala lisičja trakulja, ki pri vmesnem gostitelju povzroča alveolarno ehinokokozo. *Echinococcus granulosus*, ki

jo imenujemo tudi mala pasja trakulja, pa pri vmesnem gostitelju povzroči cistično ehinokokozo. Tako vrsto ehinokokoze povzročajo tudi trakulje *E. ortleppi*, *E. canadensis*, *E. equinus* in *E. felidis*. Pri mali pasji trakulji navadno zraste v vmesnem gostitelju, kot so ovce, koze, govedo, prašiči, konji in druge rastlinojede živali ter človek, le ena cista različnih velikosti, tudi do velikosti otroške glave, lahko pa

Alveolarna ehinokokoza je zoonoza, tj. bolezen, ki se prenese z živali na človeka. To je resna bolezen, ki je brez zdravljenja za človeka usodna.

zraste več cist in takrat govorimo o multicistični rasti razvojne oblike *Echinococcus granulosus*. V nasprotju z *Echinococcus granulosus* *Echinococcus multilocularis* proizvaja majhne ciste, ki se širijo po notranjih organih okužene živali.

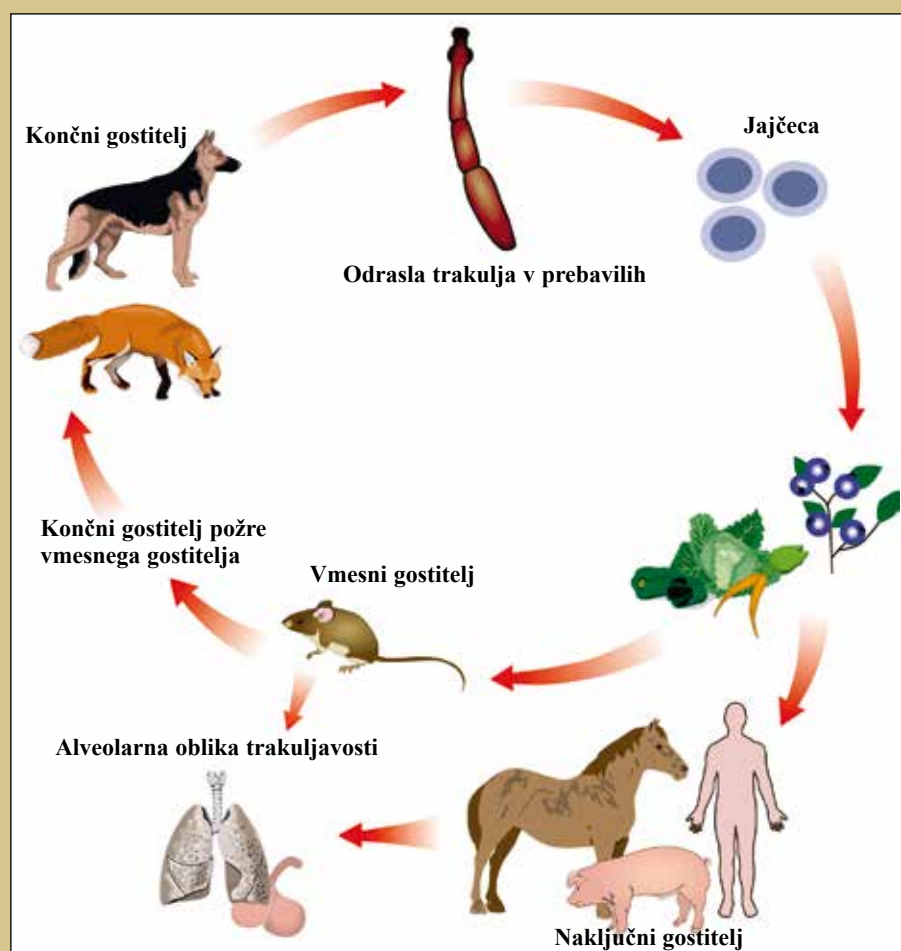
Razvojni krog trakulje *Echinococcus multilocularis* vključuje dva gostitelja (**slika 1**). Divje mesojede živali, psi in redkeje mačke so končni oziroma glavni gostitelji in v njihovem tankem črevesu živi odrasla oblika trakulje, ki se s kaveljčki na glavi pritrdi na sluznico črevesja. Odrasla trakulja izloča na stotine mikroskopsko majhnih jajčec, ki se v zrelih odzivkih z iztrebki izločajo v okolje. Divji glodavci (voluharice, podgane, bobri, veverice, pižmovke, nutrije) so naravni vmesni gostitelji, ki se okužijo, ko pojedjo jajče-

Primer *Echinococcus multilocularis* pri nutriji

V marcu so na območju Lovske družine (LD) Borovnica uplenili dve nutriji z obsežnimi spremembami na jetrih. Preostali notranji organi (srce, pljuča, vranica itn.) so bili nespremenjeni. Spremembe na jetrih smo z makroskopskim pregledom (pregled s prostim očesom) in pregledom pod mikroskopom opravili na Inštitutu za patologijo, divjad, ribe in čebele Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani (UL).

Pri makroskopski preiskavi smo v obeh vzorcih jeter ugotovili številne ciste različnih velikosti, napolnjene z rumeno bistro tekočino (sliki 2 in 3). Vzorce cist smo odvzeli za pregled pod mikroskopom in preiskavo, ki je pokazala, da spremembo povzroča zajedavec. Iz vzorcev za preiskavo pod mikroskopom smo po rutinskem postopku naredili rezine, debeline 4 μm , in jih obarvali s hematoksilinom in eozinom (z barvanjem, ki se najpogosteje uporablja za pregled pod mikroskopom). Pod mikroskopom smo v jetrih našli številne ciste, premera do 5 mm, katerih stena je bila zgrajena iz dveh ovojnic: lamelarne, ki je zgrajena iz številnih plasti lamel, in germinativne ali zarodne. V svetlinah cist so bile številne odlučene glavice prihodnjih trakulj in apnena telesca (slika 4).

Da bi ugotovili vrsto zajedavcev, smo pregledali spremenjena jetra nutrije in odkrili veliko majhnih cist. Ob prerezu se je iz cist pocedilo nekaj tekočine, ki smo jo s pipeto prenesli na predmetno steklo in pregledali pod mikroskopom. Videti je bilo več glavic prihodnjih trakulj rodu

Pripravil: Igor Pičulin

Slika 1: Razvojni krog trakulje (*Echinococcus multilocularis*)

Foto: Luka Pečlin

Slika 2: Številne ciste na jetrih uplenjene nutrije na območju LD Borovnica

ca. Iz jajčeca se v prebavilih vmesnega gostitelja sprosti ličinka, ki skozi črevesne stene pride v krvni obtok in se nato na notranjih organih (predvsem jetrih in pljučih) razvije v majhne ciste. Poleg divjih glodavcev so vmesni gostitelji lahko tudi domače in druge divje živali ter človek. Krog je sklenjen, ko mesojeda žival poje glodavca z alveolarnimi cistami. Glavice bodočih trakulj znotraj alveolarne ciste pa se v črevesju mesojedih živali preobrazijo v odrasle trakulje.

Uplenitelj mora shraniti srce, pljuča, jetra, vranico in ledvice ter jih pokazati lovskemu pregledniku.

Foto: Tanja Švara

Slika 3: Številne zajedavske ciste na jetrih (puščice)

Foto: Tanja Švara

Slika 4: Histopatološka slika ciste *Echinococcus multilocularis*. Cisto obdajata ovojnici (modre puščice), v svetlini ciste je več protoskoleksov (črne puščice). Barvanje s hematoksilinom in eozinom, 100-kratna povečava.

Foto: Luka Pečlin

Foto: Luka Pečlin

Slika 5: Ptičar z uplenjeno in prineseno nutrijo

Slika 6: Obe uplenjeni nutriji

Echinococcus. Odluščili in pregledali smo tudi notranji ovojnice cist. Opazili smo večplastno ovojnico, ki je bila tanka in nagubana, zarodna s prihodnjimi glavicami trakulj. V **Laboratoriju za parazitologijo Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani** so opravili molekularno analizo cist v spremenjenih jetrih. Želeli smo se prepričati, ali gre za razvojno obliko trakulje *Echinococcus granulosus* ali *Echinococcus multilocularis*. Molekularna analiza je pokazala, da je bila nutrija okužena z razvojno obliko *Echinococcus multilocularis*.

Po Uredbi 853/2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora v tretjem poglavju z naslovom *Ravnanje z malo divjadjo* piše, da mora usposobljena oseba (lovski preglednik) opraviti pregled, da ugotovi vse lastnosti, po katerih sklepa, da je meso nevarno za zdravje. Če ugotovijo neobičajne lastnosti med pregledom, opazijo neobičajno vedenje pred uplenitvijo ali pa obstaja sum na onesnaženost okolja, mora usposobljena oseba obvestiti pristojni organ. Po starem *Pravilniku o pogojih za zbiranje uplenjene divjadi, veterinarski pregled, proizvodnjo mesa in oddajo mesa uplenjene divjadi v promet (Uradni list RS, št. 81/2002 z dne 20. september 2002, ni več v veljavi od 1. januarja 2006)* mora lovec po uplenitvi divjadi odstraniti notranje organe; shraniti je treba organe prsne votline, srce in pljuča, od organov trebušne votline pa jetra,

vranico in ledvice. Če je videz katerih drugih organov spremenjen, jih mora tudi predložiti lovskemu pregledniku. Taki organi služijo pregledniku in veterinarju za presojo zdravstvenega stanja divjadi pred odstrelom in presojo ustreznosti mesa za prehrano ljudi ali živali. V praksi pa se zgodi, da se spremenjene organe zavrže v naravo. V primeru, da je divjad obolela z boleznijo, ki jo povzročajo trakulje iz rodu *Echinococcus spp.*, pomeni, da v naravi ostanejo okuženi organi, ki jih lahko pojedjo divji mesojedi, lovski ali domači psi oziroma mačke in se na tak način okužijo s trakuljo.

Ehinokokoza pri psih

Psi, okuženi s trakuljo, navadno ne kažejo nobenih kliničnih znakov, ker je v večini primerov omejena na črevesje. Pomembna pa je, ker se lahko prenaša na človeka. V redkih primerih opazimo odrivke trakulje okoli anusa okuženega psa. Pogosteje odrivki pripadajo drugi, manj nevarni vrsti trakulj (*Taenia hydatigena*, *Mesocestoides spp.*, *Dipylidium caninum*). Veterinar pri pregledu iztrebka pod mikroskopom lahko vidi jajčeca iz družine Taeniidae, a jih ne more ločiti od drugih vrst trakulj iz družine Taeniidae. Za potrditev diagnoze je potrebna molekularna diagnostika, ki se v praksi rutinsko ne uporablja, ker je zdravljenje za vse vrste trakulj enako. *Echinococcus multilocularis* pri psih in mačkah zdravimo z zdravilom z imenom prazikvantel, najpogosteje v obliki tablet. V redkih primerih se pri psih razvije notranja alveolarna oblika (podobno kot pri ljudeh). V takih primerih za zdravljenje uporabljamo kombinacijo kirurškega zdravljenja in kombinacijo zdravil proti

zajedavcem. Zato je na območjih, kjer je bolezen endemična (stalna), treba dati psom in mačkam zdravilo proti notranjim zajedavcem enkrat na mesec. V Sloveniji je praksa, da lastniki dajo psu zdravila enkrat na leto, od spremembe protokola cepljenja proti steklini pa tudi redkeje (sliki 5 in 6).

Alveolarna ehinokokoza pri ljudeh

Ljudje se okužijo z zaužitjem jajčec trakulje *Echinococcus multilocularis*. V rizično skupino spadajo lovci, veterinarji ali ljudje, ki imajo stik s končnimi gostitelji trakulje (lisice, šakali idr.) oziroma njihovimi iztrebki, ter lastniki psov in mačk, ki imajo dostop do glodavcev, okuženih z *Echinococcus multilocularis*. Vir okužbe so tudi z jajčeci trakulje onesnažena voda, zelenjava in zemlja. Najpomembnejši vir okužbe za ljudi so domači psi, za lovce pa še jajčeca trakulje na dlaki lisic, šakalov in drugih divjih mesojedov, s katerimi so v stiku.

Pri AE zaradi rasti ličinke trakulje (metacestoda) nastanejo v telesu tumorjem podobne tvorbe. Najpogosteje so prizadeta jetra, lahko pa se razširi tudi na druge organe. Zaradi počasne rasti cist ljudje z AE nimajo nobenih kliničnih znakov vrsto let. Včasih se zaradi rasti cist pojavijo bolečina ali nelagodje v zgornjem delu trebuha, oslabelost in izguba telesne teže. Simptomi so podobni kot pri raku

Alveolarna ehinokokoza ima podobne klinične znake kot tumorji in ciroza jeter. Zdravimo kirurško, pogosto s kombinacijo zdravil proti zajedavcem.

Za zaščito ob rokovanju z divjimi mesojedi sta pomembni uporaba rokavic in higiena rok ob božanju domačih psov in mačk.

Avtorji se zahvaljujejo LD Borovnica za spremenjene organe nutrij in dovoljenje za objavo podatkov.

odstranitev celotne spremembe ni mogoča. Takrat je uporaba zdravil po operaciji potrebna, da preprečimo ponovno rast.

Ljudje se lahko zaščitijo tako, da ne prijemajo mrtvih lisic, šakalov in drugih divjih mesojedov. Lovci in veterinarji naj nosijo zaščitne rokavice za enkratno uporabo pri stiku z divjimi in domačimi mesojedi. Psi in mačke naj ne bodo spuščene, preprečiti jim je treba dostop do glodavcev oziroma trupel živali, pri njih redno uporabljamo zdravila proti notranjim zajedavcem. Če božamo psa ali mačko, si pred uživanjem hrane temeljito umijemo roke s toplo vodo in milom (*slika 7*). Na območjih z chinokokozo ni priporočljivo jesti sadja ali zelenjave neposredno s tal. Tako hrano je treba temeljito sprati pod tekočo vodo ali skuhati, kar naj še posebej velja za nabiralce gozdnih sadežev ali nabiralce gob.

Foto: Pixabay

Slika 7: Lovci in veterinarji naj nosijo zaščitne rokavice za enkratno uporabo pri stiku z divjimi in domačimi mesojedi. Če božamo psa ali mačko, si pred uživanjem hrane temeljito umijemo roke s toplo vodo in milom.

ali cirozi jeter. Zdravnik lahko potrdi diagnozo, postavljeno na osnovi kliničnih znakov in slikovnih preiskav (RTG, CT, MRI) z odvzemom krvi in potrditvijo

prisotnosti protiteles proti *Echinococcus multilocularis* v njej. Zdravljenje poteka kirurško z odstranitvijo spremembe, ki jo povzroča zajedavec, čeprav včasih

dr. Manja Križman,
Luka Pečlin,

doc. dr. Tanja Švara,

dr. Barbara Šoba Šparl in

doc. dr. Aleksandra Vergles Rataj

Foto: Miha Krofel

LOVSKI ČUVAJI IN LISJAK

Lovski čuvaji so pomemben del lovstva. Lovski informacijski sistem *Lisjak* je sistem z naborom podatkov, ki nam ga zavidajo marsikje v svetu. Zavedajmo se, kako pomemben vir informacij je in začnimo že danes vanj vpisovati vse, kar je povezano z delovanjem lovske družine in kar sistem omogoča. V tem članku se bomo seznanili, kaj nam *Lisjak* pove o lovskih čuvajih.

Nekatere lovske družine imajo dovolj lovskih čuvajev, ki izpolnjujejo vse pogoje za sklenitev pogodbe in imenovanje, vendar pa očitno ni prave združljivosti z vodstvi. Slednje bi nam moralo biti tuje, pa nam očitno ni.

Izobraževanje za lovske čuvaje

Komisija za lovskočuvajsko službo je imela v letu 2020 ustanovno sejo, eno dopisno sejo in eno sejo na daljavo s pomočjo videokonference. V tem času je poslala razpis usposobljenim članicam za izvedbo tečaja za lovske čuvaje. V roku so vloge poslale članice, ki so navedene v *preglednici 1*.

Komisija je na podlagi podatkov iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak* potrdila izobraževanje za lovske čuvaje v organizaciji **Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin (ZLD) Celje** in **ZLD Gornje Posočje**, h kateri sta se priključili tudi **ZLD Gorica** in **ZLD Idrija**.

Preglednica 1: Vloge članic na podlagi razpisa

Usposobljena članica	Število kandidatov	Leto zadnjega tečaja
Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje	61	2013
ZLD Gorenjske	32	2014
ZLD Gornje Posočje	47	2010
ZLD Zasavje	37	2010
ZLD Gorica	veliko	2014
ZLD Posavja	30	2012
ZLD Ljubljana	18 (leta 2019: 40)	2015
ZLD Notranjske Cerknica	10	2005

V času odločanja so že veljali ukrepi za omejevanje okužbe z novim koronavirusom, zato je komisija začela razmišljati o načinu izvedbe tečajev na daljavo. Pri

tem je pozvala k sodelovanju zlasti kandidate z območja **ZLD Posavja** in **ZLD Zasavje**, ki bi bili obenem testni usposobljeni članici za izvedbo tovrstnih izpitov.

Foto: Srečo Felix Kroppe

Lovski čuvaji pri svojih obhodih lovišč naletimo na marsikaj.

Na nas preži tudi nevarnost.

Izvedba tečajev na daljavo bi sicer tudi v prihodnosti pomenila korak naprej v izobraževanju v lovstvu nasploh, vendar pa je potrebna še kakšna organizacijska in kadrovska poteza. Pri tem komisija vidi na eni strani izziv, na drugi pa tudi zmanjšanje posameznih stroškov, kamor je treba prišteti stroške organizatorja glede prostorov, kilometrine predavateljem in članom izpitne komisije ter še kaj.

Novosti, ki so v pripravi

Komisija se je lotila izdelave kataloga znanj lovskega čuvaja; takega v pravilni obliki, kot bi moral biti, še nimamo. Prav tako pripravlja spremembo programa, ki bo zajemal vsebine samo za lovskega čuvaja brez vsebin iz drugih samostojnih programov. Veliko razprav bo še pri pogojih za udeležbo na tečaju. Zdaj je mogoča udeležba takoj po opravljenem lovskem izpitu, sklenitev pogodbe in imenovanje iz pristojnega ministrstva pa z najmanj triletno lovsko prakso. Razmišljanja gredo v smeri, da bo mogoča udeležba na tečaju šele po opravljenih točno določenih drugih programih (na primer: lovovodja, mentor, usposobljena oseba ...). Določiti bo treba tudi minimalno strokovno izobrazbo.

Pri sklopu izobraževanja za lovskega čuvaja na daljavo v tem trenutku ne vidim večjih težav.

Pregled izobraževanj v obdobju 2010–2019

V preglednici 2 so zbrani podatki o tečajih za lovske čuvaje od leta 2010 do 2019. Kot je videti, smo imeli na leto tudi do šest tečajev prav zaradi njihovega

Preglednica 2: Pregled tečajev za lovskega čuvaja, število prijavljenih in uspešno opravljenih izpitov

Izvajalec	Leto tečaja	Št. prijavljenih	Št. tistih, ki so tečaj opravili
ZLD Prekmurje	2019	37	31
ZLD Bela krajina	2019	44	37
ZLD Novo mesto	2018	65	55
LZ Maribor	2017	55	48
Postojnsko-Bistriška ZLD	2016	33	27
ZLD Ljubljana	2015	56	49
ZLD Gorica	2014	36	31
ZLD Gorenjske	2014	42	39
Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje	2013	50	48
ZLD Kočevje	2013	41	35
Lovska zveza Slovenije	2012	15	11
ZLD Posavja	2012	31	27
ZLD Ptuj - Ormož	2012	44	34
ZLD Prekmurje	2011	36	18
ZLD Ljubljana	2011	50	49
ZLD Koper	2011	34	32
LZ Maribor	2011	64	50
ZLD Gornje Posočje	2010	57	49
ZLD Novo mesto	2010	65	51
ZLD Bela krajina	2010	34	27
ZLD Zasavje	2010	36	28
ZLD Prlekija	2010	48	46
Koroška LZ	2010	78	76

Pripravi: Srečo Felix Kroppe

pomanjkanja. Upravni odbor Lovske zveze Slovenije je leta 2010 komentiral, da gre pri izobraževanju lovskega čuvaja za ustvarjanje lovskega čuvaja na zalogo. Trditev vsekakor ne vzdrži strokovne presoje, res pa je, da je k temu pripomogel Zakon o divjadi in lovstvu, ki je predpisal minimalno število lovskega čuvaja na lovno površino, in tudi slabo upravljanje s človeškimi viri v lovske družine. To lahko opazimo tudi dandanes. Nekatere lovske družine imajo dovolj lovskega čuvaja,

ki izpolnjujejo vse pogoje za sklenitev pogodbe in imenovanje, vendar pa očitno ni prave združljivosti z vodstvi. Slednje bi nam moralo biti tuje, pa nam očitno ni.

Pomen vodenja podatkov v Lisjaku

V vseh obvestilih in pozivih lovske družine smo opozarjali na doslednost pri vodenju podatkov v lovskem informacijskem sistemu Lisjak. Ti podatki so pone-

kod še vedno težava in obdelava podatkov nekaterih lovskih družin je posledično zelo zahtevna. Na podlagi obdelave podatkov lahko zapišem samo, da so vsi podatki največji približek resničnemu stanju, nikakor pa ne, da so 100-odstotno zanesljivi. Na voljo so nam bili podatki, ki so dostopni in jim pač moramo verjeti.

V aprilu smo obdelali podatke o lovskih čuvajih, pridobljenih iz *Lisjaka*. Zavedati se moramo, da ta aplikacija pri lovskih čuvajih ne zagotavlja prednastavljenih izpisov in je bilo treba vse delati tako rekoč peš. Potrebno je bilo veliko več časa, prednost pa je bila, da smo bili prisiljeni pogledati skoraj v vsako lovsko družino glede točnosti podatkov. Še vedno so ti podatki neurejeni, še vedno ima en lovski čuvaj, ki je vpisan večkrat, tudi pri vsakem vpisu vnesen podatek, da je aktiven, čeprav sta mu že potekli dve pogodbi.

Kaj so pokazali obdelani podatki?

Preglednica 3 prikazuje podatke o članstvu, številu lovcev, ki imajo opravljen lovskočuvajski izpit, odstotek teh članov na celotno število lovcev, njihovo povprečno starost in še več podatkov, ki povedo marsikaj. Če povzamem: v lovskih vrstah imamo 3154 lovcev in lov z opravljenim

Foto: Srečo Felix Krobe

Marsikateri lovski čuvaj je že naletel na podobne sledi ali se celo srečal s kakšnim objestnim voznikom dvokolesnika.

lovskočuvajskim izpitom, kar je 15,6 % članstva glede na celotno članstvo. Njihova povprečna starost je 60,8 leta. Od teh jih ima 1496 podpisano pogodbo z upravljavcem lovišča in jih je imenovalo ministrstvo. Njihova povprečna starost je 59,5 leta. Lovskih čuvajev, ki so »na čakanju« oziroma ne opravljajo lovskočuvajske službe, je 1670, njihova povprečna starost je 61 let.

Ob pregledu preglednice boste morda pomislili, da gre za kakšno napako. Pa ni tako. Upoštevati je treba še kar nekaj elementov. Eden izmed njih je, da imajo

Na podlagi obdelave podatkov lahko rečem samo, da so vsi podatki največji približek resničnemu stanju, nikakor pa ne, da so 100-odstotno zanesljivi. Na voljo so nam bili podatki, ki so dostopni in jim pač moramo verjeti.

nekateri lovski čuvaji pogodbo v dveh lovskih družinah, da so lovski čuvaji v lovski družini, katere člani niso, in podobno. Pomembne so tudi neke vrste omejitve, ki bodo, če bodo, oteževale delo tistega, ki bo zadolžen za pripravo prednastavljenih izpisov iz aplikacije *Lisjak*. O tem bo treba še sprejeti odločitev, tako kot za še katero od prej navedenih.

Zanimiv podatek za konec

Kot zanimiv podatek pa tole: lovskih čuvajev je 21 s povprečno starostjo 54,8 leta. S pogodbo in imenovanjem pa imamo sedem lovskih čuvajev s povprečno starostjo 50,4 leta. Naj mi na tem mestu lovke odpustijo: jaz bi napisal generalno število, to je 18 let na staro podlago.

Pa dober pogled in več doslednosti pri naši aplikaciji *Lisjak*.

Dr. Srečo Felix Krobe,
predsednik Komisije za lovskočuvajsko službo in lovskočuvajske izpite

Preglednica 3: Pregled podatkov o lovskih čuvajih po območnih lovskih zvezah

Območna lovska zveza	Št. članov	Št. članov z lovsko- čuvajskim izpitom	Člani z lovskočuvaj- skim izpitom (%)	Povprečna starost članov z lovskočuvaj- skim izpitom	Imetniki statusa »aktivno«	Imetniki statusa »aktivno« (%)	Povprečna starost imetnikov statusa »aktivno«	Razlika	Razlika (%)	Povpreč- na starost	Dejan- sko
Bela krajina	645	144	22,30 %	56,29	44	30,60 %	59,04	101	70,10 %	54,5	43
Prekmurje	767	170	22,20 %	61,3	73	42,90 %	63,8	100	58,80 %	57,7	60
Ljubljana	1708	250	14,60 %	58,8	129	51,60 %	57,3	120	48,00 %	61	128
Brkinsko-Kraška	611	86	14,10 %	59,5	43	50,00 %	62,8	44	51,20 %	55	43
Gorenjska	1421	221	15,60 %	58,3	99	44,80 %	55,2	122	55,20 %	60,8	96
Gorica	1210	141	11,70 %	64	64	45,40 %	63,5	81	57,40 %	61,2	64
Gornje Posočje	574	103	17,90 %	59,6	50	48,50 %	58,14	53	51,50 %	61	50
Idrija	359	70	19,50 %	62,9	29	41,40 %	57	42	60,00 %	65,5	29
Kočevje	791	176	22,30 %	57,8	68	38,60 %	55,5	109	61,90 %	58,8	68
Koper	524	54	10,30 %	64,2	27	50,00 %	54,3	27	50,00 %	65,6	27
Koroška	1164	183	15,70 %	66	83	45,40 %	68,6	100	54,60 %	63,9	83
Maribor	2075	317	15,30 %	61,4	144	45,40 %	61	173	54,60 %	61,7	144
Notranjska	511	82	16,00 %	57,3	30	36,60 %	56,7	52	63,40 %	57,6	30
Novo mesto	1147	178	15,50 %	58,8	83	46,60 %	58,5	95	53,40 %	55,9	84
Posavje	1135	156	13,70 %	60,4	87	55,80 %	59,2	70	44,90 %	61,1	87
Postojnsko-Bistriška	1005	150	14,90 %	57,9	64	42,70 %	56,9	86	57,30 %	58,7	64
Prlekija	446	59	13,20 %	60,2	35	59,30 %	59,1	24	40,70 %	61,9	35
Ptuj - Ormož	994	163	16,40 %	63,9	91	55,80 %	63,9	72	44,20 %	64,3	90
Savinjsko-Kozjanska	2065	315	15,30 %	61,4	176	55,90 %	57,5	139	44,10 %	66,4	176
Zasavje	1022	136	13,30 %	66,2	77	56,60 %	63,9	60	44,10 %	67,9	77
Skupaj	20174	3154	15,6 %	60,8095	1496	47,4%	59,594	1670	52,9 %	61,025	1478

Legenda:

Povprečna starost članov z lovskočuvajskim izpitom: povprečna starost vseh članov, ki imajo opravljen lovskočuvajski izpit, ne glede na to, ali imajo status »aktivno« ali »neaktivno«.

Povprečna starost imetnikov statusa »aktivno«: povprečna starost članov z opravljenim lovskočuvajskim izpitom in imajo označen status »aktivno«.

Razlika in povprečna starost: število in % tistih članov, ki so v LD z opravljenim lovskočuvajskim izpitom in nimajo statusa »aktivno« ter njihova povprečna starost.

Dejansko: število članov, ki opravljajo lovskočuvajsko službo in imajo status »aktivno«.

POZOR, DIVJAD NA CESTI

Za divjad so, kar potrjujejo statističnimi kazalniki, naše ceste krvavi mlini. S prometnicami prepređeno deželó so divjadi presekale tradicionalne selitvene, paritvene in prehranjevalne poti. Posledično so pogosta trčenja med udeleženci v prometu in divjadjo. Vprašanje je, ali lahko z ustrezno prometno signalizacijo vplivamo na voznike, da bodo tudi zaradi lastne varnosti spoštovali in upoštevali opozorila na nevarnost, ki jim na cesti preti zaradi trka z divjadjo? Odgovor je pomemben zaradi vprašanj odškodninske odgovornosti. V petem odstavku 54. člena Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) je določeno, da za škodo na divjadi in na vozilu, ki jo povzroči trk divjadi in premikajočega se vozila, odgovarjajo: voznik vozila, če se ugotovi, da ni vozil v skladu s predpisi, in upravljavec lovišča, če je škoda nastala zaradi njegovih dejanj ali opustitev. Upravljavec odgovarja za škodo na divjadi in voznik za škodo na vozilu, če sta oba storila vse potrebno, da škoda ne bi nastala.

Predstavitev nove prometne signalizacije

Za kratko predstavitev nove prometne signalizacije, pomembne tudi za upravljavce lovišč, ki se vsak dan srečujejo z

¹ Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 101/2004).

izgubami divjadi na cestah, sem pregledal *Pravilnik² o prometni signalizaciji in*

² Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah obsega:

- Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah (Uradni list RS, št. 99/15 z dne 21. 12. 2015),

- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni

prometni opremi na cestah³. Pravilnik⁴, ki je bil izdan v skladu z Direktivo (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta Evrope z dne 9. septembra 2015, določa namen, vrste, pomen, obliko, barvo, velikost, lastnosti in postavljanje prometne signalizacije in prometne opreme na javnih in nekategoriziranih cestah, ki so v rabi za javni cestni promet. S prometno signaliza-

opremi na cestah (Uradni list RS, št. 46/17 z dne 29. 8. 2017),

- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah (Uradni list RS, št. 59/18 z dne 7. 9. 2018),

- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah (Uradni list RS, št. 63/19 z dne 21. 10. 2019).

³ Uradni list RS 99-3920/2015, stran 12524, datum objave: 21. 12. 2015, veljavnost: od 5. 1. 2016, uporaba: od 5. 7. 2016

⁴ Rules on Traffic Signs and Equipment on Roads

Prometni znak z oznako 1119 (*Divje živali na cesti*) je nadomestil dosedanja prometni znak I-18 (*Divjad na cesti*); označuje bližino nevarnega mesta, kjer divjad in druge prostoživeče živali na stalnih prehodih (stečinah) prehajajo čez cesto.

Povoz kune belice

Čeprav rok za zamenjavo prometnih znakov še ni potekel, je za lovske družine pomembno, da od upravljavcev cest nemudoma zahtevajo postavitev prometnih znakov *Divje živali na cesti* z namenom, da bi odpravili ali vsaj zmanjšali škodo zaradi povozov divjadi.

v času razmnoževanja (prska) in pozimi, ko divjad prihaja na soljene ceste lizat sol. Prometna znaka 1119-2 in 1119-3 postavljamo v obdobju intenzivnejših premikov (migracij) dvoživk čez ceste. Znak 1119-4 se uporablja samo kot spremenljivi svetlobni prometni znak.

O znaku 1119 (Divje živali na cesti)

Prometni znak 1119 (*Divje živali na cesti*) sodi med prometne znake, katerih

Foto: Bojan Avbar

Za upravljavce lovišč je pomembno predvsem, da so udeleženci cestnega prometa s sporočili in obvestili seznanjeni s stalnimi prometnimi znaki. Znaki za nevarnost opozarjajo udeležence cestnega prometa na nevarnost in vrsto nevarnosti na cesti.

cijo, ki jo sestavlja pokončna in vodoravna signalizacija, ter prometno opremo država zagotavlja prometno obveščanje in upoštevanje prometnih pravil in ukrepov za varnost prometa. Za upravljavce lovišč je pomembno predvsem, da so udeleženci cestnega prometa s sporočili in obvestili seznanjeni s stalnimi prometnimi znaki.

Znaki za nevarnost⁵ opozarjajo udeležence cestnega prometa na nevarnost in vrsto nevarnosti na cesti. Prometni znak z oznako 1119 (*Divje živali na cesti*) je nadomestil dosedanj prometni znak I-18 (*Divjad na cesti*); označuje bližino nevarnega mesta, kjer divjad in druge prostoživeče živali na stalnih prehodih (stečinah) prehajajo čez cesto. Postavitev

1119	 Divje živali na cesti		A Bližina nevarnega mesta, kjer divjad in druge divje živali na stalnih prehodih prehajajo čez cesto.			
	B		 1119-1	 1119-2	 1119-3	 1119-4
	C		Postavitev znaka 1119 in 1119-1 je dopustna na podlagi podatkov o evidentiranem stalnem prehodu divjadi ali drugih divjih živali (lokacija, število evidentiranih poškodb divjih živali) in podatkov o evidentiranih povozih divjih živali (deset osebkov na leto zadnjih pet let na dolžini prehoda 500 metrov) s strani upravljavca lovišča ali lovišča s posebnim namenom oziroma drugih naravovarstvenih služb. Znak 1119-1 se uporablja samo pri postavljanju na levi strani ceste oziroma vozišča. Znaka 1119-2 in 1119-3 se postavljata v obdobju intenzivne migracije (selitve) dvoživk čez ceste. Znak 1119-4 se uporablja samo kot spremenljivi svetlobni prometni znak.			

Vir: Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV11505>

⁵ Za upravljavce lovišč tudi ni zanemarljiv znak za nevarnost 1118 (*Živali na vozišču*), ki obelčuje bližino mesta, kjer domače živali prehajajo čez cesto ali hodijo vzdolž nje. Nemalokrat poti živali na vozišču sovpadajo s prehajanjem divjih živali.

Postavitev znaka 1119 (*Divje živali na cesti*) je dopustna na podlagi podatkov o evidentiranem stalnem (oziroma rednem) prehodu divjadi preko ceste. Predpisan je v štirih oblikah (1119-1, 1119-2, 1119-3 in 1119-4), ki se uporabljajo glede na vrsto nevarnosti za udeležence v prometu.

znaka je dopustna na podlagi podatkov o evidentiranem stalnem (oziroma rednem) prehodu divjadi preko ceste. Predpisan je v štirih oblikah (1119-1, 1119-2, 1119-3 in 1119-4), ki se uporabljajo glede na vrsto nevarnosti za udeležence v prometu.

Čeprav rok za zamenjavo prometnih znakov še ni potekel, je za lovske družine pomembno, da od upravljavcev cest nemudoma zahtevajo postavitev prometnih znakov *Divje živali na cesti* z namenom, da bi odpravili ali vsaj zmanjšali škodo zaradi povozov divjadi. Slednji so izrazito povečani v času poganja srn in košut,

zahteve glede svetlobno odbojnih lastnosti so odvisne tudi od mesta njihove postavitve, svetlobnih značilnosti okolice, kjer so prometni znaki postavljeni, ter lokacije prometne površine. Pri postavitvi prometnega znaka je pomembno sodelovanje vodje lovskega okoliša/revirja, ki v lovišču dobro pozna selitvene poti in prehode divjadi preko cest. Prometni znak *Divje živali na cesti* mora biti postavljen tako, da ga udeleženci cestnega prometa pravočasno opazijo in dojamejo njegov pomen. Vse z namenom, da hitrost svoje vožnje prilagodijo tudi morebitnemu bližnjemu

Foto: Bojan Avbar

Povoz srne

srečanju z divjadjo ali drugimi živalmi na cesti. Območje za postavitve prometnega znaka na avtocestah in hitrih cestah znaša osem metrov, na drugih cestah pa pet, merjeno od zunanjega roba vozišča. Če so sestavni del cestišča tudi kolesarske površine, površine za pešce ali druge prometne površine, znaša širina tega pasu dva metra od zunanjega roba teh površin. Prometni znaki *1119 (Divje živali na cesti)*⁶ se postavljajo na desni strani poleg cestišča ali nad njim v smeri vožnje vozila, tako da ne ovirajo prometa vozila in pešcev ter da jih ne zakrivajo udeleženci cestnega prometa ali druge ovire.

Če na mestu, kjer je postavljen prometni znak, zaradi gostote prometa ali iz drugih razlogov udeleženci cestnega

Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo (DRSI) kot upravljavka državnih cest pričakuje sodelovanje od upravljavcev lovišč (lovskih druženj) pri postavitvah prometnega znaka *Divje živali na cesti* na kritične lokacije, da ga bodo udeleženci v prometu zlahka zaznali in pravočasno dojemali njegov pomen.

prometa prometnega znaka ne bi pravočasno opazili, mora biti ponovljen tudi na nasprotni, levi strani ceste, če je potrebno, pa tudi nad voziščem. Višina spodnjega roba prometnega znaka ali dopolnilne table mora biti ob postavitvi ob vozišču meter in pol nad višino roba vozišča ali odstavnega pasu, ob katerem je postavljen znak. Če je vozišče zavarovano z varnostno ograjo, mora biti vodoravna razdalja med ograjo in projekcijo skrajne točke prometnega znaka najmanj 25 centimetrov, razen na avtocestah in hitrih cestah, kjer mora biti

razdalja enaka delovni širini varnostne ograje, vendar ne sme biti večja od 2,20 metra. Če sta na istem drogu, na katerem smeta biti nameščena le dva prometna znaka, nameščeni različni vrsti prometnih znakov, mora biti znak za nevarnost *1119 (Divje živali na cesti)* vedno na vrhu droga.

Kako lahko sodelujemo lovci?

Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo (DRSI) kot upravljavka državnih cest pričakuje sodelovanje od upravljavcev lovišč⁷ (lovskih druženj) pri postavitvah prometnega znaka *Divje živali na cesti* na kritične lokacije, da ga bodo udeleženci v prometu zlahka zaznali in pravočasno dojemali njegov pomen. Zato je izdala **obrazec**⁸ za predloge in informacije, na katerih lokacijah naj postavijo prometne znake *1119* in *1119-1* ob upoštevanju podatkov o evidentiranih povozih divjih živali (najmanj deset osebkov na leto zadnjih pet let na dolžini prehoda 500 metrov).

Postavitev prometnega znaka *1119* in *1119-1 (Divje živali na cesti)* je v skladu s pravilnikom dopustna na podlagi podatkov o evidentiranem stalnem prehodu divjadi ali drugih divjih živali (mest prehodov preko vozišč, števila evidentiranih poškodb prostoživečih živali) in podatkov o evidentiranih povozih divjih živali (najmanj deset osebkov na leto zadnjih pet let na dolžini prehoda 500 metrov). Upravljavec lovišča mora k izpolnjenemu obrazcu, ki ga najdete na spletni strani **Ministrstva za infrastrukturo**, priložiti tudi **zemljepisno karto** z navedbo ceste v merilu M 1 : 25000 (ali manj). Vanjo morajo biti vrisani kraji povozov divjadi in drugih prostoživečih živali ter smeri njihovega gibanja.

Potrudimo se, sodelujmo z DRSI, da bi v naših loviščih s postavitvijo prometnih znakov *1119* in *1119-1* zmanjšali število povozov divjadi in drugih prostoživečih živali, s čimer bomo naredili največ za varnost divjadi, ki prehaja ceste. Hkrati bomo poskrbeli tudi za varnost nelovnih vrst prostoživečih živali in udeležencev v prometu. Tako bomo zmanjšali škodo na divjadi in povečali stopnjo varnosti in zaupanja ljudi v lovce in lovstvo.

Bojan Avbar

⁶ Konstrukcija prometnega znaka *1119 (Divje živali na cesti)* mora po standardu SIST EN 12899-1 glede mehanske odpornosti dosegati faktor varnosti za obremenitve – razred PAF1, pritisk vetra – razred WL5, dinamični pritisk pri čiščenju snega – razred DSL1, najmanjšo dopustno deformacijo pri upogibanju – razred TDB4, prebadanje znaka – razred P3 in z robovi plošče znaka – razred E2.

⁷ 5. odstavek 53. člena ZDLov-1 določa, da morata upravljavca lovišča ali lovišča s posebnim namenom obvestiti upravljavca javne ceste, ki vodi skozi lovišče, o krajih stalnih prehodov divjadi čez cesto zaradi postavitve ustreznega prometnega znaka.

⁸ <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavu/DRSI/Dokumenti-DRSI/Navodila-gradiva/Prometna-signalizacija/Divje-živali-na-cesti-navodila-za-izpolnjevanje-obrazca-2019.doc>

NOVEMBER

Listopad – november zaznamuje obdobje umirjanja narave in priprave na zimski počitek. Prvi dan je posvečen spominu preminulih sorodnikov, prijateljev in lovskih tovarišev. Letošnja počastitev spomina na mrtve je bila nekaj posebnega, saj trenutne zdravstvene razmere na stari celini in tudi širše v svetu niso dovoljevale množičnih zbiranj in združevanj. Treba se je bilo ustrezno odločiti, kako bomo obiskali grobove svojih najdražjih. Pri tem poklonu je prav, da v duhu ekološke ozaveščenosti prižgemo nekaj svečk manj in jih nadomestimo z vršičkom zelene vejice jelke ali smreke. V takih razmerah si za dan obiska grobov lahko izberemo dneve pred 1. novembrom ali po njem.

Vse foto: Štefan Vesel

Na grobovih naših najdražjih v duhu ekološke ozaveščenosti in najnovejših razmer prižgemo kakšno svečko manj in jo nadomestimo z vršičkom zelene vejice jelke ali smreke. Tudi s takim dejanjem spomin na naše sorodnike, prijatelje ali lovske tovariše ne bo prav nič okrnjen; nasprotno, kot varstveniki okolja bomo najočitneje izrazili raven naše ekološke ozaveščenosti.

V tej rubriki bom skušal na podlagi svojih izkušenj in osebnega pogleda predstaviti nekakšen opomnik najnujnejših opravil, ki bi jih morali upoštevati lovka, lovec ali vodstvo lovske organizacije, če želijo, da bo naše delo potekalo tekoče in brez večjih pretresov.

Štefan Vesel

Lov

Nadaljuje se obdobje intenzivnega lova na večino vrst in kategorij divjadi. V tem mesecu je lovna sezona na vrhuncu in lovci si prizadevamo, da bi uresničevali kar najboljši uspeh pri načrtovanem odstrelu. Ob tem bodimo še naprej previdni in upoštevajmo vsa načela varnega ravnanja z orožjem ter v največji meri spoštujemo določila *Etičnega kodeksa slovenskih lovcev*. Upoštevajmo tudi lastne zmožnosti in ne skušajmo doseči cilja za vsako ceno! Ne smemo pozabiti, da mora tudi na lovu vsak udeleženec lova ves čas upoštevati ustrezne higienske ukrepe. Odgovorno mora ravnati tudi z uplenjeno divjadjo po odstrelu, med spravilom in ob prevozu uplenjene divjadi v zbiralnico uplenjene divjadi. Spoštovanje načel dobrih higienskih navad naj ostane v zavesti slehernega, saj le tako lahko zaščitimo svoje zdravje.

Odnosi z javnostmi

V minulem obdobju smo si lovci pogosto delili naravno okolje s polharji, gobarji in nabiralci kostanja. Lovci v novembru na vrhuncu naših aktivnosti v gozdu pogosto naletimo le še na posamezne sprehajalce, ki so se podali tudi na lovske steze, ponekod tudi na begunce ali

Društvena dejavnost

Napoved drugega vala širitve koronavirusne bolezni (COVID-19) se je žal uresničila. Izkušnje spomladanske epidemije nam zdaj pridejo še kako prav. Tako ni treba več posebej opozarjati na pomen preventivnih ukrepov in omejevanja medsebojne razdalje z drugimi osebami. Aktivnosti, ki smo jih navajeni iz prejšnjih let, bomo morali do določene mere opustiti ali jih povsem spremeniti. Še vedno je priporočljivo redno spremljati in se temu primerno tudi odzivati na objave in obvestila na spletni strani Lovske zveze Slovenije (LZS) na povezavi <https://www.lovska-zveza.si>.

Organizacija in uresničitev tradicionalnih jesenskih skupnih lovov bo, če ne bo razglašeni splošni omejitve, prepuščena odgovornemu odločanju vodstva upravljavcev lovišč.

V minulih letih smo se pogosto brezskrbno družili na novembrskih skupnih lovih. Letos bo marsikje Martinova nedelja minila drugače in morda le v ožjem družinskem krogu. Verjetno tudi tradicionalni Martinovi lovi ne bodo takšni, kot smo jih bili navajeni.

Dopolnilno krmljenje divjadi

V tem obdobju po navadi opravimo nekakšen pregled in analizo stanja med letom pripravljene in skladiščene krme (sena, silaže, koruze, ostalih žit, okopavin, vejnikov itn.). Nato glede na razpoložljive zaloge krme in upoštevajoč letni načrt lovišča pripravimo program dopolnilnega krmljenja divjadi (razpoložljivo količino porazdelimo glede na predvidene potrebe po posameznih zimskih obdobjih) prek celotnega zimskega obdobja. Divjad moramo začeti privajati na drugačno sestavo dnevnega obroka postopno in še dovolj zgodaj.

Rastlinojedi divjadi (kar je predvsem pomembno za prežvekovalske vrste) le tako zagotovimo kar najbolj zmernen prehod z ene vrste hrane na drugo. Omenjeni način priprave divjadi na spremembo dnevnega obroka je še posebno pomemben ob potrebah izdatnejšega dopolnilnega krmljenja z energetske in beljakovinsko bogato hrano, saj le tako lahko preprečimo morebitni pojav bolezenskih stanj (povečane potrebe so v primeru hudega mraza in visokega snega). Tudi sicer ni priporočljivo pretiravati s količino deleža visokoenergetske krme, pač pa z njo poskušamo le zagotoviti živalim osnovne telesne potrebe. Pri tem moramo spoštovati osnovne prehranske zakonitosti in kombinirano sestaviti dnevni obrok. Pomembno je

Ob pregledu in analizi stanja skladiščene krme (sena, silaže, koruze, drugih žit, okopavin, vejnikov itn.) bodimo pozorni tudi na stanje skladiščene krme. Fotografija prikazuje poškodovane zaščitne ovoje bal travne silaže (poškodoval jih je medved). S hitrim ukrepom (poškodovane dele prelepimo z ustreznim lepilnim trakom) lahko preprečimo kvarjenje, sicer takšno krmo kaj hitro napade plesen in se začne kvariti. S pokvarjeno krmo pa nikakor ni dovoljeno krmiti divjadi!

tudi, da izbor dodatka krme prilagajamo naravni razpoložljivi krmni osnovi, ki jo nudi okolje.

Odločitev, kdaj začeti s krmljenjem, mora temeljiti na presoji in prepričanju, da bomo lahko zagotovili izbrano krmo v zadostni količini vse do pomladi. Ne

smemo dopustiti, da bi nam krme zmanjkalo sredi najhujše zime. Če ne bomo upoštevali omenjenih priporočil glede dopolnilnega krmljenja, bomo divjadi prej škodili, kot pa ji pomagali prebroditi neugodno zimo.

Ob srečanjih z drugimi lovci, lastniki zemljišč ali uporabniki prostora moramo vzdrževati zadostno medsebojno varnostno razdaljo (1,5 m do 2 m) in tudi ob morebitnih opravilih, ko so potrebne manjše osebne razdalje (na primer spravilo uplenjene divjadi v zbiralnico), moramo obvezno uporabljati zaščitno masko in skrbeti za higieno rok.

Lovci v novembru na vrhuncu naših aktivnosti v gozdu pogosto naletimo le še na posamezne sprehajalce, ki so se podali tudi na lovske steze, ponekod na begunce ali kupe odvrženih oblačil – njihovo žalostno »zapuščino«.

kupe odvrženih oblačil – njihovo žalostno »zapuščino«. Ob srečanjih z njimi moramo biti še posebno previdni ter pozorni, da ne bi nastali neljubi dogodki, ki bi v javnosti vzbudili razburjenje in zgražanje. Bodimo vljudni do njih in s svojim obnašanjem in dejanji pokažimo pravo podobo lovca.

Štefan Vesel

UPORABA SVINČENK V LOVSKE NAMENE (1. del)

Že naši predniki so uspešno lovili s svinčenkami, ki so jih sami ulili in nato napolnili v naboj. Nova spoznanja in orodja le še olajšajo njihovo izdelavo in uporabo. Svinčenke največ uporabljamo v kratkocevnem orožju, a tudi lovec s puško risanico (ali šibrenico) jih lahko zelo koristno uporabi za vajo ali lov. Lovec, ki si že polni strelivo, ne potrebuje novega orožja in orodja za polnjenje; potrebuje le priprave za taljenje in ulivanje svinca. Lastnosti svinčenke določajo zlitina, oblika pa kalup. Skupaj vplivata na samo delovanje svinčenke (slika 1).

Zakaj svinčenke?

Svinec je že stoletja bistvena sestavina krogel, saj ima visoko gostoto, lahko se oblikuje¹ in je široko dostopen. V preteklosti so bili izstrelki še okrogli (od tu izraz »krogla«) in oviti v namaščeno krpico (prednjače). S povečevanjem njihove hitrosti in začetkom uporabe svinčenih izstrelkov v tulcih so se pokazale omejitve čistega svinca. Nekateri so jih uspešno ovijali s papirjem (slika 2). Pozneje je svinčenka dobila plašček, ki se je razvil iz bakrenega čepka na dnu svinčenke. Čepak se je podaljševal navzgor, dokler ni povsem obdal svinčenke, ki je postala jedro oplaščene krogle. A mnogi so jih še naprej uporabljali – tudi za lov.

Dandanes s sodobnimi tehnikami, mazivi in nekaj znanja z ročno ulitimi

svinčenkami tudi v risanicah dosegamo natančnost in delovanje, ki je primerljivo oplaščenim krogam. Njihova edina omejitev je hitrost (največ 600–700 m/s). Za nas lovce je svinčenka uporabna predvsem za poceni vadbo, a, kot bomo spoznali, so primerne tudi za lov.

Sestava svinčene zlitine

V čisti svinec (Pb, trdota BHN 5 (razlaga pojma BHN v nadaljevanju)) so začeli dodajati snovi, ki so zmanjšale površinsko napetost za boljše ulivanje v kalupih. Svinčenka je postala trša, kar je ustrezalo hitrejšim polnitvam s črnim smodnikom, ki so se pojavile ob prehodu s prednjač na puške z zaprtim zaklepom. Da nastane zlitina, mora imeti kovina, ki jo dodajamo, podobno velikost atomov. Kositer² (Sn)

se zelo dobro meša s svincem, izboljša livnost in kakovost svinčenke. Hkrati ne pokvari bistvene lastnosti svinca; to je enostavno oblikovanje. S pojavom brezdimnega smodnika, višjimi tlaki in hitrostmi bi morala svinčenka postati še trša. Kositer lahko svinčenko otrdi samo do vrednosti BHN 16, a le, če ga je v zlitini 40 %. To bi bila potrata dragega kositra. V nasprotju s kositrom je antimon (Sb) učinkovitejši za otrdevanje. Potrebno ga je le 1 %, da otrdi zlitino na BHN 10 in 8 % za trdoto BHN 16. Kositer torej izboljša livnost zlitine, jo deloma otrdi in ji daje prožnost (žilavost), antimon pa predvsem otrdi zlitino. Tu je še arzen (As), ki ga tovarne svinca dodajajo (0,1 %) zlitini svinec-kositer-antimon za izboljšanje trdote. Arzen pomaga zlitini, da še dodatno otrdi s pomočjo toplotne obdelave.

Do leta 2008 so se za ulivanje doma najpogosteje uporabljale svinčene uteži za centriranje avtomobilskih koles. Uteži so vsebovale 0,2 % arzena, 3 % antimona, 2,5 % kositra in 95 % svinca. Z nekaj kositra so bile vsestranska zlitina za izdelavo svinčenk s trdoto približno BHN

Svinčenke, ovite s papirjem

11–13. Zdaj ustrezno zlitino naredimo sami z dodajanjem kositra in zlitin, ki že vsebujejo antimon, kot sta zlitina linotype (BHN 22) ali monotipe (BHN 26).

Trdota

Trdoto zlitine merimo v BHN, ki je kratica za (ang.) *Brinell Hardness Number*. BHN označuje silo, ki je potrebna, da se material preoblikuje. Nekaj trdote je dobro, glede na namen, preveč tudi ne. Antimon in kositer sicer naredita svinčenko tršo, a tudi dražjo. Svinčenka s preveliko vsebnostjo antimona tudi ni primerna, če želimo preoblikovanje. Pretirana trdota hkrati ovira preoblikovanje svinčenke, ki ravno z naleganjem v cevi (deformacijo) tesni in prepreči uhajanje plinov, kar erodira svinčenko in povzroči zasvinčene cevi. Oplaščena krogla nima takih težav, četudi

Kalupi in svinčenke včasih in zdaj

Vir: <https://svarkruti.net/articles/view.php?id=42>

Foto: Gregor Hodnik

Kalibratorja Lee in Lubrisizer podjetja RCBS

ne tesni popolnoma.³ Trdoto svinčenke zlahka prilagodimo tlaku/hitrosti polnitve in dosežemo popolno tesnjenje.

Zlitino, ki vsebuje antimon in arzen, lahko dodatno otdrimo s segrevanjem in hitrim ohlajevanjem. Tako trdoto tudi podvojimo, npr. BHN 16 na BHN 30. Tako trde svinčenke so primerne za visoko prodorne krogle, ki naj se ne preoblikujejo.

Za določitev primerne trdote obstajajo formule, in sicer glede na predviden ali znan tlak/hitrost, ki ga dosega naboj. Zlitina ustrezne trdote se nato odlično poda cevi in jo tesni. Uporaba prašno »barvanih« krogl (poliester prevleka) omogoča uporabo znatno mehkejših zlitin ter je naredila pravo revolucijo in preporod na področju ulivanja svinčenk.

Ostanki svinca v cevi

Zmotno je mnenje, da se cev zasvinči le, ker je zlitina premehka. Pogostejše je krivec slabo tesnjenje. Če svinčenka ne tesni, jo uhajajoči smodniški plini erodirajo, svinec pa se naleže v cevi. Zmotno je tudi mnenje, da smodniški plini topijo svinec na dnu krogle. Če bi bilo to res, bi se »stopilo« dno marsikatero lovske krogle, ki ima izpostavljeno dno (znana

³ To dokazujejo počasni posnetki smodniških plinov na ustju, vidni še pred izstopom oplašene krogle.

Svinčenke, 5,56 mm in 7 mm, premazane z aloksom in mastjo ter z nameščenim čepkom

Nosler Partition). Izpostavljenost dna krogle (ali svinčenke) smodniškim plinom je prekratka za topljenje, saj se meri v milisekundah. Plini erodirajo svinčenko le, če se molekule smodniškega plina prebijejo skozi mikroskopske pore med svinčenko in cevjo. Tesnjenje svinčeni krogli zagotavljajo **ustrezna zlitina, ustrezen premer in mazivo**, ki samo, brez dobrega tesnjenja, ne more opravljati svoje naloge. Uporabo zelo olajšajo svinčenke s poliestrsko prevleko, saj imajo podobne lastnosti kot pobakrene svinčenke, te pa glede obrabe in čistoče cevi celo prekašajo.

Premier je zelo pomemben, saj krogli prvi zagotavlja tesnjenje. Če v kalibru

0,308" oplašena krogla v premeru meri 0,308", mora imeti svinčenka iz opisanih razlogov premer vsaj 0,309" ali še boljše 0,310". To dejstvo moramo upoštevati pri kalibriranju svinčenke. Mnogi so imeli slabe izkušnje s pištolskim kalibrom 9 x 19, ko so uporabljali preozke svinčenke, »običajnega« premera 0,355"–0,356". Potreben je vsaj premer 0,357", ki ga uporabljam sam. Ko ulijemo svinčenko, preverimo premer in jo po potrebi kalibriramo na želeni premer. Za to uporabljamo kalibrator z matrico, ki hkrati maže in kalibrira (RCBS, Lyman), ali pa matrico, ko svinčenko le potisnemo skozi obroček (Lee) (slika 3).

Premier svinčenke prilagodimo tako, da najbolje deluje v naši puški. **Primer:** z risanico kalibra .300 AAC BLK sem dobil solidne, lovsko uporabne skupine zadetkov s svinčenkami, premera 0,3095". Ko sem uporabil iste svinčenke premera 0,311", pa se je velikost skupine zadetkov vsakič zmanjšala za pol. Le preizkušanje pokaže, kaj najbolje deluje v našem orožju.

Bakreni čep in tesnjenje

Nekatere svinčenke, predvsem za puške, so zasnovane tako, da na dnu namestimo bakreni⁴ čep, ki pomaga pri tesnjenju in preprečuje uhajanje smodniških plinov. To je mogoče doseči tudi brez čepka, z ustrezno zlitino, ki se preoblikuje in s tem tesni. Tudi mazivo služi krogli kot tekoče tesnilo, ki spremlja kroglo na njeni poti skozi cev. S pravo zlitino in dobrim mazivom je tesnjenje uspešno brez čepka. V priročniku **Verala Smitha Jacketed Performance with Cast Bullets** avtor pojasni, da je čep ključen, ko polnitev združuje (za svinčenko!) veliko hitrost in visok tlak (primer: kaliber .454 Casull). Čep omogoča, da smo manj pozorni pri izbiri zlitine, maziva ter še vedno dosežemo dobre rezultate. S čepkom lahko uporabimo zelo mehko ali zelo trdo kroglo ter ne tvegamo za-svinčenja cevi.

Maziva vzpostavijo plast med svinčenko in cevjo ter pomagajo pri tesnjenju. Če bi mazivo samo mazalo, bi bili utori z mazivom na prednjem (zgornjem) delu in ne zadaj, kot so po navadi. Ko se krogla naleže v cevi, se rahlo stisne in iz utora iztisne mazivo, kar ustvari »plavajoče tesnilo« okoli krogle in omeji prehod plinom. Takih težav nimata oplašena ali pobakrena krogla.

Klasično mazivo: Recepti za klasično mazivo so različni. Naši predniki so uporabljali živalsko mast. Dandanes je najpogostejša mešanica rastlinskega olja (mazivo) in čebeljega voska (nosilec

⁴ Tudi iz medenine in aluminija.

Svinčenke .308 po prekritju s poliestrsko prevleko

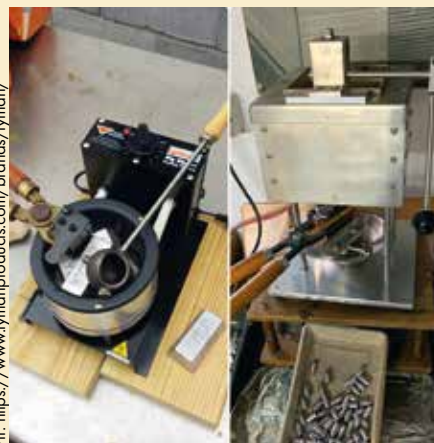
Foto: Gregor Hodnik

maziva). Sam sem ga pred leti izdelal iz mešanice litijeve masti in čebeljega voska (v razmerju 1 : 1) ter nekaj dodatki. Oboje počasi stopimo v posodi z dvojnimi dnom in ulijemo v kalup oblike valja, ki ga vstavimo v napravo (kalibrator) za mazanje in kalibriranje.

Aloks: je derivat petroleja in je v rabi za povečanje mazivosti in preprečevanje korozije. Tekoči aloks (Lee ali Lyman liquid Aloks) naneseemo na svinčenko in počakamo, da se posuši. Na tak način se izognemo nakupu dokaj dragega kalibratorja (slika 4).

Prašni nanos (ang. powdercoating): je izraz za elektrostatični nanos suhe prašne poliestrske prevleke. Prašni nanos se v pečici pri 200 °C stopi in prekrije svinčenko z gladkim in zelo odpornim »polimernim plaščkom«, po lastnostih podobnim pobakrenemu plaščku. Taka prevleka ima manj trenja, zato daje nižje temperature cevi in omogoča njeno daljšo življenjsko dobo ter jo pušča zelo čisto. Ker prašni nanos vsebuje pigmente, z barvami lahko označimo različno maso, vrsto ali kaliber krogel. Z njimi je izpostavljenost strelca svinču nična. Žilav

nanos svinec zaščiti pred oksidacijo in dovoljuje uporabo zelo mehkega svinca, zato zelo olajša izbiro zlitine. Zaradi svojih lastnosti je povzročil revolucijo v uporabi svinček v taki meri, da so ga začeli uporabljati tudi izdelovalci svinčenk ter tovarni CCI (za strelivo .22lr) in Federal v seriji streliva Syntech. Prašni nanos ima hkrati lastnosti maziva in plaščka in je celo bolj gladek kot sam svinec. Poleg tega je uporaba poliestrske prevleke znatno cenejša kot mazanje/kalibriranje s kalibratorjem, ki sam stane okoli 200 evrov. Matrice za kalibriranje, vrste »potisni skozi« podjetja Lee (za krogle prekrte z Aloks ali poli-

Vir: <https://www.lymanproducts.com/brands/lyman/>

Električni pečici podjetja Lyman in pečica avtorja članka, izdelek Miroslava Slabajne

estrsko prevleko), stanejo okoli 30 evrov, pol kilograma prašne poliestrske prevleke (10 evrov) pa zadostuje za prekritje več desetisoč krogel. Metoda nanosa poliestrske prevleke, ki jo uporabljam sam, je opisana na spletni strani slovenskega izdelovalca kalupov MP Molds⁵ (slika 5).

Ulivanje svinčenk

Postopek izdelovanja svinčenk zajema taljenje zlitine svinca in ulivanje zlitine v kalup. Med hlajenjem se zlitina strdi in prevzame obliko kalupa, v katerega je bila ulita; dobimo svinčenko. Postopek: svinčeno zlitino ulijemo skozi luknje v rezilni plošči, ki pokriva kalup. Ko se odlitek na vrhu strdi, rezilna plošča loči odlitek. Nato z ročajem odpremo polovici kalupa in dobimo svinčenke (slika 6). Proces traja manj časa, kot ste ga porabili za branje tega stavka. Poznamo dva glavna načina toplotenja in ulivanja: prvi je topljenje svinca v posodi z debelimi stenami (litoželezna) na plinskem gorilniku ter zajemanje in ulivanje zlitine v kalup z zajemalko, drugi je uporaba pečice za topljenje na elektriko; ta ima na dnu izpust, ki ga nadziramo z ročico (slika 7).

Početje je lahko nevarno, a v resni-

ci ni, če uporabljamo zdravo pamet in upoštevamo varnostne ukrepe. Zaščitna oprema, prezračevanje in drugi ukrepi, s katerimi preprečimo opekline in vnos svinca v telo, so bistveni za varno izdelavo lastnih svinčenk. Svinec se topi pri 327 °C in uparja šele pri 1750 °C. Ker je delovna temperatura zlitine pri ulivanju okoli 360 °C, je nevarnost, da bi ga vnesli v telo samo, če med ulivanjem ali neposredno po rokovanju z njim jemo, pijemo ali kadimo.

Polnjenje streliva s svinčenkami

Polnjenje in streljanje svinčenk se v ničemer ne razlikuje od uporabe oplaščenega streliva. Le pred vstavljanjem svinčenk v vrat tulca ustje vratu rahlo razširimo, da se rob vratu tulca ne zaje v svinčenko. Če v cevi ostaja svinec, delamo nekaj narobe – največkrat so razlog preozke in pretrde svinčenke. Druga možnost je pretirano robljenje v povezavi z vstavljanjem. Druga omejitev je hitrost svinčenk, saj slabše prenesejo hitrosti več kot 700 m/s. A ker jih pri preoblikovanju ne omejuje plašček, visoke hitrosti niti niso potrebne. Za vadbo s svinčenkami pa je za udobno streljanje primerna ravno manjša hitrost.

Uporabnost svinčenke

Uporabnost je očitna. Če odštejemo čas, potreben za izdelavo, in začetni vložek, je svinčenka (skoraj) zastoj. Je natančna kot oplaščene krogle, hitrejša ob manjših tlakih in precej prijaznejša do cevi. Privarčujemo lahko pri nabojih za naše kratkoceveno orožje, saj če želimo dobro zadevati, moramo veliko vaditi. Največ privarčujejo tisti, ki si sami ulijejo svinčenko za šibreni naboj – kroglo za gladko cev. Uliti pa je mogoče tudi debelejša šibre. Svinčenke omogočajo poceni vadbo in so primerne za uvajanje novih strelcev. Odsun s svinčenko, hitrosti 300–600 m/s, je v risnici namreč zelo blag.

Ulivati sem začel s kalupoma znamke RCBS v kalibrih 9 mm in 7 mm na dve luknji. Pozneje sem nabavil sodobnejše kalupe s šestimi ali osmimi luknjami in kalupe za risnice, ki so mi omogočili tudi izdelavo svinčenk za lov. Na fotografiji predstavljene svinčenke polnim v krogelne kalibre 7,65 mm, 9 x 17, 9 x 19, 38 Special & .357 Magnum, .44 Special & .44 Magnum, 7 x 64, .300 AAC BLK, .308 Winchester ter v šiberna kalibra 16 in 12 (slika 8). O lovu s svinčenkami pa prihodnjič.

Gregor Hodnik

Prihodnjič:

Uporabnost svinčenke za lov

Faze ulivanja krogel: ulitje, odprtje rezilne ploščice in kalupa

Foto: Gregor Hodnik

⁵ <https://www.mp-molds.com/tipstricks/powdercoating-lead-bullets-dry-tumble-dt-method/>

Evropska agencija za varnost hrane tudi v Sloveniji začenja s kampanjo ozaveščanja o afriški prašičji kugi

Evropska agencija za varnost hrane (European Food Safety Authority – EFSA) začenja s kampanjo, namenjeno ozaveščanju in zaustavljanju širjenja afriške prašičje kuge (APK) v jugovzhodni Evropi. APK je izredno nalezljiva bolezen, ki prizadene domače in divje prašiče ter povzroča znatno gospodarsko škodo. V Sloveniji zaenkrat še nimamo primera bolezni, zato je namen kampanje ozaveščanje o bolezni in pravočasno sprejetje primernih varnostnih ukrepov za zaščito slovenske prašičereje.

APK je virusna bolezen, ki prizadene domače in divje prašiče. Čeprav ni nevarna za ljudi, je lahko smrtonosna za prašiče in ima resne družbeno-ekonomske posledice za prizadete države. V Evropi je med letom 2016 in junijem 2020 afriški prašičji kugi podleglo 1,3 milijona prašičev. Glede na podatke iz *Sistema Evropske unije za poročanje in obveščanje o boleznih živali (ADNS)* v Sloveniji še nismo zabeležili pojava bolezni, vendar upoštevajoč razširjenost v Evropi, obstaja tveganje, da se bo bolezen pojavila tudi pri nas. Zato je pomembno, da sprejmemo primerne varnostne ukrepe za zaščito slovenske prašičereje.

Za bolezen ni cepiva, ključni so preventivni ukrepi

Trenutno za APK ne poznamo cepiva, zato imajo pri zajezitvi bolezni ključno vlogo skupine in posamezniki, ki so

v rednih stikih z domačimi ali divjimi prašiči. Poleg okuženih domačih in divjih prašičev je

Območja, okužena z afriško prašičjo kugo, trpijo znatne finančne izgube, predvsem zaradi omejitev trgovanja ter izvoza mesa in živali. Edini način izkoreninjenja bolezni je množični zakol rejenih prašičev na prizadetem območju. Poleg prašičereje in gospodarstva pojav bolezni vpliva tudi na divjad in lov. Zaradi afriške prašičje kuge se populacije divjih prašičev občutno zmanjšajo ali celo izginejo, dr-

Bosna in Hercegovina, Hrvaška, Kosovo*, Črna gora, Severna Makedonija in Srbija. To so države, ki po podatkih EFSE iz leta 2019 – zaradi bližine državam, že izpostavljenim afriški prašičji kugi –, sodijo v tako imenovano »zaskrbljujočo regijo«. V ta namen je pripravila nabor informativnega gradiva, s katerim bo o bolezni obveščala ključne deležnike vseh devetih držav. Kampanja dopolnjuje

Foto: Olen Naglost

Afriška prašičja kuga je izredno nalezljiva bolezen, ki prizadene domače in divje prašiče ter povzroča znatno gospodarsko škodo.

najpogostejši prenašalec človek, ki lahko virus nezavedno prenaša z okuženo obleko, obutvijo, opremo, mesnimi izdelki, prevoznimi sredstvi iz okuženih držav ... Za zajezitev smrtonosne bolezni je pomembno pravočasno odkrivanje, preprečevanje in poročanje o sumljivih primerih. Z rednim čiščenjem opreme, preprečevanjem stikov z divjimi prašiči in prepoznavanjem znakov bolezni lahko lovci, rejci in veterinarji ključno prispevajo k preprečitvi širjenja bolezni.

žava pa se lahko odloči tudi za omejitev ali popolno prepoved lova na okuženih območjih.

Evropska agencija za varnost hrane s kampanjo ozaveščanja o afriški prašičji kugi

V državah jugovzhodne Evrope je EFSA, da bi zajezila širjenje afriške prašičje kuge po Evropi, začela s kampanjo z naslovom *Ustavite afriško prašičjo kugo*. Poleg Slovenije so vanjo vključene še Albanija,

prizadevanja Evropske komisije in drugih mednarodnih organizacij za izkoreninjenje bolezni v Evropi.

Evropska agencija za varnost hrane

* Ta določitev ne posega v statusa in je v skladu z Resolucijo varnostnega sveta Združenih narodov, št. 1244/1999, in mnenjem Meddržavnega sodišča (ICJ) o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

Več o afriški prašičji kugi preberite na spletni strani kampanje: <https://www.efsa.europa.eu/StopASF/#/si/>

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V zvezni deželi Brandenburg se je pričakovano in navkljub vsem preventivnim ukrepom pojavila afriška prašičja kuga (APK) na nemških tleh, kamor se je bolezen razširila iz sosednje Poljske. Do današnjega dne je bilo potrjenih 49 primerov okuženih živali, in sicer zaenkrat izključno pri divjih prašičih. Pristojne oblasti so za ogroženo območje razglasile površino, ki obsega 2200 km². V Evropi je bilo v letu 2020 do 6. oktobra po uradnih podatkih potrjenih 9672 primerov okužbe, od tega 8751 pri divjih prašičih in 921 pri domačih. Največ primerov je bilo potrjenih v sosednji Madžarski (3569) in na Poljskem (3427). Za primerjavo zapišimo, da so v vsem letu 2019 zabeležili 8284 primerov okužbe z virusom APK.

*(Wild und Hund internet;
Friedrich Loeffler
Institut internet)*

Nemčija: Kot eden od preventivnih ukrepov za preprečevanje in upočasnitev širitve virusa APK poteka tudi povečan in praviloma finančno nagraden odstrel divjih prašičev. Tako je nemška lovska zveza (DJV) objavila podatek o odstrelu divjih prašičev v lovskem letu 2019/20 (torej od 1. aprila 2019 do 31. oktobra 2020) za območje celotne države. V tem obdobju je bilo uplenjenih kar 856.000 divjih prašičev, kar je 44 % povečanje v primerjavi z letom poprej, ko je bilo uplenjenih nekaj manj kot 600.000 divjih prašičev. Omenjeni odstrel je tudi na splošno največji doslej v zadnjih sto letih.

(Wild und Hund internet)

Južnoafriška republika: V kar nekaj narodnih parkih je zaradi preveč številne divjadi nujen redukcijski odstrel, vendar pa trofejni lov ni več zaželen in moderen. Tako so pristojne oblasti odločile, da je v šestih narodnih parkih treba odstreliti približno 1400 svinj bradavičark, 590 nojev, 400 impal in drugih gazel, 200 kudujev in zeber ter 20 vodnih antilop. Ves odstrel skupaj bodo ponudili na dražbi, pri čemer pa mora izbrani kupec celotno kupnino plačati vnaprej. Odstrel se mora čim bolj približati naravni strukturi v populacijah, morebiten prikrit »trofejni lov«

Foto: Pixabay

je strogo prepovedan, prav tako je prepovedano tudi fotografiranje upleniteljev ob uplenjeni divjadi.

(Jagen Weltweit, 5/2020)

Avstrija: V zvezni deželi Tirolska so pred nedavnim šteli kozoroge. Rezultati štetja so bili razveseljivi, saj so našli več kot 5500 živali, kar je največ doslej. Potem ko so leta 1953 začeli s ponovno naselitvijo te divjadi na Tirolskem in se je kljub večji številčnosti le-ta nekajkrat zmanjšala zaradi različnih nalezljivih bolezni, se številčnost stalno povečuje. Tako so leta 2010 našli 4175 živali, leta 2015 pa 4993.

(Wild und Hund internet)

Južnoafriška republika: Očitno ima koronakriza vendarle tudi nekaj pozitivnih posledic. Pristojne oblasti v tej državi namreč menijo, da se je ravno zato skoraj za polovico zmanjšal krivolov na ogrožene in zavarovane živalske vrste. Tako so v prvi polovici letošnjega leta v tej državi registrirali 166 nelegalno ubitih nosorogov, medtem ko je bila številka v enakem obdobju lani 316 živali. Zaradi močnega

izbruha koronavirusne bolezni so namreč v državi konec marca sprejeli številne ukrepe za preprečevanje širjenja okužbe z novim koronavirusom, ki jo povzroča; med drugim tudi stroge omejitve gibanja prebivalstva.

(Jagen Weltweit, 5/2020)

ZDA: Zvezni senat je s praktično 75 % večino potrdil novi zakon o oživitvi narodnih parkov, lovnih površin, vod in divjine, kar mnogi označujejo za najpomembnejši dokument v zgodovini ZDA za varstvo narave, divjadi, aktivnosti na prostem, lovstvo in ribištvo. Tako naj bi ameriški narodni parki prejeli kar 6,5 milijarde dolarjev. Polovica teh sredstev naj bi bila namenjena ureditvi 1,7 milijona km² naravnih območij, v katerih na leto zabeležijo 25 milijonov lovnih in 45 milijonov ribiških dni. Omenjena sredstva naj bi prinesla tudi 100.000 novih delovnih mest. Večina prihodkov za take namene (približno 900 milijonov dolarjev letno) sicer prihaja iz prispevkov za nakup goriv, olja in plina. Omenjeni zakon mora potrditi še ameriški kongres.

(Jagen Weltweit, 5/2020)

Singapur: 12. avgusta, ki je sicer znan tudi kot »svetovni dan slonov«, so v tej državi uničili približno devet ton slonovine v vrednosti več kot 15 milijonov evrov. Slonovino so najprej v izbranem in zelo nadzorovanem industrijskem obratu zmleli in jo potem z dodatkom goriva sežgali. Vsa omenjena slonovina je bila zaplenjena na črnem trgu. Singapur je sicer znan kot pomembna tranzitna država pri tihotapljenju slonovine iz Afrike na azijske trge, predvsem na Kitajsko. Samo v enem od ladijskih kontejnerjev, ki je bil na poti iz Ljudske republike Kongo v Vietnam, so odkrili 8,8 tone slonovine. Kljub jasnemu sporočilu, ki ga je singapurska vlada s tem dejanjem namenila prekupčevalcem slonovine, pa razni ekonomisti domnevajo, da to dejanje ne bo posebno vplivalo na omenjene nedovoljene dejavnosti in na povpraševanje po slonovini. Obstaja celo precejšnja verjetnost, da bo to dejanje povzročilo celo obratne posledice glede povečanega povpraševanja in dviga cen na črnih trgih.

*Pripravil:
mag. Janko Mehle*

Privedli so tri: Komarja, Pugija in Volfa. Od trojice je bil slednji največji ulov za razkačene množice, ki so zahtevale njegovo glavo. »Morilec, klavec, naše ovce žre surove,« so kričali in prikimali drug drugemu.

Ko so obdolženi čakali proces na sodišču, je k Volfu priletel Komar in mu rekel: »Veš, Volfi, žal mi je zate, nisi nič kriv, saj samo skrbiš za svojo družino. Jaz pa pijem ljudem kri, pa še kakšno bolezen jim prinesem. Čaka me

že in za nobeno rabo več. Hudo mi je zate, Volf, ki si mlad, zdrav in poln vrlin. Tako lepo si skrbel zase in svojo družino. Meni še to ni bilo dano. Že v rani mladosti so me na silo skupili. Veš, kaj me najbolj žalosti, ko slišim zgodbe o tebi? Za zadnji obrok bom dobil brikete Lamb & Rice! A mislijo, da ne vem, kaj to pomeni! Tebi očitajo, da si pojedel ovčko in zahtevajo tvojo smrt. Nekaj ti bom povedal. Mogoče ne veš, ker se doslej nisi družil s človeškim rodом. Očitajo, da si zaklal ovco, čeprav le za lastne potre-

najboljše dele. Tako delajo z mladički. Tudi stare ovce pošljejo v smrt, eno za drugo. Kaj od jih ostane?! Hrana za naš pasji rod! Kako pokvarjeno, kako sprevrženo očitati tebi, da ješ ovce! Ali si kot človek, da boš šel v trgovino po brikete in konzerve?! Vso srečo ti želim in upam, da se še kdaj srečava na kraju z manj teme.«

Zdaj je moral pred sodnika Volf. Bil je pretepen, opljuvan, zbrncan, ko so ga vklenjenega vodili do sodne palače. Kljub temu je mirno, s tiho bolečino prenašal vsa poniževanja in zasmeho-

Eden od sedmih **TOMAŽ CIGLER**

smrt z zaplinjenjem, vem to. A nas je mnogo in ni se bati, da bi bilo konec naše vrste. Hudo pa mi je za ničkoliko nedolžnih, ki bodo končali skupaj z mano. Škržati bodo obmolknili in nepregledna množica žužkov bo šla skupaj z mano v smrt. Ne vedo pa, naši krvniki, da strupen plin zelo razdraži strašnega Raka in kogar on zgrabi, ga zlepa ne izpusti. Kaj morem, vsako leto nas ubijajo s plinom in vse huje je. Povem ti, Volf, pravična kazen bo prišla nadnje, slej ali prej, in huda bo!«

Pristopi Pugi², daljni sorodnik: »Volf, vsi smo te skrivaj občudovali, kaj vse bi dali, da bi živeli tako svobodno kot ti. Tako pa ... V službi človeka ... Ne veš, kako slabo hrano ima naš rod. Konzerve stare govedine in brikete, dan za dnem. Moja zgodba je kratka in žalostna. Na stara leta sem se končno opogumil in šel od doma. Svobode nisem užival prav dolgo, moji slabi zobje in prekratka čeljust niso za lov na pravo živo hrano. Potikal sem se tod in tam, kradel in prosjačil za košček kruha ali oguljeno kost. Ujeli so me in me dali v tisti grozni dom ... Zavetišče ali kako se že reče, za takšne, kot sem jaz. Nihče me ni hotel posvojiti, prestar sem in ne najboljšega zdravja, grd na pogled in iz ust mi smrdi. Jutri me čaka smrt z injekcijsko iglo. Saj se ne bojim preveč. Pravijo, da ne boli. Star sem

be ... Ti hinavci zganjajo strašne krvave rituale, puščajo kri živim jagenjčkom, da poginejo, jim oderejo kožo, odstranijo drobovje, nato pa nataknejo na kol. Pečejo jih nad ognjem, nato se mastijo in veselijo, pojedjo samo

vanja. Ostareli vrhovni sodnik Sudija je bil človek aristokratske države, široke izobrazbe in z občutkom za pravičnost. Dobro je preštudiral Volfov primer in v njem ni našel nič takšnega, da bi si zaslužil smrtno obsodbo. Se pa je malo bal

Narisal: Igor Pričulin

¹ Po odloku vlade Republike Slovenije je bilo treba v letu 2019 iz narave odvzeti sedem volkov.

² Pug (ang.) - mops, vrsta psa

za svoj položaj; v kratkem bi moral biti izvoljen za še en, za zadnji mandat pred upokojitvijo. Ljudstvo je (prek forumov) gremelo: »Ustreliti ga, ustreliti ga!«

Gledal je Sudija Volfa, občudoval njegovo moč, mladost, zdrave zobe. Vse, kar je njemu že davno spolzelo iz rok. Roke ... Gledal je svoje roke, ki so molele iz ohlapne sodniške toge. Posute so bile s starostnimi pegami. Rože smrti, je nekdo zapisal. Za trenutek se je zdrznil ob takih mislih, a na zunaj obdržal dostojanstveno držo, kakršna pritiče sodniku. V skriti želji in prepričanju v prav, si je zamislil zgodbo, da bi rešil Volfa. Vprašal ga je: »Kdo si torej ti?« Volf: »Jaz sem vodja svoje družine.«

Sudija: »Pravijo, da si ubil ovco. Je to res? Zakaj?«

Volf: »Moji predniki so jedli meso in mi ga bomo, samo tako lahko preživimo svoj rod.«

narekoval zapisničarki: »Smrt z ustre litvijo!«

Ko so Volfa vlekli skozi mesto nazaj do zapora, so ga zasmehovali in se naslajali: »Ti, da si volčji vodja! Na, tukaj imaš ovčje brikete. Naredi iz njih meso, če premoreš čudežne moči!«

Pozorno oko bi v množici, ki je rohnela in besnela, zaznalo Volfovega občudovalca Lesjaka. Skrival se je za drevesi v parku; rad bi pomagal, a si ni upal. Nekdo ga je opazil, zgrabili so ga in kričali: »Ali ni to Lesjak, hodil je za njim in bil njegov privrženec!«

Lesjaka je obšel strah, že po naravi je bil bolj plah, in na hitro je zdrdral: »Ne videl ne slišal nisem za Volfa ... Tukaj sem, ker zalezujem miši.«

»Beži nam zdaj izpred oči, če je to res, sicer bodo še tebi sodili zaradi tistih kokoši!«

priprtega Onagra³, ki je bil dolgo iskan in nedavno tega izročen iz tujine. Imel naj bi na vesti poneverbe, kraje, lastninske mahinacije, utaje davkov, borzne špekulacije ... Skratka, zvrhano mero obtožb, od katerih bi bile lahko nekatere celo resnične.

Pripeljali so torej Volfa in Onagra na Forum, pred ljudstvo, in President je vprašal: »Koga naj izpustim? Tega, ki je pojedel ovčko, ali tega, ki je pojedel tovarno?« (*President se je rad izražal v prisposodobah.*)

»Onagra, Onagra,« so tulili, »on je naš, njega izpusti, Volf je volk, ubiti ga, ubiti ga!«

Naslednje dni je bil usmrтитveni vod naređ, vse je šlo hitro in brez zapletov. Volf je moral teči skozi gozd, kjer so ga v zasedi čakali strelci ter ga zasuli s točo krogel. Nad okrvavljenim

³ Onager – divji polosel; (ne zamenjati z besedo manager, kar pomeni nekaj čisto drugega.)

Sudija: »Povej, Volf, si ti volk ali si pes?« (*To je bila pravna ukana, ki si jo je stari sodnik zamislil, da bi ga rešil. Namreč, če bi se izrekel za psa ali križanca ali nekaj psu podobnega, bi zapadel pod Zakon proti mučenju živali in kot mlad in zdrav bi že kako, nekam ali komu bi bil dodeljen ... In bi le ostal živ.*)

Volf na vprašanje ni odgovoril. Molčal je, sodnika je spreletel srh ob ponosni drži in plemenitosti tega ... Še sam ni vedel, kako bi ga imenoval. Če bi živel v nekem drugem času, bi si kot Pilat dal prinesiti posodo z vodo, da bi si simbolično opral krivdo napadne sodbe. Tako pa je le suhoparno

Z Lesjakom torej ni bilo nič, so pa njegove tri najstniške hčere, napravljene kot Foxy Teens, prišle prav do spreveda z Volfom, mu lizale rane, se mu dobrikale, kakor so v svoji lisičji naravi znale izkazovati naklonjenost.

Volfa so privedli v zapor, kjer je čakal na svoj konec. V Črnem lesu so pripravljali usmrтитveni vod. Usposabljanje strelcev se je nekoliko zavleklo in Volfu je bila nepričakovano dana še ena priložnost, da se reši. V deželi so bili tiste dni neki prazniki, ob katerih je bila navada, da lahko prvi med njimi, njihov President, pomilosti kateregakoli zapornika. Imeli so tam

truplom so nato veseljačili in proslavljali, kakor da so osvobodili svet tirana. Bil pa je med njimi pošten in pravičen mož, pravi ljubitelj narave, ki se mu je izprieno početje upiralo. Čutil je, da so ubili nedolžnega, in vest ga je pekla. Odločil se je, da bo odložil puško na stran, za vedno. Pozneje je skrbno opisal dogodke tistih dni, ker ni hotel, da bi šli v pozabo. Vsaj to, da si je nekako olajšal dušo. Nekoč pa bo prišel čas, je verjel, ko bodo o vsem sodili bolj trezno.

Tako je končal Volf, on, ki je raje umrl svoboden kot volk, namesto da bi živel kot pes.

Pod divjim prašičem

BOŠTJAN GROŠELJ

Pod divjim prašičem
se zbere starina,
modruje o lepih
minulih rečeh,
ko se je pelo,
ni manjkalo vina,
sledilo lisice
v svetlih nočeh.

Lovski so dom
sklenili zgraditi,
si priskrbeti

varen pristan,
potrebno sprostitev
tamkaj dobiti,
veselo začeti
nov delovni dan.

Žulji na rokah
kot zlati kovanci
dokaz so bili
zagnanih moči,
ki ne prestrašijo
strmi jih klanci,

vedo, da se z voljo
vse naredi.

Zbudilo se jutro
je rosno potem,
ko so pridobitev
namenu predali,
smejalo se v srcu
sobratom je vsem,
do poznih pošteno
so ur praznovali.

Narisał: Igor Pičulin

Foto: Marjan Ajmalk

13. Državno in 6. Odprto mednarodno prvenstvo Slovenije v oponašanju jelenjega rukanja

Lovska zveza Slovenije, Lovska družina (LD) Tabor Dornberk - Branik in Komisija za lovsko kulturo in odnose z javnostmi (KLKOJ) LZS so 29. avgusta organizirale 13. Državno prvenstvo Slovenije v oponašanju jelenjega rukanja. Državno prvenstvo je potekalo v sklopu prireditve Veliko lovsko srečanje na Gori v Dornberku.

Z nagovori, čestitkami častnih gostov in podelitvijo priznanj in plaket se je začela slovesnost ob 70-letnici LD Tabor Dornberk - Branik. Na odru so se zvrstili podžupan Mestne občine Nova Gorica **Simon Rosič**, podpredsednik LZS mag. **Aleš Klemenc**, predsednik Območnega združenja upravljalcev lovišč Primorskega lovskoupravljaljskega območja **Danimir Rebec**, predsednik Zveze lovskih družin Gorica **Silvo Batagelj**, predsednica Krajevne skupnosti Dornberk **Štefka Susič** in podpredsednik Krajevne skupnosti Branik **Tomaž Colja**.

V imenu lovske družine je čestitke sprejemal starešina **Hinko Gajšek**, ki je tudi predstavil njihovo zgodovino in delovanje: »Leta 1946, po drugi svetovni vojni so se občani, ki so imeli veselje do lova, pričeli organizirati ter pod

zavezniki oziroma pod cono ‚B‘ ustanovili v Dornberku in Braniku (takratnem Rihemberku) dve manjši lovski družini ali skupini, kot so jih takrat imenovali, saj je bilo v eni devet, v drugi pa enajst članov. Delovali so vsak na svoji strani, nato so leta 1950 območje cone ‚B‘ priključili k Jugoslaviji. Takrat sta se obe družini združili v enotno lovsko družino Tabor, s sedežem v Dornberku.«

13. Državno prvenstvo Slovenije v oponašanju jelenjega rukanja je slovesno odprl Batagelj in v imenu Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi LZS prebral pozdravni nagovor predsednika komisije mag. **Janija Šalamona**. Po razlagi pravil tekmovanja v oponašanju jelenjega rukanja so predstavili vse tekmovalce in sodnike ter izrazili obžalovanje, da se zaradi COVID-19 mednarodnega tekmovanja letos niso mogle udeležiti vabljenе delegacije iz Avstrije, Madžarske in Vojvodine, zato mednarodno prvenstvo ni bilo izpeljano.

Tekmovanje pod vodstvom predsednika **Marka Petretiča** ter članov **Aljaža Mravljeta** in **Mateja Kovačiča** je potekalo v naslednjih disciplinah: oponašanje starega jelena, ki išče košute, oponašanje glavnega jelena s tropom košut na rukališču in oponašanje dveh enakovrednih jelenov v dvoboju na višku paritvenega obdobja. Rezervna disciplina pa je bila oponašanje starega jelena, ki ima oblikovan trop, s katerim se pomika proti rukališču.

Tekmovalci so z nastopi pričarali čas jelenjega rukanja, v naravi zelo mogočen in mističen dogodek, za kar so jih številni gledalci nagradili z bučnim aplavzom. Državni prvak na 13. Državnem prvenstvu Slovenije je postal komaj 18-letni **Tadej Klemenšek** (LD Solčava), drugo mesto je zasedel **Janez Podkrižnik** (LD Ljubno ob Savinji), tretje pa je pripadlo **Simonu Ferlincu** (LD Pušava).

Na prireditvi so za dobro voljo

Izvedbo prireditve so omogočili sponzorji: **Zavarovalnica Triglav**, **Zavod za gozdove Slovenije**, **Lovska zveza Slovenije**, **Mestna občina Nova Gorica**, **Krajevni skupnosti Dornberk in Branik**, **gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Dornberk**, **Štefan Gorenčič** (izdelki iz roževine), **Aleksandro, d. o. o.**, **Bokra, d. o. o.**, **Oktan Plus, d. o. o.**, **Rolu Žalošče, d. o. o.**, **Veseli, d. o. o.**, in **Prealpi, d. o. o.**

obiskovalcev skrbeli **Notranjski rogisti**, **Zasavski rogisti** in **Moški pevski zbor Dornberk**. Tekmovanje se je končalo z nastopom Notranjskih rogistov, ki so zaigrali *Hubertovo koračnico*, skladbo, ki v naslovu nosi ime zavetnika lovcev. Po zaključku tekmovalnega dela je sledila maša za vse pokojne lovce, ob koncu celodnevne dogodka na Gori pa je sledil izvrsten koncert **Slovenskega okteta** pod vodstvom **Jožeta Vidica**.

Za izvrstno prireditev, ki je sledila vsem smernicam in priporočilom **Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ)** glede COVID-19, velja zahvala članom LD Tabor Dornberk - Branik, še posebno starešini Gajšku, tajniku **Vitjanu Valiču**, gospodarju **Dominiku Birsu** in članu **Silvu Mrevljetu**.

V imenu KLKOJ:

Urša Kmetec,
svetovalka za odnose z javnostmi LZS

Foto: Marko Petretič

Najboljši trije rukači v Sloveniji (od leve): **Simon Ferlinc**, **Tadej Klemenšek** in **Janez Podkrižnik**

Narava, čebele, med in medjed

Povezovalna nit letošnje tretje likovne kolonije, ki smo jo na **Zvezi lovskih družin (ZLD) Novo mesto** uspeli spraviti pod streho 1. avgusta 2020, upoštevajoč navodila **Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ)** zaradi preprečevanja širjenja novega koronavirusa, je bila *narava, čebele, med in medjed* (kot so včasih rekli medvedu).

Tudi letos smo se organizatorji in slikarji zbrali na Primskovem pri čudovitem lovskem domu **Lovske družine (LD) Velika Loka**. Poleg lovske družine, ki nam je dala v uporabo lovsko kočo, velja posebna zahvala starešini **Sandiju Bregarju** in gospodarju lovskega doma **Franciju Lavrihi**, ki sta nam pomagala pri izvedbi kolonije.

Soorganizator kolonije je bilo likovno društvo Trebnje s predsednikom **Branetom Praznikom**, članom LD Velika Loka, ki je tudi izvrsten akvarelist. V ZLD Novo mesto je bil za organizacijo zadolžen strokovni tajnik **Stane Gabrijel**. Slikarjem smo zagotovili platna v dveh velikostih in lipove deščice za panjske končnice. Vemo, da je poslikava panjskih končnic zelo stara navada, lahko rečemo, da odkar obstajajo leseni panji. Na njih so prevladovali različni, večkrat hudomušni motivi, ki se navezujejo na med, čebele in sladkosnede živali. Velikokrat je bil to medved ali po starem *medjed*. Ta izraz smo uporabili v povezovalni niti letošnje kolonije, katere udeleženci so risali tudi volkove, lisice in ptice, ki lovijo čebelice in se z njimi prehranjujejo. Zato je eden od ptičev dobil ime *čebelar* in letos ga je narisal eden od slikarjev. Prisotnih je bilo 22 slikarjev, nekaj pa je bilo tudi takih, ki so se prijavili na kolonijo po telefonu, ker se je niso mogli udeležiti zaradi bolezni in so svoje izdelke ustvarjali doma, nato pa so jih dostavili naknadno.

Lepo vreme, klopi in mize pod mogočnimi hrasti in lipami na velikem dvorišču lovskega doma so slikarjem zagotavljali dovolj

Foto: Brane Praznik

Lepo vreme, klopi in mize pod mogočnimi hrasti in lipami na velikem dvorišču lovskega doma so slikarjem zagotavljali dovolj prostora, da so nemoteno ustvarjali.

prostora, da so nemoteno ustvarjali. Zanimivo jih je bilo opazovati in vsako uro enkrat zaokrožiti, da je bilo lažje videti napredek njihovega dela. Naj posebej omenim mlado slikarko **Hano Jelovšek**, odlično portretistko, pa še bi lahko našteval udeležence zaradi njihovih posebnosti. Dva sta imela več kot 80 let in eden od njiju je bil **Tone Perko**, član LD Mirna Peč, učitelj likovne vzgoje v pokoju.

Izdelke bomo razstavili na **Lovski zvezi Slovenije (LZS)**, v ZLD Novo mesto, **Čebelarstem muzeju Višnja Gora**, na **Novi Ljubljanski banki** in v **Zdravstvenem domu Trebnje**. Več del, ki so nam jih slikarji podarili, bomo podarili v dobrodelne namene – skladu za pomoči potrebnim lovcem, ustanovljenem v okviru LZS.

Kot se spodobi, smo Dolenjci vedno dobri gostitelji. Ob jutranji kavici in kačji slini smo prisotne postregli s toplo pehtranovo potico, ki nam jo je poslala babica prej omenjene slikarke Jelovškove. Po opoldanskem jelenovem golažu smo za zaključek ob poznih popoldanskih urah postregli še s kraljem živali. Pa da ne pozabim na cviček, ki

Foto: Brane Praznik

Zanimivo jih je bilo opazovati in vsako uro enkrat zaokrožiti, da je bilo lažje videti napredek njihovega dela.

je res univerzalno vino in prija k vsaki hrani.

Kolonijo sta obiskala, kar se je zgodilo prvič, predsednik Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi pri LZS **Jani Šalamon** in članica te komisije mag. **Darja Gros**, naše gore list. V zaključnem govoru je predsednik Šalamon pohvalil naša prizadevanja, ki jih vlagamo v lovsko kulturo, ne samo v likovno kolo-

nijo, tudi v druge dejavnosti, kot so skupine rogistov, harmonikarji in pevski zbor. Starešini lovske družine gostiteljice Bregarju je zaradi odsotnosti predsednika in podpredsednika ZLD Novo mesto strokovni tajnik Gabrijel izročil prelepo sliko avtorja Braneta Praznika z motivom gozdnih jerebov, ki je simbol te lovske družine; imajo ga tudi v grbu na praporu LD Velika Loka.

Predsedniku Šalamonu smo podarili knjižico s pesmijo, ki je nastala leta 1912 v teh krajih z naslovom *Velikološkim lovcem za kratek čas*. Napisal jo je ljudski pesnik **Andolšek** iz Velike Loke. Da se je ohranila, smo poskrbeli v ZLD Novo mesto, kjer smo jo uredili in natisnili. Izročili smo mu tudi knjižico z naslovom *Frata*, ki opisuje, kaj sploh je Frata, zakaj je za dolenjske lovce tako pomembna in da bo letos že 70. po vrsti s tradicionalnim lovom, ki mu ni

para ne pri nas ne v Evropi. Na Frati smo Dolenjci razvili tudi prvi lovski prapor v takratni državi Jugoslaviji.

Slikarjem, sodelujočim in vsem, ki ste pomagali, hvala v imenu organizatorjev in nasvidenje prihodnje leto, kot ste tudi sami izrazili željo in predlagali, naj postane kolonija tradicionalna.

Stane Gabrijel,
ZLD Novo mesto

Streška liga ZLD Ljubljana 2020

Letos se je liga zaradi pandemije začela pozneje, kot smo načrtovali. Na prvo kolo smo morali počakati do 17. maja. Tisti dan se nas je kar 52 zbralo na strelišču **Lovske družine**

(LD) **Lukovica**. Streljanja željni smo se takoj po jutranjem pozdravu (seveda na predpisani razdalji) odpravili na strelska mesta. Tekmovanje je potekalo v prijateljskem vzdušju, a tudi tekmovalnosti ni manjkalo. Zavedali smo se namreč, da je treba letos iti na »polnok«, kot rečemo, saj

so letošnjo ligo sestavljala le tri kola.

Že naslednjo nedeljo smo člani komisije za strelstvo **Zveze lovskih družin (ZLD) Ljubljana** in gostitelji, članice in člani **LD Grosuplje** izvedli drugo kolo. Na llovi gori je bilo, kot je že v navadi, tekmovanje v A-trapu, malem

kalibru in kompaku. Organizacija in potek tekmovanja sta bila dobro izpeljana, le to nas je malo motilo, ker si še vedno nismo mogli seči v roke, saj je korona še vedno žugala v ozadju!

Zadnji dan maja je bilo na vrsti tretje kolo, in sicer na strelišču **LD Rakitna**. V kratki slovesnosti

ob odprtju je predsednik Lovske zveze Slovenije in predsedujoči ZLD Ljubljana mag. **Lado Bradač** poudaril pomen lovskega strelstva in izrazil zadovoljstvo ob številčni udeležbi. Glede na lansko vremensko izkušnjo na Rakitni (sneg, mraz ...) smo letos lahko uživali v lepem sončnem vremenu. Tudi rakiško strelišče je gostilo tri discipline. Poleg klasike (A-trap in mali kaliber) tudi risanico velikega kalibra na 100 m. Koncentracijo in tekmovalno zbranstvo je bilo kar čutiti v zraku, kajti tisti dan se je odločalo o najboljših in njim je ob koncu pokale in nagrade podeljeval strokovni tajnik ZLD Ljubljana **Franc Kerin**.

Še zadnje dejanje lige in kvalifikacij s tekmo na tarčo bežečega merjasca pa smo izvedli 6. junija; gostila nas je **LD Motnik - Špitalič**. Tako kot vsi gostitelji dotlej so se tudi članice in člani LD Motnik - Špitalič izkazali kot odlični organizatorji. Vse nas veseli, da se zanimanje za tovrstno tekmovalstvo povečuje, saj se je zbralo veliko nastopajočih.

Letos je v ligi tekmovalo kar 146 strelcev. Za primerjavo z

Foto: Jani Šivec

Utrinek s Strelske lige ZLD Ljubljana 2020

lansko ligo je letos v štirih kolih nastopilo več tekmovalcev kot lani v petih. Drugo dejstvo je, da se kakovost lovskega tekmovalnega strelstva ljubljanskega bazena povečuje, kar je razvidno tudi iz rezultatov na prvenstvih (rezultati letošnje ljubljanske lige so na spletni strani ZLD Ljubljana: www.zldljubljana.si).

To sta le dva od mnogih pokazateljev, da delamo dobro in da smo

na pravi poti. Največja zahvala velja vsem strelkam in strelcem, vsakoletnim gostiteljem, komisiji za strelstvo in vodstvu ljubljanske zveze. V imenu komisije in svojem imenu se posebej zahvaljujem mag. Bradaču in tajniku Kerinu za njun prispevek k uspešni izpeljavi tekm. Hvala tudi **Ani Merzel** (LD Ig) za njeno pomoč pri urejanju in vodenju rezultatov za celotno lansko in tudi letošnjo sezono.

V tekmovalni sezoni 2021 komisija načrtuje pet kol lige, zato bomo začeli že v marcu, seveda v upanju, da nam je spet ne zagođe kakšen virus. Še enkrat hvala vsem, prijeten dopust, v jeseni pa dobre jage!

Jani Šivec,
predsednik
Komisije za strelstvo
ZLD Ljubljana

V Postojnsko-Bistriški zvezi lovskih druženj 38 novih lovcev

Postojnsko-Bistriška zveza lovskih druženj (ZLD) je pripravila posebno slovesnost ob koncu strokovnega izobraževanja lovskih pripravnikov generacije 2019/20. Spričevala o uspešno opravljenem izpitu je prejelo pet lovčev in 33 lovcev, ki so ob tem podpisali *Etični kodeks slovenskih lovcev*.

V času, ki so ga zaznamovali epidemija koronavirusne bolezni in ukrepi za njeno zaježitev, se je Postojnsko-Bistriška ZLD kot ena od peščice v državi odločila za opravljanje izpitov slušateljev lovskega izobraževanja na daljavo. Ker pa pomemben del lovskega udejstvovanja pomeni tudi druženje, je bilo veselje ob podelitvi spričeval v živo, kar je omogočilo sproščanje omenjenih ukrepov, letos še toliko večje. Na slovesnosti *Pri Marti* v Pivki se je 22. junija tako zbrala več kot polovica stotnije pripadnikov zelene bratovščine. Na dogodku so udeleženci upoštevali vsa navodila **Nacionalnega inštituta za javno zdravje** (NIJZ).

Za uvod je poskrbel **Lovski ok-**

tet Javorniki, sledili so pozdravni nagovori. Podpredsednik LZS **Aleš Klemenc** se je zahvalil predavateljem za dobro opravljeno delo, 38 novih lovcev, ki so uspešno opravili izobraževanje, pa je ob začetku samostojne lovske

upoštevanje lovskega etičnega kodeksa.

Na pomembnost tega dokumenta je opozoril tudi naslednji govornik, predsednik Postojnsko-Bistriške ZLD **Božidar Štemberger**. Kot je dejal

Foto: Milan Simšič

Podpis Zaprisege slovenskega lovca

poti spomnil, da lov ne pomeni le lova, ampak je pomembno še nadaljnje izobraževanje, lovska kultura, strelstvo in druge dejavnosti. Posebej jih je spomnil na

zbranim, so se na izobraževanju seznanili z vsem, kar bodo potrebovali pri lovu, pri uveljavljanju teoretičnega znanja v praksi pa so jim dotlej pomagali mentor-

ji. Ker se bodo odslej morali odločati sami, jih je pozval, naj ob vsakršnem dvomu ravnajo v skladu s kodeksom in torej delujejo v korist divjadi.

Tretji govorec, predsednik ZLD Notranjske Cerknice **Rajko Kovačič**, je najnovejšo generacijo lovcev spomnil, da vstopajo v 113 let staro organizacijo, ki je stabilna. Ob tem je izrazil pričakovanje, da bodo tudi novi lovci njen trden člen in jih pozval k sodelovanju v organih njihovih lovskih druženj. V luči sodobnih spletnih družbenih omrežij pa je zbrane pozval, naj pri objavah na Facebooku ipd. upoštevajo načelo: »Manj je več.« Nagovor je sklenil s tradicionalnim voščilom *Dober pogled in ravne cevi!*

Sledil je vrhunec prireditve, ko je vodja izobraževanja **Igor Simšič** poimensko povabil pet lovčev in 33 lovcev k prevzemu spričeval o uspešno opravljenem izpitu ter podpisu *Zaprisege slovenskega lovca*. Za konec uradnega dela slovesnosti so pevci omenjenega okteta vse zbrane še enkrat s pesmijo popeljali v gozd. Temu je sledil zadnji pogon, na katerem so dolgoletni lovci novič čestitali podmladku in se vsi skupaj »podružili« ob okusni pogostitvi.

Gregor Budal

Strelnska liga in bazenski tekmi v ZLD Kočevje

Letos je svet zaznamovala pandemija COVID-19. Odpovedanih in premaknjenih je bilo nešteto prireditev, tudi liga in bazenski tekmi v **Zvezi lovskih družen (ZLD) Kočevje** nista bili izjemi. Z ligo smo začeli šele 14. junija. Zaradi časovne stiske smo izpeljali samo tri kola namesto običajnih štirih in bazensko tekmo OPEN ter bazenski tekmi veteranov in superveteranov. Na tekmah v ligi in bazenski tekmi je sodelovalo 13 lovskih družen, 37 članov posameznikov in 18 pripravnikov, pri katerih je razveseljivo predvsem to, da so bila med njimi tudi štiri dekleta. Na tekmi s kratkocevnim orožjem je sodelovalo deset lovskih družen in 40 strelcev posameznikov.

Veseli nas, da so pripravniki iz tekme v tekmo dosegali boljše rezultate. Najboljši trije v vsaki kategoriji so po končani ligi dobili tudi medalje *mladi lovec strellec*. Vsi so tudi uspešno opravili izpit iz strelstva, kar je

Vse lovske družine prirediteljice so se zelo potrudile za izvedbo tekme, kar je pripomoglo, da je vse potekalo tekoče, brez prekinitev ter »fer« in v športnem duhu.

Rezultati z bazenskih tekem

Ekipno:

kombinacija: 1. LD Predgrad (1052 točk), 2. LD Krka (1041 točk) in 3. LD Struge (1008 točk)

glinasti golobi: 1. LD Predgrad (536 točk), 2. LD Krka (504 točke) in 3. LD Struge (496 točk)

veliki kaliber: 1. LD Krka (537 točk), 2. LD Predgrad (516 točk) in 3. LD Struge (512 točk)

Posamično:

kombinacija: 1. Erik Hace (373 točk), 2. Janez Marinč (370 točk) in 3. Rudi Kovačič ml. (369 točk)

glinasti golobi: 1. Erik Hace (200 točk), 2. Dušan Pugelj (192 točk) in 3. Janez Marinč (192 točk)

veliki kaliber: 1. Rudi Kovačič ml. (193 točk), 2. Iztok Erjavec (186 točk) in 3. Ivo Francelj (183 točk)

Veterani posamično:

kombinacija: 1. Stane Francelj (191 točk), 2. Rudi Kovačič st. (178 točk) in 3. Davorin Marinč (173 točk)

glinasti golobi: 1. Stane Francelj (96 točk), 2. Tone Šilc (92 točk) in 3. Rudi Kovačič st. (88 točk)

mali kaliber: 1. Davorin Marinč (97 točk), 2. Stane Francelj (95 točk) in 3. Rudi Kovačič st. (90 točk)

Superveterani posamično:

kombinacija: 1. Zlato Zajšek (195 točk), 2. Branko Kresa (192 točk) in 3. Ivan Curl (183 točk)

glinasti golobi: 1. Zlato Zajšek (100 točk), 2. Branko Kresa (96 točk) in 3. Ivan Curl (88 točk)

mali kaliber: 1. Vladimir Hace (97 točk), 2. Anton Erjavec (97 točk) in 3. Branko Kresa (96 točk)

Kratkocevno orožje

ekipno: 1. LD Predgrad (260 točk), 2. LD Dolenja vas (255 točk) in 3. LD Kočevje (224 točk)

posamično: 1. Peter Petek (92 točk), 2. Davorin Marinč (87 točk) in 3. Iztok Erjavec (87 točk)

pogoj za teoretični del izpita. Teoretični in praktični del iz strelstva so sicer opravljali na strelišču **Lovske družine (LD) Velike Lašče**. Pri izpitih je sodelovala tudi **Komisija za lovsko strelstvo pri ZLD Kočevje**.

Liga in bazenski tekmi so bile v **LD Kočevje**, **LD Velike Lašče** in **LD Krka**. Omenjene družine so posodobile svoja strelišča, kar je zelo pohvalno. Žal pa v naši lovski družini **LD Predgrad**, ki je dolga leta veljala za odlično organizatorko strelskih tekmo-

vanj in iz katere izhajajo nekateri boljši strelci v Sloveniji, tokrat ni bilo tako. Novi upravni odbor ne podpira lovskega strelstva, zato ekipa LD Predgrad zadnji dve leti na našem strelišču ni imela niti enega treninga. Starešina je namreč v letnem poročilu napisal, da se distancira od športnega strelstva. A poudariti velja, da ne gre za športno strelstvo, pač pa za lovsko.

Med drugim smo izpeljali tudi tekmo s kratkocevnim orožjem v **LD Dolenja vas**. Vse

lovske družine prirediteljice so se zelo potrudile za izvedbo tekme, kar je pripomoglo, da je vse potekalo tekoče, brez prekinitev ter »fer« in v športnem duhu. Tekmovanje je bilo zelo izenačeno, tako da je večkrat

odločalo razstreljevanje in »kdo ima več desetk«.

Vse rezultate najdete na spletni strani ZLD Kočevje.

Vladimir Hace,
predsednik Komisije za strelstvo
in šport pri ZLD Kočevje

Oj, ti korona!

Ja, tako smo rekli, ko so sredi marca zdravstvena navodila kar naenkrat spremenila naše življenje. V strahu smo prebirali statistiko širjenja bolezni, umrljivosti in vsak dan nova navodila, kako z njo živeti. Vse to je vplivalo tudi na cikel izobraževanja letošnje generacije lovskih pripravnikov. Ker ob pripravljanju urnika izobraževanja in pozneje še začetka predavanj nismo niti slutili, kaj prihaja tudi k nam, smo pri **Zvezi lovskih družin (ZLD) Posavja - Krško** program pripravili kot vsako leto.

S predavanji smo začeli 28. januarja in končali 3. marca, torej smo vsa zaključili še pred sprejetjem omejitev pri zbiranju zaradi novega koronavirusa. Do omejitev smo končali tudi že kar nekaj preverjanj znanja, saj so ostale le še štiri teme in zaključni izpit. Pri tem pa smo se našli pred izzivom, kaj narediti. S predavatelji, ki so še imeli obveznosti do pripravnikov, smo se dogovorili, da bomo počakali na izboljšanje situacije. Vmes so se javili predvsem mlajši pripravniki, naj izobraževanje končamo na daljavo. O tem smo sami začeli razmišljati tudi po objavi prispevka dr. **Srečka Felixa Kropeta** na spletni strani Lovske zveze Slovenije. V prispevku je dr. Kropa zapisal, da so se odločili na tak način organizirati lovski izpit v **ZLD Ptuj - Ormož**. Na koncu pa je v naši območni zvezi prevladalo mnenje, da lovski izpit ni namenjen samo temu, da se pač opravi. Menili smo, da je pomem-

Foto: Andrej Miklavčič (fotografija je simbolična.)

S predavanji smo začeli 28. januarja in končali 3. marca, torej smo vsa zaključili še pred sprejetjem omejitev pri zbiranju zaradi novega koronavirusa.

ben tudi osebni stik s prihodnjimi lovskimi tovariši. Prav tako nismo vedeli, kako bi posamezniki tak način komunikacije prek video-konference lahko sploh izpeljali brez tuje pomoči.

Počakali smo na izboljšanje razmer in preostala štiri preverjanja izpeljali 8. in 15. maja 2020, zaključni izpit pa 22. maja. Vse to smo iz prostorov ZLD Posavja - Krško predstavili v uto pri lovskem domu **Lovske družine (LD) Krško** in tako poskrbeli za vse ukrepe preprečevanja širitve morebitne okužbe z novim koronavirusom. Vmes je bil kar dvomesečni premor, ki je verjetno tudi vplival na znanje ob zaključ-

nem izpitu. Marsikdo, predvsem od starejših, je rekel, da je kar »prišel iz ritma.« Po vseh zapletih je 17 pripravnikov in tri pripravnice le »dalo izpit pod streho« in pridobilo pravico do spričevala in lovške izkaznice.

Slavnostna podelitev je bila 2. julija 2020. Dobili smo se pri lovskem domu LD Krško. Morda se kdo sprašuje, kje je »gasilska« s podelitve? Ker ni bilo smiselno, da bi se fotografirali z maskami, smo se dogovorili, da se bomo vsi skupaj povseli, ko bodo razmere to dopuščale in takrat bo nastala tudi spominska fotografija.

Kaj nas čaka v prihodnosti na področju načina izobraževanja,

še ne vemo. Ali bodo res vsa preverjanja zgolj pisna? Med kandidati za izpit je veliko takih, ki bi jim pisno izražanje povzročilo še dodatne težave. Tudi sam odnos med predavateljem in kandidatom bi bil hladnejši oziroma manj pristen. Predavatelji namreč velikokrat med izpitom skozi pogovor preženemo kandidatovo tremo. Velikokrat ustni odgovor da boljšo predstavbo o razumevanju tematike. In še enkrat: z novimi lovskimi tovariši se na tak način prav gotovo bolje spoznamo. Pa naj bo to v razmislek ob pripravi novega pravilnika.

Dušan Lepšina,
vodja tečaja

Tekmovanje v streljanju z risanico 2020 v Postojnsko-Bistriški ZLD

Na dan državnosti, 25. junija 2020, je **Postojnsko-Bistriška zveza lovskih družin (ZLD)** na podlagi programa izobraževanja pripravila regijsko tekmovanje v streljanju z risanico. Na strelišču Železniki v **Lovski družini Javornik Postojna** se je zvrstilo devet ekip iz več lovskih družin (LD): **LD Črna jama, LD Hrenovice, LD Pivka, LD Prestranek, LD Tabor Zagorje in LD Javornik Postojna.**

Prvo mesto v streljanju je osvojila ekipa LD Tabor Zagorje, drugo LD Črna jama I. in tretje LD Hrenovice. Med posamezniki je zmagal **Bojan Šajn**

iz LD Tabor Zagorje, drugi je bil **Igor Petrič** iz LD Hrenovice in tretji **Matjaž Šajn** iz LD Tabor Zagorje.

Pokale, medalje, priznanja in praktične nagrade so ekipam in posameznikom podelili podpredsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) **Aleš Klemenc**, predsednik Postojnsko-Bistriške ZLD **Božidar Štemberger** in predsednik LD Javornik Postojna **Jože Gregorec**.

Regijsko tekmovanje so si ogledali tudi lovski pripravniki Postojnsko-Bistriške ZLD in **ZLD Notranjske** v skladu z določili *Pravilnika o lovskem strelstvu LZS* ter v sklopu programa za usposabljanje iz varnega ravnanja z lovskim orožjem in izobraževanja za lovce.

Postojnsko-Bistriška ZLD se zahvaljuje lovskim družinam in članom za njihovo udeležbo ter

Foto: Božidar Štemberger

*V Postojnsko-Bistriški ZLD so hvaležni številnim, ki so omogočili njihovo junijsko prireditev. Posebna zahvala velja tudi sodnikoma **Mihi Bittnerju** (za mizo levo) in **Vojku Maljevcu** (za mizo desno) za opravljeno delo.*

organizacijam, ki so omogočile prireditev. To so bile: **Trgovina Avantura, Brne – trgovina za lov, ribolov in prosti čas, Lovišče s posebnim namenom Jelen, Zavarovalnica Triglav, d. d., in**

LD Javornik Postojna. Posebna zahvala velja tudi sodnikoma **Mihi Bittnerju** in **Vojku Maljevcu** za opravljeno delo.

Božidar Štemberger,
Postojnsko-Bistriška ZLD

Na Koroškem pomladili lovske vrste

Čeprav smo na začetku pandemije COVID-19 tudi v deželi na sončni strani Alp pričakovali, da ne bo trajala dolgo, da ne bo tako močno posegla v zdravje Slovencev ter kar svobodno in lepo utečeno vsakdanje življenje, se to žal ni zgodilo. Spremenila je tudi naše lovske življenje, zlasti pa tradicionalno izobraževanje mladih lovcev. Zaradi pozno dorečenih mnogih odprtih vprašanj, kako v letu 2020 sploh organizirati teoretični del izobraževanja lovske pripravnike, je v marsikateri območni lovski zvezi bilo precej zmede in negotovosti.

Med koroškimi »jagri« cenjen strokovni tajnik in vodja tečaja 74-letni **Franc Praznik**, član Lovske družine (LD) Jamnica - Prevalje, nam je povedal, da je letošnji tečaj obiskovalo 25 lovske pripravnike: 23 jih je bilo iz 17 koroških lovske družin, eden iz **Lovišča s posebnim namenom Pohorje**, drugi pa iz **Lovske zveze Maribor**. »S tečajem smo pričeli 25. januarja in ga izvajali do 12. marca 2020, ko je bila razglašena epidemija COVID-19, z njo pa tudi vsa priporočila Nacionalnega inštituta za varno zdravje (NIJZ) in navodila Lovske zveze Slovenije (LZS). Do takrat je bila opravljen skoraj polovica predavanj in izpitov. Čeprav so tudi nekateri naših tečajniki želeli, da bi s predavanji nadaljevali na daljavo, smo se odločili za klasično predavanje in izpite, torej s pridobivanjem začetnega lovskega znanja, ki ga mladim lovcom že mnoga leta posredujemo z lastnim predavateljskim timom. O samih predavanjih na daljavo so mnogi zelo deljena tudi med šolsko stroko. Od LZS smo resda dobili nekaj splošnih navodil o nadaljevanju predavanj na daljavo, kar pa ni bilo dovolj natančno in enotno urejeno za vse slovensko lovstvo,« je poudaril Praznik, ki še vedno meni, da vsi tečajniki z izobraževanjem na daljavo ne bi bili v enakem položaju. So se pa tudi na Koroškem zavedali, da bi bili, če koronavirusne težave ne bi pojenjale, tudi pri njih prisiljeni predavanja izvesti na daljavo. A si Korošci želijo, da se za to izdelajo točna navodila in ustrezno usposobi vse sodelujoče v tem procesu!

Letošnja generacija mladih koroških lovcev – vodja razrednega zbora je bil **Janko Gril** iz LD Slovenj Gradec – je kljub vsem

Foto: Franc Rotar

Mladi koroški lovci generacije 2020 s predavatelji, predsednikom Koroške LZ Janezom Švabom in starešinami.

začetnim težavam in zmedo spoznala in dokazala, da je udeležba na predavanjih še kako pomembna za pridobivanje lovskega znanja. Udeležbo na predavanjih je bila

se izkazali **Gregor Hudopisk** in **Saša Zdovc** iz LD Prežihovo - Kotlje ter **Marjan Laure** iz LD Golavabuka in **Primož Tandler** iz LD Muta. Odlično oceno pov-

Slovesna podelitev, na kateri so podelili lovska spričevala, priznanja in nagrade ter opravili podpis *Zaprisege slovenskega lovca*, je zaradi priporočil NIJZ potekala v soboto, 8. avgusta, pred lovskim domom LD Golavabuka. Vabljeni so bili samo tečajniki, mentorji, predavatelji, starešine lovske družin in predstavniki **Koroške lovske zveze (LZ)**. Letos prvič nista bila vabljeni predstavnika LZS in **Kluba prijateljev lova iz Celovca**. Zbrane sta nagovorila predsednik Koroške LZ **Janez Švab** in predsednik Komisije za izobraževanje, kulturo, odlikovanja in stike z javnostmi mag. **Janez Zakeršnik**, ki je kot starešina LD Golavabuka tudi predstavil njeno delovanje. Že po tradiciji je lepo lovsko druženje povezoval Praznik. Tečajniki so streljali tudi s pištolo, risanico in na glinaste golobe. Uspešnim lovske strelcem je medalje izročil **Tomaž Hain**, vodja praktičnega strelskega programa za lovske pripravnike.

Mladim koroškim »jagrom« bo v lepem spominu na prvo lovske izobraževanje in podpis *Zaprisege slovenskega lovca* ostala knjižica etičnega kodeksa in tradicionalna kapa generacije 2020.

Franc Rotar

Foto: Franc Rotar

Najuspešnejši tečajniki (od leve): Marjan Laure, Primož Tandler, Saša Zdovc in Gregor Hudopisk

kar 91,3-odstotna! Tako so tečajniki šele 8. julija zaključni izpit opravili pred državno izpitno komisijo, ki jo že nekaj let sestavljajo predsednik in predavatelj **Dušan Leskovec** ter člana in predavatelja **Blaž Štumpfl** in **Zdravko Miklašič**. Dosegli so povprečno oceno znanja 4,54. S povprečno oceno znanja 5,00 so

prečnega znanja so dosegli tudi: **Gašper Hodnik** iz LD Bukovje z oceno 4,87, **Aljaž Ranc** iz LD Strojna z oceno 4,74, **Žiga Stražišnik** iz LD Zeleni vrh z oceno 4,74, **Darja Merkač** iz LD Golavabuka z oceno 4,70, **Bogdan Ravšer** iz LD Orlica z oceno 4,70 in **Helena Štern** iz LD Peca - Mežica z oceno 4,70.

Ob koncu poletja, ko v šmarnogorskih gozdovih ob kakšnem meglenem jutru že za-
diši po jeseni, je **Avguštin Sešek** praznoval svoj 85-letni jubilej.

Avguštin je za člane Lovske družine (LD) Šmarna gora lovec z veliko začetnico, saj je za marsikoga dragocen vir izkušenj in napotkov ter pomemben člen pri ohranjanju lovskih šeg in navad. S svojim delom in trudom, predvsem pa kot zagovornik lovske etike, poštenja in pravičnega izvajanja lovskega zakona in pravil lovske družine je v pomoč in zgled tudi mlajšim generacijam zelene bratovščine.

Rodil se je 28. avgusta 1935 v Ljubljani, otroštvo pa je preživel v vasi Zgornje Piričice pri Medvodah, kjer so tamkajšnji gozdovi že takrat nudili divjadi varno zavetje. V mladosti se je izučil v mizarstvu poklicu in se leta 1953 zaposlil v tovarni Sora v Medvodah, hkrati se je tudi vključil v mladinski aktiv Občine Medvode in bil zaradi svojih odličnih organizacijskih sposobnosti kmalu izvoljen za sekretarja mladine in člana sekretariata mladine Občine Medvode. Pozneje je bil kot gasilec in šofer zaposlen tudi v Gradles - Medvode in v Plinarni Ljubljana, vse do upokojitve leta 1990 pa v Color Medvode.

Od leta 1951 je bil zelo aktiven član Gasilskega društva v Zg. Piričicah. Za prizadevno delo v vseh organizacijah je dobil veliko priznanj in odlikovanj. Tako je leta 1993 prejel naziv častnega predsednika Gasilskega društva Zg. Piričice, leta 1995 državno odlikovanje Gasilske zveze Slovenije za posebne zasluge v gasilstvu, leta 2002 pa republiško priznanje za 50 let dela v gasilskih organizacijah.

Poleg naštetih aktivnosti se je leta 1974 kot ljubitelj in varstvenik narave vključil v šmarnogorsko zeleno bratovščino, kjer je bil že po treh letih izvoljen v upravni odbor lovske družine. Predvsem na gospodarskem področju je bil trdna opora vsem, ki so poskušali izboljšati stanje v lovski organizaciji. S svojo marljivostjo, razumevanjem in aktivnostjo je od leta 1982 do leta 1993 opravljal funkcijo predsednika LD Šmarna gora, pozneje je postal tudi predsednik komisije za varstvo narave in okolja (1992–1994), predsednik disciplinske komisije (1994–1997), predsednik strelske komisije (1997–1999), predsednik nadzornega odbora (1999–2003), kinološki referent (2007–2011), leta 1978 pa je opravil izpit za preglednika divjadi.

Ker je že ob vstopu v lovsko družino vžljubil lovsko strelstvo, se je udeleževal strelskih tekmovanj in se zavzemal za obnovu celotnega strelišča. Od leta 1992 do nedavnega je opravljal funkcijo revirnega lovca in vzorno skrbel za lovske objekte v svojem revirju. Leta 2003 je postal tudi član komisije za izobraževanje, ki skrbi za vzgojo mladih lovcev. Kljub svoji starosti se je v zadnjem času redno udeleževal poletnega lovskega veleslaloma na Skutinem ledeniku, na katerem je že nekajkrat osvojil vidno mesto v svoji kategoriji.

Avguštin je za svoje nesebično in vestno delo v lovski organizaciji prejel znak za lovske zasluge, leto pozneje priznanje za vestno delo v LD Šmarna gora, leta 1996 pa red za lovske zasluge III. stopnje. Leta

2013 je prejel jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji in leta 2016 red za lovske zasluge II. stopnje. Ob okroglih jubilejih lovske družine je dobil priznanje za delo v matični LD Šmarna gora. Kot dolgoletni vodnik lovskega psa brak jazbecarja je istega leta prejel tudi državni srebrni znak za zasluge v kinologiji. Leta 2011 smo ga lovski tovariši razglasili za častnega člana LD Šmarna gora.

Ob tvojem jubileju, spoštovani lovski tovariš Avguštin, se ti zahvaljujemo za tvoj nesebičen dosedanj trud ter uspehe pri smučanju in na lovskostrelskih tekmovanjih. Želimo ti, da bi še dolgo lahko vodil naš lovski ropot ob različnih priložnostih. Nikakor si ne predstavljamo začetka ropota brez tvojih besedi: »Tovariši lovci, napolnite puške!« Napolnimo jih za tvoje zdravje!

LD Šmarna gora – F. B.

Maks Abramenko, znan lovec v Sloveniji in tudi v republikah nekdanje Jugoslavije. Rodil se je 3. oktobra 1930 na Svetem Duhu na Ostrnem Vrh.

Svoje otroštvo je preživel na kobanskih vrhovih in pozneje s svojo ženo zgradil dom v Črešnjecih ob Dravi. V času njegovega otroštva ni bilo bogastva, razkošja tudi ne, bili pa so odnosi boljši, kot so zdaj.

Po odsluženem dolgu takratni domovini je našel svojo življenjsko sopotnico Anko, ki je izhajala iz zdaj in tudi prej zelo znane kmetije Jarc. Anka je bila mojstrica v peki domačega kruha in starejši lovci se dobro spomnijo vseh malic pri Maksu doma: kolač prečudovitega rženega kruha izpod garaških Ankinih rok, domačega zaseka s čebulo in »šalica« domačega mošta (jabolčnika).

V lovske vrste je stopil leta 1960. Ob svojem visokem osebnem jubileju je nabral 60 let, sedem mesecev in tri dni lovskega staža. Lovski izpit je opravil leta 1961, pozneje pa je leta 1978 opravil še začetni tečaj za usposobljeno osebo. Lovska družina (LD) Boč na Kozjaku je bila in bo ostala njegova edina lovska družina; ves čas je bil njen aktiven član. Opravljal je različne naloge: bil je član komisije za izobraževanje mlajših lovcev, dolgoletni revirni vodja revirja Dobrava, gospodar in strelski referent. Revir Dobrava mu je še vedno punčica očesa. Še zdaj skrbno nadzoruje vse, kar se tam dogaja. V mlajših letih je vzorno skrbel za založeno krmišča v tamkajšnjem revirju, preštetega je imel vsakega srnjaka. Za lov v Dobravi ni dovolj dovolilnica lovske družine, ampak Maksova dovolilnica. Tako nas je pač vzgojil.

Lovska zveza Slovenije mu je za njegovo delo podelila znak za lovske zasluge, red za lovske zasluge III. in II. stopnje ter jubilejni znak za 50 let članstva v lovski organizaciji.

Zaposlen je bil v tedanji Tovarni avtomobilov Maribor (TAM), kjer je bil poskusni voznik tovornih vozil. Takrat je bila marsikatera vožnja za lovce opravljena s testnimi vozili. Tako je pač bilo. Na tak način je spoznal vso Slovenijo in še druge republike nekdanje Jugoslavije. Tesnejše stike je navezal v Kočevju v Lovišču s posebnim namenom Medved, kamor je vozil jabolka za jelene. Tako je navezal

stike, ki so vodili k sodelovanju obeh lovišč in nastala je izmenjava – vsako leto dva srnjaka pri nas in v zameno en jelen pri njih. V matični lovski družini sta se v ta namen vzpostavila poseben točkovni sistem in vrstni red lovcev za lov v Kočevju. Kot so povedali, do takrat v živo naši lovci niso videli vseh »žvali«, ki so jih videli v Kočevju.

Maks velja za pravega mojstra v klicanju srnjaka v prsku. Če je bil kje v bližini srnjak, ga je Maks z listom v ustih vselej priklical. V naših krajih je s svojim klicanjem zaslovel. V času prska je bil najbolj iskan lovec za klicanje srnjaka; klical je tudi, ko so mu opešale noge. Tako je zadnja leta sedel na lovskem stolčku nekje v grmovju in klical. Vedno uspešno. Nekaterim lovcom uspe vzgojiti tudi

sina v »jagra«. Maksu je uspelo. Tudi njegov sin Janko je obvladal klic srnjaka. Žal je življenjska usoda Maksu vzela sina v prometni nesreči. Naj v miru počiva v večnih lovskih. Maks je vsako leto ob njegovem rojstnem dnevu organiziral srečanje lovcev in njegovih prijateljev od blizu in daleč.

Letos bi morali mi organizirati »fešto« ob Maksovem velikem jubileju, ampak očitno zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja novega koronavirusa ne bo mogoče. V imenu LD Boč na Kozjaku smo poslali čestitko, sledil bo obisk lovcev v ožjem krogu, da mu bodo voščili.

Torej, Maks, hvala ti za delo v naši lovski družini in lovstvu nasploh. Še na mnoga leta.

LD Boč na Kozjaku – S. F. K.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Alojz Pavše, LD Jamnica

85 let

Leopold Bizjak, LD Senožeče
Franjo Dekleva, LD Prem
Janez Dolenc, LD Škofja Loka
Jožef Dolinar, LD Otočec
Alojz Gašperič, LD Vinica
Anton Hotko, LD Globoko
Ivan Kodrič, LD Brje - Erzelj
Martin Miklavžina, LD Škale
Bogomir Mlakar, LD Ruše
Dušan Močnik,
LD Struge na Dolenjskem
Stanislav Obersne,
LD Slovenska Bistrica
Florijan Pavlin, LD Lijak
Martin Repolusk, LD Ruše

80 let

Vasilij Dornič, LD Loka
Karel Glavina, LD Šmarje
Franč Gobec, LD Rogaška Slatina
Janko Jezernik, LD Polzela
Brane Kamšek, LD Rakitna
Peter Karner, LD Velike Poljane
Slavko Kočet, LD Kungota
Božidar Kovačič, LD Turjak
Stanislav Mužar, LD Suhor
Ivan Nahtigal, LD Storžič
Ivan Peršin, LD Raka
Vladimir Skok, LD Trnovski gozd

75 let

Borut Bitenc, LD Škofljica
Jožef Blatnik, LD Novo mesto
Štefan Bregar, LD Šentvid pri Stični
Ivan Cigler, LD Senovo
Karol Cizej, LD Braslovče
Karl Češnovar, LD Krško
Andrej Durič, LD Makole
Milan Hedl, LD Velka
Franč Jakše, LD Orehovica
Štefan Jazbinšek,
LD Bohor - Planina
Branko Jurejevčič, LD Gradac
Franč Kos, LD Bistra
Leopold Majcen, LD Kungota
Alojz Miklavčič, LD Otočec
Franč Oštir, LD Dolič
Branko Repnik, LD Črešnjec

Anton Rešetič, LD Gorjanci
Silvester Rihar, LD Solčava
Martin Selič, LD Handil Dobje
Franč Šmid, LD Sorica
Albert Žibert, LD Tuhinj

70 let

Boris Bele, LD Pivka
Stanislav Brodnjak, LD Cirkulane
Marjan Ciglar,
LD Križevci pri Ljutomeru
Nikolaj Čuš, LD Selca
Danijel Fedran, LD Gornji Grad
Jožef Gradišar, LD Mokrc
Mihael Guček, LD Storžič
Stanko Hervol, LD Kapele
Slavko Hotko, LD Kapele
Zdravko Hribovšek,
LD Motnik - Špitalič
Franč Janež, LD Oplotnica
Miroslav Jurjevčič, LD Gornje Jezero
Bela Kardoš, LD Dolina
Ivan Kelc, LD Vitomarci
Jože Klavara, LD Bled
Branko Knap, LD Podgorje
Cvetko Kobal, LD Dolce - Komen
Stane Korošec, LD Sela pri Kamniku
Franč Korošec,
LD Šentilj v Slovenskih goricah
Stanislav Košenina, LD Vransko
Bojan Košir, LD Črnomelj
Jožef Krautberger, LD Jančev Vrh
Stanko Kumelj, LD Toplice
Martin Lasecky, LD Apače
Anton Mlakar, LD Adlešiči
Martin Murn, LD Javornik
Franč Nograšek, LD Kamnik
Jadran Novak, LD Trnovo
Ivan Oberstar, LD Kočevje
Franč Pompe, LD Krško
Jože Prosen, LD Šentvid pri Stični
Miro Strnad, LD Vransko
Janez Strnad, LD Oplotnica
Franč Šefman, LD Ljutomer
Jožef Škof, LD Pišce
Štefan Školnik, LD Polzela
Silvan Štokelj, LD Brje - Erzelj
Jože Švegelj, LD Mala Gora
Drago Vaupotič, LD Boč na Kozjaku
Ivan Volovec, LD Dobova
Vojko Žefran, LD Veliki Gaber
Anton Žmavc, LD Gornji Grad

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*

Lovski tabor v LD Babno Polje 2020

Predzadnji konec tedna v avgustu smo v **Lovski družini (LD) Babno Polje**, ki šteje 21 članov in sodi med manjše v Sloveniji, organizirali drugi lovski tabor za mlade. Za ta projekt smo se odločili v želji, da bi mladim približali naravo in lovstvo ter dolgoročno morebiti poskrbeli za podmladek, brez katerega ni prihodnosti babnopoljskega in slovenskega lovstva. LD Babno Polje je sredi zahtevnih del pri novem lovskem domu, kljub temu pa načrtno namenja pozornost tudi tovrstnim poučnim dogodkom.

Tabor je bil pri lovski koči na Županovem lazcu, začel pa se je s petkovo postavitvijo šotorov in pripravo tabornega ognja. Prvi večer je mladim, ki so dobili priložnostne majice, polepšala ljubiteljska etnologinja in turistična vodnica **Alenka Veber** z babnopoljske Rihtarjeve domačije s pripovedovanjem ugank, povezanih z ilustracijami iz pisanja izse-

Foto: Jane Weber

Glavnina mladih udeležencev drugega lovskega tabora v LD Babno Polje ob tabornem ognju pri koči na Županovem lazcu. Le želimo si lahko, da se bo naš trud izplačal in da bomo čez nekaj let dobili kakšno novo članico ali člana.

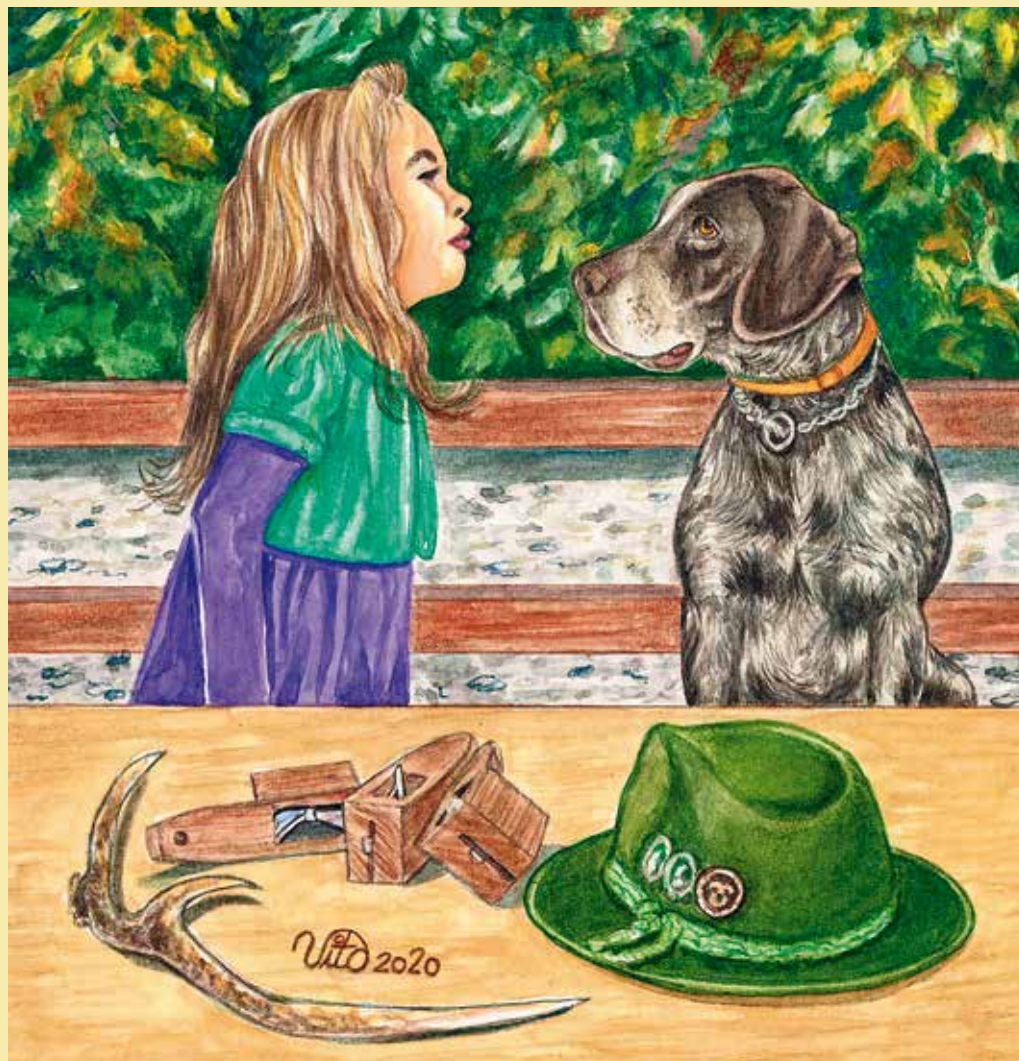
ljenskega pisatelja **Franka Trohe** o življenju in lovu v snežniških gozdovih. Zvedavam mladim je

pokazala mavčni odlitek medvedove šape in skrinjice (lesene pasti) za lovljenje polhov, podelila

pa jim je tudi nekaj literature, med drugim priporočila, kako se obnašati, če srečamo medveda. Starejši lovci LD Babno Polje se še spominimo **Janeza Trohe** – **starega Brusa**, enega izmed ustanovnih članov naše lovske družine, ki je ob nedeljah sedel pred svojo hišo in mladim iz vasi pripovedoval zgodbe iz svojega bogatega lovskega in polharskega življenja. V naslednjih dneh so si mladi – bilo jih je 12 – ogledali lovišče in objekte v njem ter sodelovali pri različnih lovskih opravilih. Spoznali so, da lovec nima le puške in da velikokrat prime tudi za drugo orodje. Tovrstni dogodki terjajo veliko organizacijskega dela in prinašajo kup odgovornosti. Mlade na taboru so tudi letos spremljali starši, stari starši in drugi odrasli sorodniki, v glavnini člani matične lovske družine.

Tabor, ki je bil odprt tudi za zunanje udeležence in ne samo za otroke članov lovske družine, je potekal pod budnim očesom gospodarja **Bojana Mlakarja**, ki je tudi idejni oče projekta, pomagali pa so mu člani LD Babno Polje: **Alen Lipovac**, **Matjaž Ožbolt**, **Rajko Troha** in **Dragan Vasiljevič**. Na koncu smo si bili enotni, da je tabor uspel in da bi bilo v prihodnje smiselno še izboljšati programsko zasnovo. To pa bo zahtevna naloga zaradi pester starostne strukture mladih, ki pridejo na takšne taborje. Upajmo, da nam bo uspelo tudi to.

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

Narisa: Vival Šuligoj

EVRAZIJSKI BOBER (*Castor fiber*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Po čem je znan bober?

- a) Po gradnji jezov. Gradi jih zato, da si zagotovi stalen nivo vode.
- b) Po gradnji stolpičev. Gradi jih zato, da se lahko umakne na varno.

Za bobra je značilen širok rep, ki ima videz ...

- a) ... perja.
- b) ... lusk.

Bober lahko je tudi pod vodo.

- a) Res je.
- b) Ni res.

Bober obožuje drevje, lesne mase poje vsaj ...

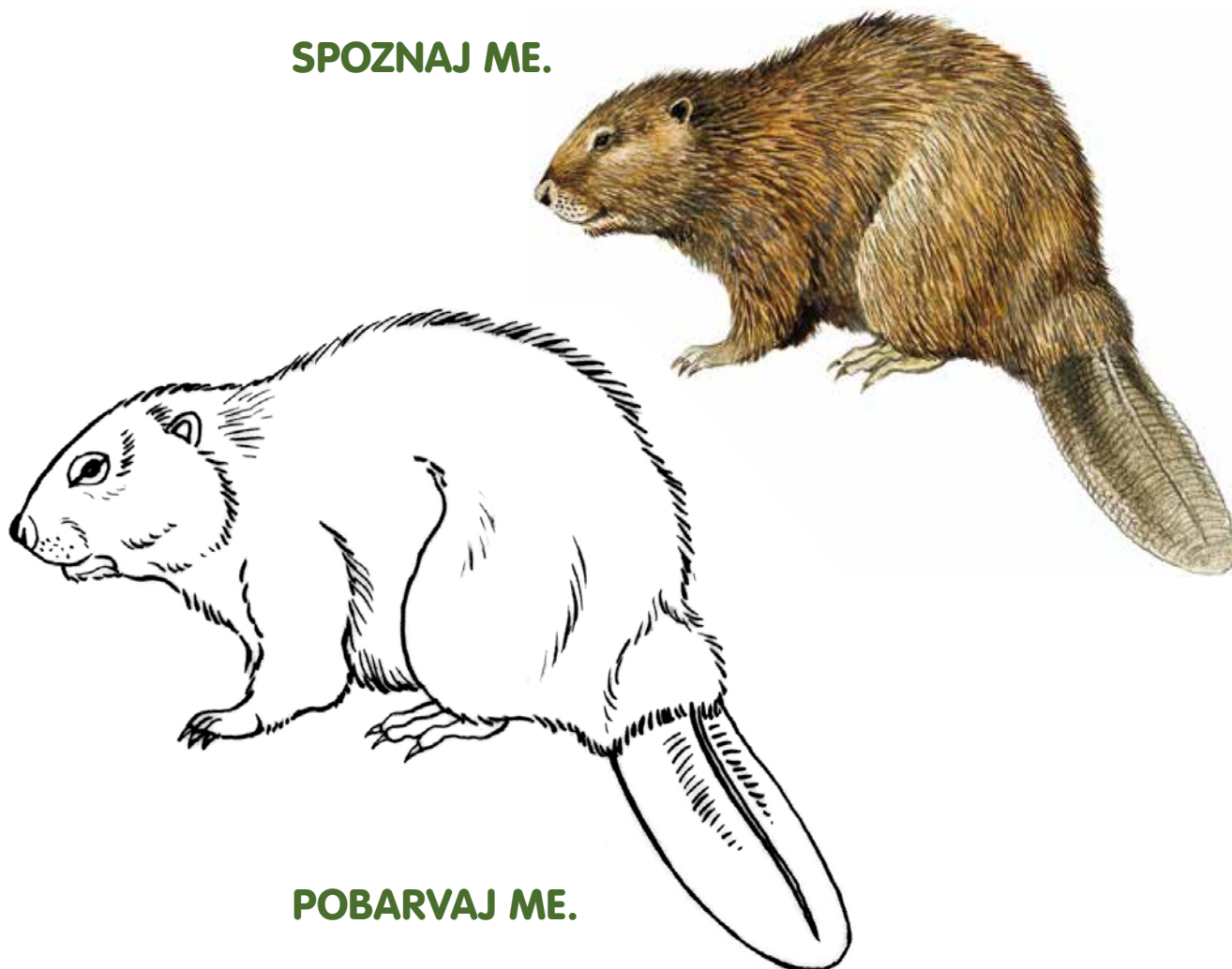
- a) ... dvesto gramov na dan. To je toliko, kot tehtata dve čokoladi.
- b) ... dva kilograma na dan. To je toliko, kot tehtata dva hleba kruha.

Kdo so bobrovi naravni sovražniki?

- a) Medved, volk, ris in človek, ki je to živalsko vrsto že marsikje iztrebil.
- b) Bober je zelo iznajdljiva žival, ki se hitro skriva pod vodno gladino, zato skoraj nima naravnih sovražnikov.

Pravilni odgovori: a, b, a, b, a

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

Črke z oštevilčenih polj prenesite na spodnje številke. Tu boste prebrali končno rešitev križanke.

1 2 3 4

VRHUNSKA KVALITETA (DVE BESEDI)		HUŠA POŠKODBA MOŽGANOV	AMERIŠKI FILMSKI REŽISER (QUENTIN)	SREDIŠČE BOMBAŽ-NEGA SREDIŠČA V INDIJI	PEVEC KING COLE	GLAS TROBENTE
OSEBA, KI OPTIRA						
TIPIČNA VIKINSKA LADJA						
ZNAMKA TORBIC (IZ ČRK LEOTAR)						
PRIPADNIK ITALOV					*** IN KRIK	IME PESNICE ŠKERL
JEZERO PRI PREDDVORU (IZ ČRK VRANCA)						
LJUDSKO IME ZA ZAKOVICO				IVAN DROLČ VZHODNI SLOVAN		

PREMAZ ZA LES ALI ZA KOVINO	SLAVNI STARORIMSKE VOJSKOVODJA	ČLOVEK, KI ŽIVI V VIŠJH PREDELH	KRAJ V BLIŽINI KRŠKEGA	VEČJA STANOVANJSKA STAVBA	TRINITROTOLUEN, MOČAN EKSPLOZIV	ZGODOVINSKO MESTEC PRI ZADRU	PRIPADNICA ASIRCEV PARIŠKI TEDNIK (DVE BESEDI)	2				
NUJNI DEL OPREME VSAKEGA, KI HODI V HRIBE	4								ZLOG V BESEDI MENUET		POVRŠINA RIBE KOŽE	RELIK
KAZINO									GLAVNO MESTO NORVEŠKE			
GEOMETRUSKI LIK									LAGO - - GARD	SINTEČNO MAMILO	UNITED STATES ČLOVEK V MLADIH LETIH	
POGOVORNI IZRAZ ZA RIBJEGA SAMCA					STANE POTOKAR	VELIKA HUDOBNOST BENEŠKO KOPALIŠČE					3	
DEL OBRAZA			SESTAVIL JOŽE PETELIN	POZNAVKA SLOVANSKIH JEZIKOV POLJSKA REKA								
POGON NA DIVJAD			SRBSKO M. IME, DUŠAN JOSIP IPAVEC						MEDMET, KI POSNEMA GLAS ZVONCA KATERI (KRAJŠE)			
DREVORED			1		ATLETSKO ORODJE					OSEBNI ZAJMEK		
SLOVENSKE POLITIK (JELKO)					BOSANSKI PESNIK, KI ŽIVI V LJUBLJANI (JOSIP)					Naš NOGOMETŠKI IN TRENER (MATJAŽ)		

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična uganke, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s številami od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

Številke, ki so že vpisane v mrežo, so:

6			3					7
			6	2		5		
		3			8			4
9	4							5
	6			7		9		
1	7		9				6	
4				8	9		5	
	1		7		4		8	
2					6	7		

Rešitev križanke:

Rešitev križanke:

K	E	K	I	L	S	O	N	I	C	V	K
E	N	O	K	S	I	D	V	L	E	T	V
N	I	R	D	O	R	I	S	A	O	T	
V	K	L	S	I	A	V	T	S	O	X	O
L	S	O	T	D	O	B	K	V	E	R	
S	U		K	I	N	L	O	K	I	R	L
O	T	S	O	V	C	I	N	T	V	R	I
			N	N	K	I	N	L	B	R	H
V	K	R	I	S	V						
D	I	L	E	N							
V	L	V	N	R	C						
			T	V	L	I					
V	L	O	R	E	T						
R	V	K	V	R	D						
L	N	V	L	D	O						

Trije sedemdesetletniki in njih zgodbe ...

VLovski družini (LD) Javornik, Črni Vrh na Idrijskem, nas je, okroglo, petdeset lovcev. Katero leto raje kateri več.

Po Javorniku, najvišjem vrhu teh krajev, ima naša družina ime. Od ondod se vidi in sluti celo naše bogato lovišče: proti vzhodu so gozdovi Hrušice in Nadtra; ob njih vznožju je Godoviško z dolino Zale, dol proti Idriji; bolj levo in še bolj levo proti severni strani so naselja na Črnovrško-Zadloški planoti; in dolina Idrijske Bele tam za robom Planote; proti zahodu sta Kanji Dol in Strmec, za njima pa Mrzli Log in Križna Gora, ki malo dalje zraste v Špičasti vrh in se z grebeni razpotegne v Črni rob ...

Javornik, Hrušica, Zála, Béla, Kánji Dól, Stármec, Mrzli Lóg, Križna Gôra, Špičasti vrh, Črni rób ... Kakšna imena! Izgovarjajmo jih počasi, s poudarkom, četudi le v sebi; da zaslutimo in začutimo lepoto našega jezika ...

Slovenski lovci smo vse starejši ...

Slovenski lovci smo vse starejši, okoli šestdesetih se bojda vrti naša povprečna starost.

V tem dejstvu je minuli čas, zgneten v sadove dela nekdanjih in sedanjih lovcev, spleten v zgledno organizirano občestvo več kot dvajset tisoč članov in članic!

Marsikateri od sivec bi lahko še marsikaj doprinesel k skupnosti – tudi z umirjenostjo in modrimi mislimi. Ali samó s svojo prisotnostjo. Češ: glejte, še smo tu,

priče nekdanjega bitja in žitja, ki raste v sedanjost in katerega sadove uporabljate tudi mladi ... (Povzeto po: Lovec, 2014/11.)

V naši lovski družini so v devetem, desetem in enajstem mesecu v letu 2020 kar trije sedemdesetletniki, vsi trije v matični lovski družini, in seveda tudi širše, še kako dejavni: **Valentin Lampe, Darinko Velikonja in Martin Murn**¹ so to. Trije po podobi, značajih in poklicih različni možje – a prav raznolikost in spoštovanje le-te je eden od pogojev za trdno skupnost.

Iz življenja vsakega od njih povejmo lovsko zgodbo², ki so jih doživeli ogromno ...

Valentin Lampe

Tine Hladnikov iz Črnega Vrha. Uradno je lovec od leta devetnajsto sedemdesetleten. Kdo iz teh krajev, pa tudi od marsikod drugod, ga ne pozna – umirjenega in kot na smeh naravnane bistroglednega možakarja, vsestransko izjemno aktivnega, zmerom pripravljenega ustreči in pomagati gostu ali prijatelju, ki stopi v njegovo hišo! Kdo od nas, v zeleno odetih, zavestno in podzavestno ne računa nanj, ko je treba po lovskih skupščinah, po skupnih lovih, na lovih samih, in na drugih srečanjih, prisotnim postreči!

Hud lovec je bil, ko je bil še mlajši. Že pripravnik je v eni sami

zimi uplenil petindvajset lisic! Teh je bilo takrat dosti in steklina se je širila.

Kako je bilo s tistim jelenom pa naj sam pove ...

»Ob koncu leta devetnajsto štiriindevetdeset je bilo, na skupnem lovu, za Križno Goro.

Ko so lovci odšli na stojišča, smo poganjači pognali. Naenkrat začne od Korleta³ gor ropotat in udarjat ob veje in debla! Poči in Korl kriči: 'Guarda, guarda⁴, jelen, jelen!'

Jaz hitro puško v roko, poslušam tisto lomastenje, vse bliže proti meni – in priplavata sem skozi podrastje dva jelena! Kakšna podoba! Res, kot bi plavala, kot da je grmovje in drevje razburkana voda, onadva pa se poganjata, poganjata skozenjo, stegnjena, z rogovjem, prižetim k hrbtu, z dvignjenima glavama ... Ni bilo časa razmišljati, katerega streljat ...

Po strelu priteče gor Korle in glasno sva trdila vsak svojo: 'Jaz sem ga zadel!' – 'Ne, jaz sem ga, videl sem!'

Nisva vedela, da sva streljala vsak svojega jelena ...

Pomiril naju je **Jure Pagonov**. S psom krvosledcem je sledil močnemu krvnemu sledu. 'Zadeta sta dva jelena,' je rekel, ko je ugotovil, da se sled razcepi.

Ker sta jelena nekaj časa tekla drug za drugim, je bil na začetku krvni sled pač le eden ...

³ Korle – Karol Rupnik iz Idrijskega Loga. V skupnem spominu teh krajev je ostal kot eden najbolj znamenitih lovcev na Črnovrškem. Živa ostaja njegova pripoved, zapisana tudi v več starejših Lovcih ...

⁴ Guarda! – Glej! (it.). V tem primeru morebiti: Pazi!

Moj je bil nepravilni šestnajsterak. To nam je povedala vstopna rana krogle ...«

Darinko Velikonja

Drugi od letošnjih treh slavlencev v naši lovski družini, po datumu rojstva, je **Darinko Velikonja** iz Idrijskega Loga. Že od otroštva se pozna. Takrat sva lovila – s fračami, zdaj sva prava lovca, Darinko že šestintrideseto leto.

Bil je mrzel zimski dan. Že debeli dve uri smo se menili: Darinko; Korl, njegov tast in lovec že po rojstvu; in jaz, ki s slo po poslušanju iščem pot od človeka do človeka ...

»Darinko, povej, kako si Vladimirja⁵ privezal za bukvice, da ni zdrsnil po ledeni strmadini!«

»A tisto, ko sem streljal ležčega gamsa?« je Darinko vprašal, četudi je vedel, da prav tisto. In je pravil ...

»Že sredi novembra je padel tak moker sneg, ponoči je pritisnil mraz in svet je poledenel. Namenil sem se proti Kotu. Mogoče bo spodaj, pod Robom, kak gams ...

Gazim tja proti. Kot bi bilo vse posuto z iskrami, se je utrinjalo po snegu. Ledena skorja se je lomila pod mano.

Prilezem na Rob, se uležem in previdno pogledam v grapo, dol proti vodi Beli. Kako je tam lepo! Tisti divji svet, globina spodaj, strmi robovi ...

Kaj je tisto črno, dol na greben-u? Pogledam še z daljnogledom

⁵ Vladimir – Darinkov takrat še mladoletni sin; v njem so se združili očetovi lovski geni z rodovnimi lovskimi geni rodovine starega očeta. In postal je eden najbolj zagnanih lovcev na tem koncu naše dežele.

– gams! In to kakšen! Leži ... Na pol se dvignem in pomaham z roko, da bi me zagledal in vstal. Gams obrne glavo proti meni, a še kar naprej leži. Vstanem in poskakujem po robu Roba, žvižgam, nič. Gams leži in gleda gor, nepremično. Pol se mi zazdi, da bo vstal. Hitro ležem, pomerim in čakam, čakam ... Roka ni več mirna. Gledam ga čez puškino cev, mušica pleše po njem in ... bumf!, se pokadi zraven njega. Gams butne pokonci, pade dol na strmino in se prekucava v grapo, spodaj pa se pobere in jo ubere poprek, čez greben in – gótova maša! Ni ga bilo več. Sem zadel ali ne? Verjetno ne, drugače ne bi tako tekkel. Pogledat bo treba. A kako? Vse je ledeno. Nič – prej bi moral mislit ...

In grem po ata Korlana. Že na Tratah ga srečam, njega in sina Vladimirja. Nista zdržala doma in sta se tudi onadva namenila pogledat za gamsi. Tako in tako, jima povem.

‘Pogledat bo treba,’ pravi ata. ‘Ti beži s pobom okoli po stezi, dol do prevala. Tam imajo gamsi prehod, tam bo pritekel, če je ranjen. Jaz grem z vrha dol. Bom že gledal, da ne zdrsne!’

In smo šli. Vladimir je imel takrat šest, sedem let. Greva, počasi ... Ledeno, zmeraj bolj ledeno! Pob je povrh imel še slabo obuvanje. Predsava prvi greben, drugi greben, pol pa tista strmina ...

‘Ata, jaz ne morem več!’ pravi Vladimir in skoraj joče. – ‘Tu boš počakal,’ mu pravim, ‘jaz moram naprej!’

‘Pa če mu ta čas zdrsne, ko mene ne bo zraven,’ pomislim. Nič, sem imel s sabo kratko vrv in fanta privežem k eni bukvi. ‘Bodi pri miru, pridem kmalu nazaj!’ mu rečem in ga pustim tam. Sam pa se spustim kakih sto metrov niže. Naprej sem se bal, me je skrbelo za poba. Kaj če se odveže in začne lest za mano!

Bumf!, počí dol v grapi. ‘Aha,’ pomislim, ‘ata je streljal, zdaj grem lahko nazaj, da mu bom pomagal gamsa spraviti iz grape.’ Malo čudno se mi je zdelo, ker je spodaj, kjer bi moral stat jaz, nekaj teklo.

S pobom prilezeva nazaj na vrh, ves čas sem ga moral držati in potiskat pred sabo.

Ata je že gor. ‘Kje si stal? A nisi videl gamsa? Saj je moral prav mimo tebe!’ me sprašava. ‘Na nastrelu je bilo samo par kapljic krvi in – ta parkelj!’ pravi ata. Pol seže v žep in res privleče ven gamsov levi prednji parkelj ... In še pove: ‘Spodaj sem gamsa dvignil in ga streljal v teku, a sem

Foto: Arhiv LD Javornik

Trije sedemdesetletniki. Z leve: Martin, Darinko in Valentin

ga zgrešil. Pol je tekkel gor proti tebi. No, trofejo imaš vseeno. In ..., ležeče divjadi se ne strelja!’

Malo mi je bilo res nerodno, pred atom, pred pobom in pred samim sabo. Saj sem tudi sam vedel, da nisem prav storil. A kaj češ, jaga je jaga ...»

Martin Murn

In še zgodba tretjega letošnjega sedemdesetletnika, v LD Javornik: **Martin Murn** je to, lovec že osemindvajset let. Gospodar naše lovske družine ...

Še enkrat povejmo tisto, kako je uplenil medveda⁶. Saj – lovskih zgodb iz naših življenj se ne naveličamo ne poslušati in ne prebirati ...

V noči z velikega petka na veliko soboto, v letu dva tisoč devet, je Martin uplenil medveda. Bil sem zraven, takrat ...

Najina medvedja zgodba se je začela že dosti prej. Najprej je bila skrita želja, iskrica, ki je kdaj pa kdaj vzplapolala v plamenček. Ta je v prvih letih najinega lovskega staža tlel v pogovorih o medvedih in po petih letih zagorel v možnost: zdaj lahko tudi midva loviva medveda! Takrat je v meni plamenček zamrl, v Martinu pa se je razgorel. Je pač drugačen od mene. Skozi življenje gori kot meteor: za sabo pušča močan sled in s svojo voljo, hotenjem in znanjem zaznamuje, česar se loti. Lov na medveda je zanj vprašanje moške moči in časti in lotil se ga je resno, sistematično, z zagnanostjo. Tri leta je nosil na Štefkov laz, k medvedji preži, sadje in koruzo.

In tekale so mimo njega in skozenj noči, ki jih je zdaj s tem zdaj z drugim lovцем prečul na preži. Z neba so sijale zvezde, svetila je

luna, padala mrzlološka megla; skozi bukke in javorje okoli jase so vlekli vetrovi: z mrzle strani neba je v valovih tolkla burja in v pomladih bučal mornik z juga.

Prihajali so medvedje: skoraj ni bilo čuti njih stopinj; le redko je pod šapo počila vejica. Čez jaso so se iz noči kdaj pa kdaj potegnile njih sence, zahrustala je koruza med močnimi zobmi. Takrat je Martinu kri hitreje zakrožila v žilah. Čutil jo je v konicah prstov in roka mu je komaj opazno drhtela. Poznal jih je že, ki jih je videl in slišal, sledil in slutil – orjaškega samca, starca, ki je zarjovel in zalomastil med mladje, ko je začutil lovca na preži; lahkomiselnega mladeniča na dolgih nogah, ki je čez jaso pritekel v lahnem drncu, skoraj igrivo; medvedko z mladičem, za katero mu je povedal sled v blatu; možatega samca v polni medvedji moči. Vedel je za njih poti – iz Črnega roba sem čez, čez Kalarjevo dolino in Ušivko; in iz druge strani: iz Mrzlega loga, za Novino, Brkovnikom in Špičastim vrhom.

Med velikonočjem v letu 2009 je v lovske družine od Hotedršice in Nanosa do Trnovskega gozda priromalo dovoljenje za odstrel medveda. Med lovci, ki so se prijaviли za lov na našo največjačnejšo zver, je zašumelo! Vedeli so: medved bo padel že prvo noč, v prvih urah po polnoči – v noči z velikega petka na veliko soboto! Martin me je poklical: »Greš z mano?«

Kot bi mi rekel: dopolnilo se je!, se mi je zdelo. In že zgodaj zvečer sva bila na medvedji preži. Začelo se je čakanje: v hladni in tihi noči zgodnje pomladi ...

... Tišina je tako polna, da zveni. Vsak premik je glasen in zdi se nama, da ga je slišati globoko

med drevje. Ne spregovoriva niti besede več – ne polglasne in ne zašepetane. Vsak po svoje premagujeva spanec, ko se čas skorajda ustavi. A ko se čez jaso potegne senca lisice, sva budna kot sredi dneva.

In spet mir in tišina. Vsak v svojih mislih se zgublja vase ...

Malo pred polnočjo gor proti Ušivki nekaj zaropota – kot bi kdo zavalil kamen po gozdnatem bregu. V trenutku se vrneva v budnost in se spogledava: gre!? Nehote se presedeva, popravlja lego rok na polici in otrpneva v čakanje. Minute so dolge kot ure in mine jih več kot dvajset, ko spet zaslišiva šum: tokrat bliže! In spet mir in tišina ... Napeta sva do bóli. In potlej se čisto tiho, kot senca in duh, znajde na jasi: na robu, v senci med gozdom in čistino. Postoji in obotavlja stopi proti krmišču. Z Martinom še diha skorajda ne. In gre skozi najine možgane misel, kot iskre preskok: prišel je in ne ve za naju! Udejanja se, kar že leta sanjava, doživljava v mislih in željah! Martin me pogleda: je pravi? Zdi se mi pravi – ne prevelik ne premajhen – in mu pokimam. Medved se ustavi in vohlja po tleh – in takrat počí! Kot bi ga spodnesel, pade, in že med padanjem zarjove, da od silne moči, ki prasketaje zapušča splet mišic in kosti, vzvalovi noč sama. Rjovenje smrtno zadete živali butne v naju kot potres iz globin zemlje. Potlej nepremično obleži in midva ne moreva verjeti: črna gmota je tam na jasi, lučaj pod nama – in tišina je še globlja. Tako preprosto je zdaj vse skupaj! Medved je prišel in Martin ga je uplenil! Kot da ni za tem končnim dejanjem poldrugo desetletje želja, hotenj, prizadevanj, neskončnih pogovorov in pripovedovanj, tihega hrepenenja, znoja in sopenja pod težkimi nahrbtniki. Spogledava se ...

»Lovski blagor, Martin! Pa si ga!« mu stisnem roko.

Še vedno drhti, a stisk njegove roke je močan.

»Sem ga,« reče bolj sebi kot meni ...

Čez slabo uro so pod Špičasti vrh začeli prihajati lovski tovariši. Sredi noči in gozdne tajinstvenosti, pod sojem zvezd iz globin vesolja, med dihanjem drevs in gozda, smo se zbirali ob plenu: pralovci iz jam in iz globin časa, po naključju rojeni v sedanosti. Dotikali smo se medveda pobožno in v razširjenimi nosnicami vlekli vase njegov vonj in v nesnovnost izgublajočega se duha negibnega divjega bitja ...

Franc Černigoj

Visoka preža za 70 let

Za uspešno in transparentno delovanje lovske družine so še kako pomembni dobri in odkriti prijateljski odnosi med lovci, taki, ki se vseskozi širijo in plemenitijo s pristno družabnostjo, kulturo pa tudi z lovskimi šegami in navadami. Tega se že več kot 74 let odgovorno zaveda tudi **Lovska družina (LD) Prežihovo - Kotlje**, ki jo vodi 78-letni starešina **Anton Navodnik**. Pa ne samo to: ogledalo kotljskega lovstva so tudi skrbno vzdrževana lovska kočna na Ošvenovem iz leta 1957, novejši lovski dom na Kogovskem ter okrog 23 kilometrov narejenih in vzdrževanih, ponekod tudi v živo skalno vklesanih lovskih stez, 61 tesarsko lepo izdelanih visokih prež, 57 krmišč in 86 solnic, ki so zagotovo odraz urejenega 3.100 ha lovnega lovišča, razdeljenega na šest revirjev. »Kotuljski jagri« so že od nekdaj večji opravljani mnogih obrtniških del pa tudi ubranega petja. A posebno spretni in srečni so pri obdelavi lesa, saj les večino lovcev spremlja že od mladih nog. Še posebno ponosni so na svoje nekdane in sedanje lovske tesarje, ki so lovske objekte izdelali iz kakovostnega lesa in jih pokrili s »šiklni« in macesnovimi skodlami.

Foto: Franc Rotar

70-letni Franc Adamič (peti z leve) pred svojo macesnovo prežo v družbi nekaterih svojih lovskih prijateljev

Letos so se s tesarskim delom posebej izkazali lovci iz revirja Uršlja gora: **Matej in Tomaž Gorenšek**, dr. **Matej Rozman**, **Janez Gostenčnik**, **Gregor Hudopisk**, **Nejc Krajnc** in revirni vodja **Dejan Pešl**, s podporo od doma pa tudi 93-letni **Anton Petrič**. V sodelovanju z najbolj večjim kotljskim lovskim tesarjem **Emilom Zdovcem** iz revirja Podgora so namreč po načrtu doktorja gradbenih znanosti

Rozmana iz macesnovega lesa izdelali eno najlepših visokih prež daleč naokoli, in sicer kot darilo za 70 let revirskemu prijatelju **Francu Adamiču**. Franc je med tamkajšnjim »jagri« in drugimi Korošci znan kot vsestranski mojster obrtniških del, ki vsakemu rad priskoči na pomoč. Še največ koristi ima od njega domača lovska družina, saj ji je kot dolgoletni gospodar in zgleden vzdrževalec lovske kočne in doma

s svojim neutrudnim delom vedno na voljo. Je pa tudi uspešen lovski rezbar. Izpod njegovih rok so iz enega kosa lesa nastale natančne skulpture planinskih orlov, divjih petelinov in njihovih kur ter medvedov. Tudi ne tako majhen leseni rog. V 40-letnem lovskem stažu je odgovorno opravljal tudi lovske funkcije v domači lovski družini in v **LD Strojna - Ravne**. Tolikokrat in zavzeto, da bi o njem lahko pisali tudi v rubriki *Jubilanti*. A skromen kot je, se s tem zagotovo ne bi strinjal. Smo pa njegovi zvesti lovski prijatelji, potrpežljive lovske žene in dekleta, ki smo se junija po koncu epidemije udeležili njegovega rojstnodnevnega praznovanja na turistični kmetiji Ošven, poskrbeli, da bodo o njem kaj več izvedeli tudi drugi.

Posebno toplo mu je bilo pri duši, ko je za darilo dobil tudi kakovosten dvogled, ki mu bo v veliko pomoč pri lovu. Z njim bo imel lepši pogled s »svoje« preže, ki stoji na pobočju Gore, tudi proti Tolstemu Vrhu, kjer je preživel mladostna leta in v strojanskem lovišču začel svojo bogato lovsko pot. Z rosnimi očimi bo pogledal tudi proti Kotljam, kjer si je z ženo **Majdo** in sinom **Markom** ustvaril lep in tople dom.

Franc Rotar

Joško Kašča, ostal boš za vedno med nami!

Lovki in lovci **Lovske družine (LD) Soča** iskreno obžalujemo izgubo našega **Joška Kašče**, po domače Kajta, s Strojceve domačije v Lepeni. Bolje rečeno – vsi lovci LD Soča smo bili *njegovi*, saj je bil dolga leta daleč najstarejši živeči član lovske družine. Joško se je rodil 12. novembra 1923, ta svet pa je zapustil 29. marca 2020.

V lovsko organizacijo je vstopil leta 1949 in bil v njej dejaven več kot 71 let. Joško je bil eden od stebrov LD Soča v času, ko se je v dolini lovska organizacija šele uveljavljala, organizirala in gradila vso potrebno infrastrukturo. Tako je bil več desetletij zelo aktiven član upravnega odbora družine in še posebno dejaven pri izgradnji lovskih poti in prav vseh koč. Kot gozdar je bil tudi izjemnem poznavalec lovišča. Bil je vedno aktiven lovec in pogosto vodja lova pri številnih skupnih lovih v njegovi rodni Lepeni. Naštevaja, kje vse je Joško sodeloval, še dolgo ne bi bilo konec ...

Foto: Marko Preiner

Joško Kašča na praznovanju 70 let LD Soča

Lovskim tovarišem je zelo žal, da se zaradi omejevanja gibanja in druženja zaradi koronavirusne bolezni od našega častnega člana nismo mogli posloviti, kot se spodobi po navadah zelene bratovščine. Vendar nič ne de. Na gomilo domače zemlje, ki ga je prekrila, smo odnesli skrbno nabran šopek svežih gorskih cvetlic, na prvem srečanju vseh članov lovske družine pa poskrbeli za žalno sejo z obljubo, da se bomo na Joška spomnili na vseh naših srečanjih, zadnjih pogonih ali kramljanjih v kočah, sestankih, tako kot se vedno spominjamo slehernega lovca naše bratovščine. Morebiti je prav zato zelena družina drugačna, ker ob grobu največkrat izrečeno misel – »Ostal boš za vedno med nami« – lovci skrbno udejanjamo.

Želimo, da bi bralci in svoji naše pisanje razumeli kot sporočilo, kako ponosni so lahko tisti, ki so živeli z Joškom. Z njegovo živostjo, vedrino, iskristnostjo in hudomušnostjo bi nas gotovo rad videl vse zdrave in polne življenja.

Lovki in lovci LD Soča

Lovska poroka v Gabrju pod Gorjanci

V soboto, 25. julija, sta po civilni poroki še v cerkvi sv. Janeza v Gabrju pod Gorjanci dahnili svoj življenjski **da Anja Škedelj in Vinko Rudman** iz Gabrja. Poleg svatov in številnih povablencev ju je pred vhom v cerkev pričakalo prijetno presenečenje v podobi špalirja 25 lovcev **Lovske družine (LD) Trdinov vrh** s praporom lovске družine v rokah praporščaka **Antona Mihelčiča** in fanfarami iz lovskega roga **Draga Kranjca** iz LD Šentjernej. Tako so lovci LD Trdinov vrh, vsi po vrsti s smrekovimi vejicami za klobukom, pospremili svojega lovskega tovariša Rudmana v zakonski stan in vtkali nov kamenček v mozaik lovskih šeg in običajev v slovensko lovsko kulturo.

Presenečenjem za novopečeni in očarljiv zakonski par pa ni bilo ne konca ne kraja. Starešina LD Trdinov vrh **Miro Kuljaj** jima je po prisrčni čestitki izročil poročno darilo – čudovito skrinjo, izdelek mizarja in lovskega tovariša **Jožeta Luzarja** z Gabrske gore. Katera darila so bila v skrinji, je znano, a se o njih ne govori. Naj bo dovolj, če povemo, da jih je bilo nekaj za sprotno nočno rabo, nekaj pa tudi takšnih, ki jima bodo, posebno novopečenemu ženinu, prišla prav na stara leta.

Foto: Arhiv LD Trdinov vrh

Starešina LD Trdinov vrh Miro Kuljaj je mladoporočencema po prisrčni čestitki izročil poročno darilo – čudovito skrinjo, izdelek mizarja in lovskega tovariša Jožeta Luzarja z Gabrske gore.

Nepozabno je bilo opazovati ženinove lovске tovariše, ko so v vrsti eden za drugim čestitali mladoporočencema na najpomembnejši dan v njunem skupnem življenju. Seveda lovski obred ob tej priložnosti ne bi bil popoln, če ne bi lovci na ukaz **Iva Kuljaja**, prav tako člana LD Trdinov vrh, v čast novoporočencema izvedli

tudi zadnje dejanje lovskega ropota, za civilne opazovalce lovsko zdravico, ki se je končala tako, da so morali udeleženci na koncu obrnjene prazne kozarce postaviti na glave z lovskimi klobuki in šele potem odložiti na mizico. Vse seveda na ukaz!

Dogodek je še isti dan na veliko odmeval širom podgorjan-

skega sveta. Splošna ugotovitev očitvecev pa je bila, da česa tako posebnega in lepega še niso videli na nobeni poroki. To je samo nov izziv za snovalce slovenske lovске kulture, ki bodo morali že v kratkem med lovске šege in običaje uvrstiti tudi lovsko poroko.

Ivo Kuljaj

PREDSTAVITEV KNJIGE

Janez Černač: Življenje pusti sledi III. (2018–2020)

V založništvu **Knjižnice Kočevje** je izšla nova knjiga plodovitega pisca, velikega humanista, odločnega naravovarstvenika in gozdarskega strokovnjaka mag. **Janeza Černača** z

Naslovnica

Foto: Osební arhiv Janeza Černača

Janez Černač veliko piše in tudi slika.

naslovom **Življenje pusti sledi III. 2018–2020**. Knjigo je oblikovala in natisnila tiskarna **Kočevski tisk** iz Kočevja, spremno besedo

pa so prispevali kar trije ugledni strokovnjaki, in sicer dr. **Miloš Senčur**, prof. dr. **Marjan Kotar** in univ. dipl. inž. **Miha Marenče**.

Černačevo najnovejše delo je vredno branja, sploh, ker gre za že trinajsto knjigo spoštovanega in prepoznavnega naravovarst-

venika. Rdeča nit vsebine so tudi tokrat aktualne družbenokritične teme in pojavi, ki niso ravno v sozvočju s konkretnimi prizadevanji za varstvo narave in s tem tudi ljudi. Černač zna vedno kritično naostriti pero in zadeti žeblico na glavico. To se mu je posrečilo tudi v tej knjigi, s katero še enkrat dokazuje bralstvu, da je globoko prepričan v moč etike. Bistvo njegovega sporočila so poti in stranpoti sodobnega časa, velike zablode oblastnikov in z njimi povezanih struktur, ki za nobeno ceno nočejo (ali pa tudi ne želijo) prisluhniti verodostojnim opozorilom in napotkom znanstvenikov in še manj celotni civilni družbi. In naravovarstvena gibanja so del te družbe, ki žal pogosto tudi na Slovenskem deluje zgolj kot glas vpijočega v puščavi. Kot je med drugim izpostavil Marenče, gre za izobilje simbolike, ki pa je še kako

globoko vpeta v aktualno družbeno dogajanje. In ravno to dogajanje je Černaču največji izziv.

Ob tem ne smemo pozabiti nekdanje vloge in globokih sledi, ki jih je Černač pustil tudi v lovski organizaciji. Ne bi bilo pošteno, če bi prezrli mnogo njegovih tehtnih strokovnih razprav in člankov z lovsko tematiko. Še več, Černač je avtor *Etičnega kodeksa slovenskih lovcev* in tudi poglobitveni soavtor *Strategije slovenskega lovstva* iz leta 1996. Gre za izredno odmeven dokument, ki je v osnovi še vedno aktualen. Na Etični kodeks nas v spremni besedi opozori prof. dr. Kotar, ki bralce spomni, da je bil Černač tudi pobudnik *Gozdarskega etičnega kodeksa*. Zato je njegovi sporočilnosti namenil veliko pozornosti v pričujoči knjigi, in to s spletom razmišljanj o medsebojnih odnosih med gozdarji in lovci, med gozdarji in

javnostmi ter o odnosih gozdarjev do gozda samega. Kot pripominja Kotar, gozdovi niso in ne morejo biti lastnina posameznika, s katero lahko svobodno razpolaga in v njih samovoljno ukrepa, pač pa mora biti gospodarjenje z gozdovi zaradi njihovih okoljskih in socialnih funkcij tudi pod nadzorom države. Le-ta s svojimi institucijami zagotavlja, da je funkcioniranje gozdnih ekosistemov trajnostno. In še bi lahko naštevali tovrstna sporočila Černačeve knjige, v kateri je mnogo drobnih opozoril, resnic in modrosti. Mnoge med njimi najdemo tudi med vrsticami njegovega pisanja, če ga res pozorno preberemo.

Če bi potegnili črto pod zapisano, bi bilo morda najbolj smotno uporabiti misel dr. Šenčurja, ki je poudaril, da je Černačevo delo neke vrste hrestomanija (knjiga z izbranimi

krajšimi literarnimi sestavki ali odlomki). Avtor se ni odločil za tematske sklope, pač pa je svoje sestavke in razmišljanja razvrstil po času nastajanja posameznih dogodkov, ki jih obravnava. Senčur pušča bralcu svobodno izbiro in odločitev o tem, ali avtorjevo pisanje dojema kot satirični ali morda celo kot dramski kolaž. Pripominjam, da vsakega po malem. A naj bo tako ali drugače, v knjigi je kljub navidezni skromnosti mnogo všečnih in uporabnih domislic, predvsem pa življenjskih resnic. In čisto za zaključek Černačeva sklepna misel z zadnje strani ovitka knjige: »Kjer se pametni in poštteni umaknejo v svoj mir, pridejo na oblast bedaki in roparji.«

Komentar prepuščam cenjenim bralcem Lovca!

Dr. Marjan Toš

Lepi čeveljc pod domačo lesko

Na veliko začudenje je pod lesko na vrtu lovca, lovskega čuvaja in hribovca **Janeza Močnika** v prvi polovici letošnjega leta »eksploziralo« zavarovano planinsko cvetje *lepi čeveljc*. Med ljudmi se je uveljavilo tudi ime *Marijini šolnčki*, nekateri govorijo celo o *ljudskih cepcih*. Lepi čeveljc, z latinskim imenom *Cypripedium calceolus*, spada v družino kukavičevk (lat. Orchidaceae).

Močnik je našel to rastlino izpuljeno v jarku v gozdu in jo doma posadil. Z velikim začudenjem sta se korenini prijeli in začeli razmnoževati. To planinsko

Foto: France Ekar

Lepi čeveljc (Cypripedium calceolus)

cvetje je zavarovano, ker je vse redkejšo in izginja še posebno na toplih prisojnih predelih. Rastišča tega izjemno lepega rastlina najdemo pri nas v alpskem prostoru, na Gorjancih, Bohorju ... Na Jezerskem pa so še vedno dokaj bogata naravna rastišča v gorskih predelih Ravenske Kočne pod obronki melišča in na temnejših vlažnih gozdnih površinah.

Da se je »čeveljc« pod lesko obdržal in se celo aktivno razmnožuje, je dobra novica. Morda je za razmnoževanje teh alpskih orhidej posebno pomembna primerna prst, ki jo vseskozi bogatijo hudourniški nanosi z gorskih planot in vrhov.

France Ekar

Skrb za ptice pevke v LD Šentjur

Lovska družina (LD) Šentjur že mnogo let veliko pozornost namenja pticam pevkam. Vsako leto kupimo od 300 do 500 kg sončničnih semen, ki jih porazdelimo med občane in med vse štiri osnovne šole, ki delujejo na območju naše lovske družine. Poleg skrbi za hrano za ptice pevke pozornost namenjamo tudi njihovem življenjskemu prostoru. V naravi že dlje opazujemo, da je vedno manj drevja, ki je primerno za gnezdenje ptic duplaric (gnezdo je v duplu drevesa). Zato smo pred več kot 30 leti v lovišču izobesili okoli sto valilnic, ki so dolgo služile svojemu namenu.

Foto: Peter Kržižnik

Člani LD Šentjur smo v začetku leta 2020 izdelali 33 novih valilnic, ki smo jih v skrbi za ptice pevke namestili v lovišču.

Letos smo se odločili, da bomo začeli nadomeščati poškodovane valilnice z novimi. Tako smo se dogovorili, da bomo na slovenski kulturni praznik, 8. februarja, izdelovali valilnice za ptice, ki

valijo v duplo, do velikosti velike sinice. Lovci smo se dela lotili z veliko energije v prepričanju, da delamo nekaj dobrega za naravo. Izdelali smo 33 valilnic, ki smo jih namestili na sadno drevje ali na

posamezna drevesa na gozdnem robu v celotnem lovišču. Pri izdelavi krmilnic sodeluje tudi Občina Šentjur, ki del finančnih sredstev projekta za razvoj kmetijstva namenja tudi naši lovski družini. Za

prihodnje leto že načrtujemo, da bomo v skrbi za ptice pevke nadaljevali z izdelavo valilnic.

Miran Hernaš,
LD Šentjur

OGLASNO SPOROČILO
NAROČNIK:
Optics-Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Odprtje trgovine Optics-Trade v Slovenski Bistrici

Podjetje Optics-Trade je 4. septembra 2020 odprlo svojo prvo fizično trgovino na Pirnikovi ulici 5 v Slovenski Bistrici. V starih prostorih smo strankam sicer nudili ogled in nakup izdelkov, vendar zgolj v eni izmed pisarn (v osnovi smo spletna trgovina). Naše poslanstvo je ljudem pomagati pri izbiri ustreznega optičnega izdelka – verjamemo, da je treba biti za doseganje zadovoljstva strank pri svetovanju objektivni in pošten.

Nova trgovina je plod temeljnih vrednot našega podjetja. Ker je naše skladišče med boljše založenimi na območju Evrope v tej zvrsti, lahko obiskovalci konkurenčne izdelke primerjajo med seboj in se na podlagi ugotovitev odločijo za najprimernejšega. Pri primer-

Nov sedež podjetja Optics-Trade na Pirnikovi ulici 5 v Slovenski Bistrici

javah si lahko pomagajo s premično visečo polico ob oknu.

Nakup športne optike je danes, ko je na tržišču ogromno

proizvajalcev in je izbira zelo velika, težavno opravilo. Prodajamo izdelke več kot 50 proizvajalcev športne optike, kar nam omogoča

nenehno primerjavo konkurenčnih naprav. Koristne informacije, ki jih pridobimo, nesebično delimo s svojimi strankami. V naši ponudbi najdete dvoglede, strelne daljnogledke, spektive, rdeče pike, montaže in drugo opremo, povezano s športno optiko.

Trgovina je zasnovana tako, da nudi nepozabno nakupno izkušnjo. Izdelke, razstavljene v vitrinah, lahko obiskovalci preizkusijo na mestu samem, ob morebitnih pomislekih pa bodo radi volje priskočili na pomoč prijazni prodajalci.

Na novo lokacijo na Pirnikovi ulici 5 smo se iz Industrijske ulice 9 preselili poleti 2020. Odločili smo se, da bomo ostali v Slovenski Bistrici, saj je veliko zaposlenih doma v tem kraju ali njegovi neposredni bližini. Stavba na Pirnikovi ulici 5, kjer trenutno poslujemo, je bistveno prostornejša (600 m²) kot naši prejšnji delovni prostori (150 m²), zato predvidevamo, da se zdaj kar nekaj časa ne bomo selili. V septembru je bilo v Optics-Trade 13 redno zaposlenih, na voljo pa je še precej prostora za nova delovna mesta. Naše novo delovno okolje (veliko skladišče, prostorne pisarne) omogoča, da delo opravljamo učinkoviteje.

V trgovini Optics-Trade

LOVSKE OSEBNOSTI BRUNO SKUMAVC (1927–2011)

*Strojnik, gospodarstvenik,
varuh narave in lovec*

Bruno Skumavc se je rodil 8. novembra 1927 v vasi Bela Peč med slovenskimi Ratečami in italijanskim Trbižem. Očeta Italijana ni poznal, devetnajstletna mati **Gizela Skumavc** pa ga je po dvodnevni mukah rodila sredi hude zime. Ime je dobil po zdravniku dr. **Brunu Tullinu** iz Trbiža, ki je rešil njegovo in materino življenje. Odraščal je v številni družini starega očeta, babice, nekaj stricov in tet. Štiri leta je hodil v osnovno šolo v Lesce, nato pa se je sam odločil za šolanje na kranjski gimnaziji. Aprila 1941 se je po nemški okupaciji Jugoslavije po končanem drugem letniku poslovil od kranjske gimnazije in se jeseni 1943 vpisal na državno (srednjo) šolo za strojno in elektrotehnično inženirstvo v Celovcu. Po končanem prvem letniku so ga izključili iz šole, ker se ni odzval pozivu v državno delovno službo. Avgusta 1944 ga je nemška vojaška oblast aretirala in zaprla za nekaj mesecev. Decembra se je vrnil domov in šel takoj v partizane. Bil je v **Prešernovi brigadi** in **Rezijanskem bataljonu**.

Leta 1948 je začel delati v Savi in ji ostal zvest vse do upokojitve. Ob delu se je izobraževal in je 30. junija 1956 diplomiral kot 240. diplomant **Tehnične fakultete Univerze**

v Ljubljani. Veljal je za iz-

rednega strokovnjaka na področju gumarske tehnologije, hkrati pa za preudarnega stratega, ki se je zavedal, da je na reševanje težav treba gledati dolgoročno, ne pa iskati trenutnih koristi. Bil je spoštovan član širše družbene skupnosti in rojen voditelj, ki so mu ljudje prisluhnili, mu zaupali in radi sledili. Njegovo znanje, izkušnje in osebnostne vrline so bile visoko cenjene tako v širšem prostoru nekdanje Jugoslavije kot tudi v mednarodnem okolju.

Kot predsednik **Lovske zveze Slovenije (LZS)** in član **Lovske družine (LD)**

Sovodenj je bil zavzet varuh divjadi in narave ter pisec številnih člankov in razprav. S svojimi uvodniškimi zapisi v Lovcu je tehtno usmerjal lovce na nova pota delovanja lovske organizacije, ki se je po njegovi viziji počasi, a vendarle dovolj vidno pripravljala na drugačne čase. Z vso osebnostno avtoriteto, bogatim znanjem in ugledom, ki ga je užival med slovenskimi lovci, je leta 1990 podprl stališče takratnih lovskega funkcionarjev in strokovnjakov o prihodnji ureditvi lovstva v novih družbeno-političnih razmerah s poudarkom na varstvu in ohranitvi narave in divjadi ter na uveljavljanju načela trajnostne rabe naravnih virov. Uveljavil se je tudi na področju mednarodnega in medsejnega sodelovanja LZS.

Skumavc je bil predsednik lovske organizacije v zahtevnih letih 1986–1993. Po desetletjih povojnih predsednikov iz vrst slovenskih partijskih politikov in funkcionarjev je prišel na čelo lovske organizacije nepartijski človek, uveljavljen gospodarstvenik, preudaren in široko razgledan mož. Med lovci je užival veliko spoštovanje in je izredno preudarno krmaril lovsko barko v razburkanih časih vse živahnejše demokratizacije slovenske družbe, ki je konec 80-ih let minulega stoletja napovedovala velike družbeno-politične spremembe. Tudi lovstva ni zaobšla. Skumavc se je tega kot preudaren gospodarsko-političen delavec zelo dobro zavedal in temu primerno snoval strateške usmeritve LZS. Bil je med predlagatelji izstopa LZS iz **Lovske zveze Jugoslavije** in odločen podpornik sklepa, naj lovska organizacija postane povsem nepolitična in neustrankarska organizacija, ki naj bo kot naravovarstvena organizacija del slovenske civilne družbe. To se je v letih 1990–1991 tudi zgodilo. Okoli sebe je zbral izvrstne sodelavce in mnoge strokovnjake, ki so z njim zelo tesno in korektno sodelovali. Kot lovec je užival velikanski ugled tudi v lokalnem okolju, na Gorenjskem, v tamkajšnji območni lovski zvezi in seveda v svoji matični LD Sovodenj.

Pripravil: dr. Marjan Toš

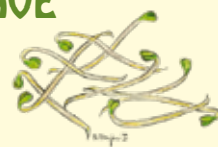
Bruno Skumavc je vodil LZS v prelomnih časih.

Vir: LZS

OKUSI NARAVE

**Hrbet
divjega prašiča
s sojinimi kalčki**

Za štiri osebe potrebujemo:

- ☑ 500 g mesa – hrbita divjega prašiča
- ☑ večjo čebulo
- ☑ 5 strokov česna
- ☑ 400 g sojinih kalčkov v konzervi
- ☑ nekaj zrn zdrobljenega črnega popra
- ☑ žličko soli
- ☑ žlico moke
- ☑ deciliter vode

Meso narežemo na trakove. Čebulo sesekljamo in prepražimo na olju, da postekleni. Dodamo meso, malo pozneje še česen, strt črn poper in posolimo. Na zmerni temperaturi pražimo 20 minut. Dodamo odcejene sojine kalčke, kuhamo še 20 minut. V kozarcu z vodo zmešamo žlico moke in jo vmešamo k mesu in sojinim kalčkom. Počakamo, da omaka z mesom nekaj minut vre in se zgosti. Zraven lahko ponudimo ocvrtke ali svaljke. Tako pripravljena jed je mogoče še boljše naslednji dan. ☺

O sojinih kalčkih: Mladi poganjki vsebujejo vitamine B, C in A, beljakovine, železo, fosfor, magnezij, tudi encime, ki spodbujajo prebavo. Zmerno uživanje kalčkov uravnava krvni tlak, preprečuje slabokrvnost in skrbi za dober imunski sistem. Sojina semena lahko kalimo na domači okenski polici, kar je v času, ko sveža zelenjava ni vedno na voljo, še kako dobrodošlo.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

naš dolgoletni član **Franc Rihter** in odšel v večna lovišča.

Rodil se je 7. novembra 1936 v Gradišču na Kapli očetu Francu in mami Antoniji. V delavski družini je odraščal skupaj s starejšim bratom Petrom, s katerim sta že v otroštvu spoznavala lepoto narave.

Zaradi težkih ekonomskih razmer v tistem času se je Franc takoj po osnovni šoli zaposlil najprej v lesnem podjetju in pozneje v gradbenem.

Narava, ki je tesno povezana z lovstvom, ga je že kot mladeniča vlekla v koroške gozdove in tako sta se oba z bratom leta 1955 včlanila v LD Kapla. Franc je leta 1958 opravil lovski izpit in ker ga je močna želja po lovu gnala k napredku, je že naslednje leto opravil lovskočuvaljski izpit.

Želja, da bi vsak dan lahko zahajal v naravo, se mu je izpolnila leta 1961, ko mu je bila ponujena zaposlitev v podjetju Gozdno gospodarstvo Maribor kot lovskemu čuvaju na lovskogojitvenem območju Pohorja. Franc ni okleval in je sprejel službo najprej v oddaljenem revirju Rakovec, leta 1963 pa je prišel v Mislinjo in prevzel revir Komisija, ki se razteza od Velike Kope pa do Rogle. Na tem delovnem mestu je ostal vse do upokojitve leta 1997.

Po nekaj letih službovanja na našem Pohorju se je Franc najprej včlanil v LD Golavabuka, kjer je bil kratek čas, nato pa se je včlanil v našo LD Mislinja, ki ji je ostal zvest vsa nadaljnja leta. V revirju, kjer je opravljal svojo službo, je našel tudi svojo življenjsko spremljevalko Ano, s katero sta se poročila poleti 1963 in si v Mislinji ustvarila prelep dom. Franc je imel tri otroke – Tatjano, Ireno in Francija – ter pet vnukov.

Za naše življenje ni posuto samo z rožami in tudi Francu se je leta 2000 zgodila huda tragedija ob izgubi njegove hčere Irene. Tedaj se mu je življenje popolnoma spremenilo in izgubil je veselje tudi do lova, ki ga je prej dobro štirinasetletja spremljal vsak dan. Začele so se mu pojavljati različne bolezni, s katerimi se je bojeval po svojih močeh. Imel je kar nekaj operacij, vendar niso bile tako uspešne, kot je pričakoval. Zadnje tri mesece se mu je zdravstveno stanje vidno slabšalo, tako da je bil kar nekaj časa tudi v bolnišnici. Ker je želel še zadnjič videti svoje zeleno Pohorje in začutiti toplino domačega doma, so ga odpustili iz bolnišnice v domačo oskrbo, kjer se je v krogu družine poslovil 21. julija 2020.

V naši lovski družini je kot član opravljal različne funkcije v raznih komisijah, in sicer je bil od leta 1985 do leta 1989 član disciplinske komisije, v letih 1989–1991 in 1995–2001 pa član nadzornega odbora. Od leta 1993 do leta 1995 je bil član komisije za lovski dom. Od leta 2001 do leta 2009 je bil član komisije za izobraževanje pripravnikov. Od leta 1985 do leta 2007 je opravljal tudi funkcijo lovskega čuvaja v LD Mislinja.

Zaradi svojega velikega prispevka k razvoju naše lovске družine in slovenskega lovstva je prejel veliko priznanj in odlikovanj Lovske zveze Slovenije, območne lovске zveze in

lovске družine. Leta 1968 je prejel znak za lovске zasluge, leta 1989 red za lovске zasluge III. stopnje in leta 2013 red za lovске zasluge II. stopnje. Prejel je tudi jubilejna znaka za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji. Koroška lovška zveza mu je leta 2015 podelila znak II. stopnje, LD Mislinja pa priznanje ob 70. in 80. jubileju.

Dragi Franc, lovci LD Mislinja se te bomo spominjali po tvoji nesebični pomoči, udeleževanju na delovnih akcijah, kot izvrstnega strelca in predvsem kot izrednega lovskega tovariša. Življenje so spomini in spomini, povezani s tabo, ne bodo nikoli umrli. Kot lovski vodnik si vedel nešteto lovec po Pohorju, jim znal pričarati lepoto naših gozdov in jih znal tako lovsko navdušiti, da so se redno vračali. Koliko poti si prehodil, koliko živali srečal, koliko neprespanih noči je bilo za tabo, kolikokrat te je zeblo, kolikokrat si se z gamsom na hrstu vračal peš s Pohorja, koliko časa si se zaradi tega odrekel svoji družini ... Ampak to je bilo tebi kot enemu največjih poznavalcev narave in divjadi v veselje. S svojo naravo, z divjimi petlini, z jelenjadjo in gamsi ter drugo divjadjo si si bil tako blizu, da verjamemo, da je bil tisti dan, ko smo se lovci ob poku lovskih pušk in zvoku lovskega roga s smrekovimi vejicami poslavljali od tebe, žalosten dan tudi za divjad, ki te nikoli več ne bo srečevala v tvojem revirju Komisija na Pohorju.

LD Mislinja – J. S.

V sredo, 12. avgusta 2020, je za vedno zaspal **Mirko Lavrič**, dolgoletni član Lovske družine (LD) Banja Loka - Kostel.

Mirko se je rodil leta 1938, tik pred drugo svetovno vojno, ki njegovemu otroštvu zagotovo ni prizanesla; preživel ga je v rodni Kočevski Reki, nato pa se je z družino preselil v Dolgo vas, kjer si je ustvaril svoj lasten dom in družino.

Poleg družine je imel še tri velike ljubezni – lovstvo, kinologijo in čebelarstvo. Bil je dolgoletni član čebelarkega društva, ustanovni član Lovskega kinološkega društva (LKD) Kočevje in dolgoletni član LD Banja Loka - Kostel z zavidljivo člansko dobo, saj bi prihodnje leto dopolnil 50 let članstva v lovski družini. Zaradi hude telesne poškodbe se je leta 1982 invalidsko upokojil, vendar pa mu poškodba ni vzela volje do aktivnega življenja.

V LD Banja Loka - Kostel je kot pripravnik vstopil leta 1971. Od samega vstopa v članstvo je bil zvest in

marljiv član lovске družine in dober lovski tovariš, o čemer pričajo številne in raznovrstne funkcije, ki jih je opravljal v teh letih. Že leta 1973 je postal član upravnega odbora (1973–1975, 1977–1978), nato pa je vse do leta 2002 opravljal številne, tudi najbolj odgovorne funkcije. Bil je tajnik lovске družine (1975–1976), strelski referent (1976–1977), član gradbenega odbora (1978–1980), kinološki referent (1985–1988), član disciplinske komisije (1989–1990), predsednik disciplinske komisije (1993–1994), član kinološke komisije (1993–1995 in 2001–2002) ter namestnik gospodarja lovске družine (1997–1998), imel je tudi eno ključnih vlog za sklenitev zdaj več kot 40-letnega pobratenja med LD Banja Loka - Kostel in LD Podlehnik, saj je ravno v obdobju, ko so sklepali pobratenje in podpisovali listino pobratenja, opravljal funkcijo tajnika lovске družine. Bil je eden od ustanovnih članov LKD Kočevje in je v letih od 1984 do 1985 opravljal funkcijo tajnika LKD Kočevje. Poleg vseh nalog, ki so mu jih nalagale številne funkcije, je redno, nesebično, vestno in zagnano opravljal tudi vsa druga dela in naloge, ki jih terja upravljanje z divjadjo v lovišču.

Za svoje vestno in prizadevno delo je bil večkrat odlikovan. Že leta 1978 je prejel družinsko priznanje za aktivno delo v lovski družini. Prejel je srebrni in zlati znak za kinološke zasluge, znak za lovске zasluge, red za lovске zasluge III. stopnje, družinsko priznanje ob 30-letnici pobratenja, bronasto in srebrno priznanje območne Zveze lovskih družin Kočevje in jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji. 9. marca 2019 so mu člani LD Banja Loka - Kostel izkazali največje priznanje, ki ga je lahko deležen član lovске družine, saj so ga imenovali za častnega člana.

Mirko, od katerega smo se poslovili 17. avgusta 2020 na pokopališču v Dolgi vasi, bo v naših srcih večno živel kot marljiv in vreden član naše lovске družine ter dober lovski tovariš.

LD Banja Loka - Kostel – M. K.

Viktor Simčič iz Lovske družine (LD) Sinji Vrh se je rodil 13. avgusta 1955, ta svet pa je zapustil komaj 65 let pozneje – 13. avgusta 2020.

Njegovo življenje je bilo kot lovška steza, ki se vzpenja, spušča, gre po ravnem in ko bi najraje šel po njej naprej, se konča. Tako se je končalo njegovo življenje tam, ko bi vsak rad še ustvarjal, delal

načrte, se veselil in užival. Užival v lovu, ki mu je bil vedno v veliko veselje in pri katerem se je sprostil. Toda njegova življenjska nit se je nenadoma pretrgala in šele ob tem se zavemo, kako kratko in minljivo je naše življenje.

Z mislijo se vrnemo v leto 1955, ko se je Simčičevim v Špeharjih rodil mlajši sin Viktor. Otroštvo je preživel na domači kmetiji v Špeharjih. Že kot otrok je občutil opojnost narave in ljubezen do živali, ki jo je kazal vse svoje življenje.

Po končani osemletki sprva na Sinjem Vrhu in pozneje v Vinici je odšel na šolanje v Novo mesto, kjer se je izučil za poklic avtoličarja. Nekaj časa je delal v svojem poklicu, kmalu pa ga je potegnilo v vrste poklicnih gasilcev in postal je član Gasilske brigade v Novem mestu, kjer je tudi dočkal upokojitev. Sodeloval je v številnih intervencijah, reševal življenja in premoženje, okusil preveč grenkih občutkov in žalostnih usod ljudi. Po naporni službi ga je vedno bolj vleklo v naravo, v domače kraje, kjer je užival in našel svoj mir, kamor je pobežnil pred krutim življenjem, s katerim se je vsak dan srečeval na intervencijah.

Velika želja, da bi postal lovec, se mu je izpolnila leta 1985, ko se je včlanil v LD Sinji Vrh in takoj naslednje leto opravil lovski izpit. Po opravljenem izpitu je bil kot mlad obetaven član izvoljen v upravni odbor lovске družine in to delo opravljal 26 let. V tem obdobju je bil 18 let starejšin in šest let gospodar. V vseh teh letih je bil nešteto krat mentor pripravnikom, preglednik divjačine, član komisij za izobraževanje, lovni turizem, komisije za ocenjevanje trofejev, statutarne komisije in kinolog. Nazadnje je bil revirni vodja in član nadzornega odbora. Dvanajst let je opravljal tudi funkcijo člana Upravnega odbora Zveze lovskih družin (ZLD) Bela krajina. V obdobju več kot 35-letnega članstva v naši lovski družini je opravil nešteto dragocenih ur prostovoljnega dela.

Lovska družina je rasla z njim in on je rasel z njo. Ob 50-letnici delovanja lovске družine je bil pobudnik za izdajo zbornika LD Sinji Vrh 1957–2007, s katerim smo ovekovečili pot lovске družine, ki se je prebivala skozi viharje in je tudi po njegovi zaslugi dandanes takšna, kot je: sodobna, z dobro izšolanim mladim kadrom. Bil je tudi pobudnik in soorganizator sodelovanja s sosednjimi hrvaškimi lovskimi družinami.

Lovci za svoje delo ne prejemamo plačila. Največje plačilo nam je gibanje v neokrnjeni naravi in skrb za divjad. Kljub temu se razveselimo tudi kakšnega priznanja ali odlikovanja, saj je to dokaz, da delamo dobro. Viktor je za svoje dobro delo prejel kar nekaj odlikovanj in priznanj: priznanja ZLD Bela krajina III., II. in I. stopnje, od Lovske zveze Slovenije pa znak za lovске zasluge ter reda za lovске zasluge III. in II. stopnje.

Z njegovim odhodom je v naših vrstah nastala velika vrzel, izgubili smo vzornega lovca in mentorja ter velikega prijatelja. Nanj nas na vsakem koraku spominjajo lovске preže, lovské poti, krmišča, vse, v kar je vtikal del sebe. Hvala mu za vse, zapustil nam je neprecenljivo bogastvo.

Dragi Viktor, zavedamo se, da te bodo najbolj pogrešali tvoji najbližji, mi pa te bomo na svojih tovariških, lovskih in prijateljskih poteh še dolgo pogrešali in te v mislih nosili s sabo.

LD Sinji Vrh – I. V.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Herman Drnovšek,

LD Zagorje ob Savi,

* 10. 7. 1938, † 28. 1. 2020.

Ivan Nečemar, LD Železniki,

* 12. 7. 1929, † 17. 3. 2020.

Ivan Kunstelj, LD Toško Čelo,

* 6. 2. 1929, † 4. 5. 2020.

Miha Podpečan, LD Loče,

* 21. 9. 1930, † 14. 7. 2020.

Stanislav Lesjak, LD Polzela,

* 16. 9. 1938, † 13. 5. 2020.

Francišek Krajnc,

LD Smrekovec Šoštanj,

* 30. 12. 1931, † 19. 8. 2020.

Stanislav Pahole,

LD Slovenske Konjice,

* 28. 3. 1930, † 18. 9. 2020.

Anton Metelko, LD Trebelno,

* 25. 11. 1942, † 18. 8. 2020.

Silvester Erjavec, LD Idrija,

* 30. 11. 1947, † 1. 4. 2020.

Boris Kosi, LD Ruše,

* 28. 4. 1935, † 24. 9. 2020.

Maks Pečoler, LD Gradišče,

* 24. 9. 1945, † 2. 10. 2020.

Jože Grdadolnik, LD Horjul,

* 17. 9. 1961, † 19. 9. 2020.

Umrli časten spomin!

Osmi memorial Vladimirja Pleničarja

Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP) je 27. junija 2020 v Lovišču s posebnim namenom (LPN) Fazan - Beltinci priredilo uporabnostno preizkušnjo po krvni sledi, poimenovano po znanem vodniku ptičarjev in dolgoletnem predsedniku društva **Vladimirju Pleničarju**.

Dan pred preizkušnjo smo ob 17. uri začeli polagati umetne sledi. Položili smo jih v gozdu Hraščice, kjer je zaradi malo podraščane idealen teren za tovrstno preizkušnjo. Sledovi so bili dolgi približno 1000 m; dobra polovica vsake sledi je bila položena s krvjo in parkljem srnjadi, drugi del pa samo še s parklji. Položila sta jih kinološka sodnika **Vojko Pirher** in **Vlado Vesel**, pri orientaciji v gozdu in označevanju sledi pa sva pomagala podpisani in revirni lovec **Jernej Duh**.

Na preizkušnjo so vodniki prijavi in nato tudi privedli šest psov: tri nemške kratkodlake ptičarje in tri ptičarje žimavce. S kratkimi nagovori so začetek preizkušnje naznanili predsednik DLP **Vilko Turk**, oba sodnika in vodja preizkušnje **Dragan Zemljič**.

Vremenske razmere na dan preizkušnje so bile idealne; sončno vreme in tla, razmočena zaradi dežja v prejšnjih dneh. Tako je bilo dobro izhlapevanje sledi, hkrati pa je drevje nudilo za delo psov dovolj sence in hlada. V gozdu Hraščice je kar veliko srnjadi, zato so delo psov zagotovo oteževale številne zapeljevalne sledi. Vodniki so svoje pse za preizkušnjo odlično pripravili, kar so dokazali tudi doseženi rezultati.

Nemška žimavka **Indiana vom Staudenjäger** z vodnikom **Tomazem Kogojem** je sled izdelovala počasi in zbrano ter zbrala 144 točk (I. nagradni razred). Psička še ni dopolnila dve leti in je tako pokazala izreden rezultat za delo po krvni sledi. Nemška žimavka **Patti Murskočrnska** z vodnikom **Štefanom Hohegerjem** je sled izdelala prav tako umirjeno in brez popravkov ter dosegla 144 točk (I. nagradni razred). Nemški kratkodlaki ptičar **Ash Waterfield** z vodnikom **Ivanom Nemcem** je sled izdeloval z nekoliko hitrejšim tempom, vendar zanesljivo in brez popravkov ter zbral 138 točk (I. nagradni razred). Nemška kratkodlaka ptičarka **Nubia Hudobrek** z vodnikom **Matejem Lahom** je sled izdelala z enim popravkom (124 točk in II.

nagradni razred). Dva psa, nemški žimavec in kratkodlaka ptičarka, pa kljub dvema popravkoma položene sledi nista uspela izdelati na koncu sledi položene srnjadi.

Preizkušnja je potekala tekoče in brez zapletov, za kar velja za-

simboličnih nagrad je kinološki sodnik **Veseli** poudaril, da je treba s psi, ki so preizkušnjo opravili, še naprej vaditi in jih tako obdržati v primerni pripravljenosti tudi za delo po sledi ranjene velike divjadi. Oba vodnika, ki preizkušnje

Vsi zbrani smo se razveselili obiska znanega in uspešnega vodnika ptičarjev **Ljuba Klemenčiča**, ki se je kljub težki bolezni udeležil zaključka preizkušnje, in mu zaželeli čim hitrejši okrevanje. Prireditve smo končali ob okus-

Foto: Vilko Turk

Na preizkušnjo so vodniki prijavi in nato tudi privedli šest psov: tri nemške kratkodlake ptičarje in tri ptičarje žimavce.

hvala revirnim lovčema iz LPN Fazan - Beltinci Duhu in **Roku Vugrincu**, ki sta pomagala pri polaganju srnjadi na koncu sledi. Ob razglasitvi rezultatov in izročitvi

s svojima psoma nista opravila, pa svojega truda ob dotedanjem šolanju ne smeta obžalovati, ampak morata vztrajati z zahtevnim šolanjem.

nem bograču, ki ga je skuhal znani prekmurski vodnik hanovrskih barvarjev in nemških žimavcev **Anton Gabor**.

Dragan Zemljič, dr. vet. med.

Narisi: Martin Fuijen

Uspešen letošnji tečaj vaj v poslušnosti VP-1/VP-2

Lovsko-kinološko društvo (LKD) Maribor že z dolgoletno tradicijo organizira tečaje poslušnosti za mlade lovskie pse, ki potekajo po programu za VP-1 oziroma VP-2 (stopnja je odvisna od pasme lovskega psa). Letošnji tečaj, ki se je začel že v začetku marca, je vodil **Uroš Troha**, inštruktor za šolanje lovskih psov pri LKD Maribor, s svojim nemškim kratkodlakim ptičarjem **Amosom**.

Tečaj so zaradi epidemije koronavirusa spremljale mnoge težave in ravno zato so pravilna organiziranost, vztrajnost in strokovnost vodstvene ekipe LKD Maribor vredne še posebne pohvale. Takoj po začetku tečaja, opravili smo še nekaj začetnih korakov na dveh vajah, smo namreč morali tečaj prekiniti zaradi razglasitve epidemije in prepovedi zbiranja skupin. Nestrpnost smo čakali, ali bo razvoj dogodkov le omogočil nadaljevanje tečaja, saj smo se zavedali, da ima veliko vrednost za udeležene lovskie pse in njihove vodnike. Na srečo smo po koncu epidemije, konec maja, lahko s tečajem nadaljevali, tako da so vadbe potekale dvakrat na teden na vzorno urejenem poligonu LKD Maribor v Polskavi.

Ker je nastal dvomesečni zamik tečaja, so se vadbeni termini zavlekli globoko v poletje. Zato smo morali zaradi poletne vročine dodatno prilagajati program in ga izvajati vremenu primerno in z več odmori, da so se psi lahko ohladili in si pogasili žejo. Na treningih nam je Troha poleg učenja posameznih vaj iz programa povedal mnogo koristnih nasvetov o vzgoji in šolanju lovskega psa. Dragocena je bila praktična pomoč predsednika LKD Maribor **Antona Selinška** in kinološkega sodnika **Vojteha Kikla**. Na tečaju se nam je pridružila tudi **Doroteja**

Foto: Uroš Troha

Udeleženci tečaja VP-1 in VP-2

Zupanič iz LKD Ptuj kot pomočnica inštruktorja z nemško kratkodlako ptičarko **Missy**, ki se pripravlja na izpit za inštruktorja šolanja lovskih psov. Kljub težjim razmeram za delo smo vztrajali in trud se je bogato obrestoval, saj smo po končanem tečaju, v avgustu, opravili zaključni izpit VP-1/VP-2 pod budnim očesom sodniške komisije.

Zaključni izpit stopnje VP-1 sta uspešno opravili brak jazbečarka **Bara** vodnika **Draga Švajncerja** in nemška gonička **Brina** vodnika **Gregorja Grašiča**. Izpit stopnje VP-2 pa so opravili nemška terierka **Loti** z vodnico **Anjo Čuček**, angleška špringer španjelka **Bonita** z vodnico **Kajo Šoštarčič**, labradorec **Monty** z vodnikom **Milanom Leničem**, madžarski ptičar - vižla **Ares** z vodnikom **Tomažem Lahom**, nemški ptičar - žimavec **Šar** z vodnikom **Romanom Mariničem**, nemška prepeličarka **Cita** z vodnikom **Vojkom Vivodom** in nemška kratkodlaka ptičarka **Missy** z vodnico **Dorotejo Zupanič**.

Vsi udeleženci smo ponosno sprejeli podeljena priznanja, vsekakor pa smo spoznali, da je tak

tečaj velika dodana vrednost za uspešnejšo vzgojo in šolanje lovskega psa, obenem pa tudi veliko prispeva k njegovi socializaciji. Najpomembnejši rezultati tečaja se ne skrivajo v izpitnih točkah, ampak v pridobljenih izkušnjah in dodatnem kinološkem znanju vodnikov, predvsem pa v napredku lovskih psov, ki so še v obdobju

šolanja, da bodo uspešno opravili tudi druge potrebne delovne preizkušnje in se razvili v uporabne lovskie pse.

Udeležbo na tečaju poslušnosti bi na podlagi pozitivnih izkušenj in pridobljenega znanja toplo priporočali prav vsakemu vodniku, ki ima mladega lovskega psa.

Tomaž Lah

MALI OGLASI

Orožje in lovška optika

Prodaj zelo malo uporabljano **češko bokarico**, kal. 7 x 57 R12, s Suhlovo montažo strelnega daljnogleda Mauser. Puška je zelo natančna. Tel.: 051/624-250.

Prodaj boroveljsko **bokarico** (Sodia), kal. 16/7 x 57 R, gravirano in z variabilnim strelnim daljnogledom B. Nickel, 2,5-9 x E/D/S, zelo lepo ohranjeno, in **pištolo** Peter Stahl s poligonalno cevjo, kal. .45, na 13 nabojev (za praktično streljanje). Pištola je skoraj nova. Tel.: 041/698-679 (Marjan, Zagorje).

Prodaj kombinirano **puško** Sabatti, kal. 0 Mag. /7 x 65 R (s strelnim daljnogledom Swarovski 6 x 42), rusko **MIK-puško** .22 l r (enostrelna) in odlično ohranjeno **repetirno risanico** Blaser R93, kal. 8 x 68 S. Tel.: 041/614-625.

Zaradi opuščanja lova **prodaj** unikatno ultralahko **kratko** (»štuc«) **repetirno risanico**, kal. 7 x 57, z novim strelnim daljnogledom Swarovski (zadnja cena je 2.000 €) in **risanico bergstutzen expres**, 9,3 x 74 R/7 x 57 R (cena je 1.850 €). Tel.: 031/296-046.

Prodaj **tricevko** Suhl, kal. 16-16/7 x 57 R, opremljeno s strelnim daljnogledom in Suhlovo **šibrenico**, kal. 12-12. Lahko tudi menjam za lahko repetirno risanico. Tel.: 031/330-598.

Prodaj **repetirno risanico** Sava - Kranj, kal. 7 x 64, s strelnim daljnogledom Swarovski, 1-6 x 42 (500 €), in **šibrenico** Iž 43, kal. 12-12 (200 €). Tel.: 041/577-843.

Prodaj dve leti star vrhunski **dvogled** Leica Ultravid, HD 8 x 50. Je kot nov (cena 1.300 €). Tel.: 031/800-905.

Prodaj novo **pištolo** Sig Sauer P220, kal. .45 ACP, za polovično ceno; **strelni daljnogled** Docter, 3-12 x 56 (osvetljen križ); japonski **strelni daljnogled** (100 €) in **ruski širokokotni**, 4 x 24 (120 €); ter **krogelne naboje**, kal. 7 x 65 R (cena samo en evro/kos). Tel.: 031/014-448.

Prodaj kombinirko ZH 324, kal. 7 x 57 R/16, s strelnim daljnogledom Swarovski 4 x 32 (križ 4), na Suhlovi montaži. Puška ima naprožilo. Izredno ohranjena, natančna, z novim olesjem - oreh višje kategorije in srebrni zaključek

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBSI2X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015. Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Predvidena legla lovskih psov

Brak jazbečar (SLRBj):
O: 5/II, m: 5/I, 17. 10. 2020.
Jožica Metelko Kraševac,
Zagaj pri Ponikvi 17,
3232 Ponikva.
Tel.: 041/647-216.

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):
O: 5/I, m: 5/I, 1. 11. 2020.
Gregor Zupančič,
Malo Globoko 12, 1303 Zagradec.
Tel.: 031/500-324.

Nemški kratkodlaki ptičar (SLRNkp):
O: 4/JZP, m: 5/JZP, 15. 11. 2020.
MNZ Policija,
Štefanova 2, 1000 Ljubljana.

O: 5/ŠPP, m: 5/ŠPP,
22. 11. 2020.
Nataša Gederer,
Gašperšičeva 21, 1120 Ljubljana.
Tel.: 041/285-939.

Kinološka zveza Slovenije

pištolskega ročaja z motivom srnjaka. Lahko pošljem slike. Tel.: 041/513-960.

Prodaj kombinirano puško CZ-ZH 304, kal. 12/7 x 57 R, rusko **bok šibrenico** Baikal, kal. 12/12, in **MK pištolo** Armirus, kal. 5,6 mm. Tel: 051/636-974.

Lovski psi

Prodaj mladičke pasme slovaški kopov. Oče in mati sta odlična prašičarja. Tel.: 031/370-884.

22. 11. 2020 pričakujemo odlično leglo nemških kratkodlakih ptičarjev (rvaj serci). Mati izhaja iz slovensko-avstrijskih linij, oče iz čistih nemških linij. Tel.: 041/285-939.

Foto: Otton Naglost

Naprodaj sta še dva mladička pasme istrski kratkodlakonič (samček in samička). Skotena sta bila 31. 8. 2020. Mladiči so potomci odličnih staršev. Oče: Don Gradiški, vzrejna ocena 5/I, mati: Rika, vzrejna ocena 5/I. Tel.: 040/624-078 (Jurij Rihtaršič).

Drugo

Broške, gumbi, prstani in uhani iz rogova – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Zaradi preprečevanja okužbe z novim koronavirusom poskrbite za varno prodajo/nakup.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj jelena damjaka, starega pet let. Lahko tudi košute ali teleta. Tel.: 041/357-974.

Prodaj odrasle fazane za izpust v lovišče. Tel.: 041/717-464.

NOVEMBER							
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)		vzide zaide vzide zaide		
			začet.	konec			
1. Ne	17:28	7:16	6:43	16:47	5:37	17:54	
2. Po	17:55	8:19	6:44	16:46	5:38	17:53	
3. To	18:26	9:23	6:46	16:44	5:39	17:52	
4. Sr	19:06	10:25	6:47	16:43	5:40	17:50	
5. Če	19:54	11:23	6:49	16:42	5:42	17:49	
6. Pe	20:51	12:15	6:50	16:40	5:43	17:48	
7. So	21:56	12:59	6:51	16:39	5:44	17:47	
8. Ne	23:07	13:37	6:53	16:38	5:46	17:46	☉
9. Po	—	14:09	6:54	16:36	5:47	17:45	
10. To	0:21	14:36	6:56	16:35	5:48	17:44	
11. Sr	1:38	15:02	6:57	16:34	5:49	17:43	
12. Če	2:57	15:26	6:59	16:33	5:51	17:42	
13. Pe	4:17	15:52	7:00	16:32	5:52	17:41	
14. So	5:40	16:19	7:02	16:31	5:53	17:40	
15. Ne	7:03	16:52	7:03	16:29	5:54	17:39	☿
16. Po	8:26	17:33	7:04	16:28	5:55	17:38	
17. To	9:44	18:22	7:06	16:27	5:57	17:37	
18. Sr	10:51	19:21	7:07	16:27	5:58	17:36	
19. Če	11:46	20:26	7:09	16:26	5:59	17:36	
20. Pe	12:29	21:35	7:10	16:25	6:00	17:35	
21. So	13:03	22:43	7:11	16:24	6:01	17:34	
22. Ne	13:30	23:50	7:13	16:23	6:02	17:34	☼
23. Po	13:53	—	7:14	16:22	6:04	17:33	
24. To	14:13	0:55	7:15	16:22	6:05	17:32	
25. Sr	14:32	1:58	7:17	16:21	6:06	17:32	
26. Če	14:51	3:00	7:18	16:20	6:07	17:31	
27. Pe	15:11	4:03	7:19	16:20	6:08	17:31	
28. So	15:32	5:06	7:20	16:19	6:09	17:31	
29. Ne	15:58	6:10	7:22	16:19	6:10	17:30	
30. Po	16:28	7:15	7:23	16:18	6:11	17:30	☽

LOVSKA
OBLAČILA
IZDELANA PO MERI

KROJSTVO ROZMAN,
izdelava oblačil d.o.o.
Trjavčeva ulica 5,
8250 Brežice

031 544 808, 041 436 417
info@krojstvo-rozman.si
www.krojstvo-rozman.si

fotografiranje

Vzrejna komisija za barvarje pri Kinološki zvezi Slovenije organizira

VZREJNI PREGLED ZA BAVARSKE IN HANOVRSKE BARVARJE

v soboto, 14. novembra 2020, ob 8. uri pri lovskem domu LD Slovenska Bistrica, Zgornja Bistrica 25.

Ob vzrejnem pregledu je treba predložiti: rodovnik psa, obojestransko kopijo rodovnika in potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Psi morajo biti starejši od 15 mesecev. Vzrejnega pregleda se lahko udeležijo tudi psi, ki še nimajo opravljenih vseh preizkušenj ali še niso telesno ocenjeni. Vzrejno dovoljenje bodo dobili, ko bodo imeli opravljene vse predpisane preizkušnje.

Zaradi negotovih razmer, povezanih s COVID-19, je potrebna obvezna predhodna prijava do 10. 11. 2020 na elektronski naslov bojan.debersek@gmail.com.

Dodatne informacije: Bojan Deberšek (041/730-551).

Bojan Deberšek, predsednik Vzrejne komisije za barvarje

Obvestilo

Zaradi negotovih razmer, povezanih s COVID-19, vas prosimo, da se glede ažurnega stanja izvedbe dogodkov obračate neposredno na organizatorja dogodka. Uredništvo ne bo imelo podatkov o izvedljivosti organizacije dogodka zaradi morebitnih poostrenih ukrepov v povezavi s COVID-19. V reviji zaradi natančno načrtovanega urnika oddaje gradiva v tiskarno tudi ni mogoče objaviti zadnjih informacij. Mogoče je, da bodo dogodki odpovedani. Na dogodkih poskrbite za svojo varnost in varnost drugih udeležencev. Ostanite zdravi.

Uredništvo

Novo: lov s pogonom na divje prašiče v obori na Hrvaškem!

Lovimo v 4.150 ha veliki obori pri Slavonskem Brodu. Cena lova je 299 €/lovca/dan. Neomejen odstrel vseh kategorij divjih prašičev. Ni doplačila za odstrel merjasca. Termin lova: 5. in 6. ter 19. in 20. december.

Še je čas za lov na jelena: odstrel jelena v medalji 1600 € (Hrvaška), v Sloveniji 2.700 €.

Lov s pogonom na divje prašiče v loviščih hrvaških LD ob vikendih v pavšalu za 80 €/dan. Neomejen odstrel vseh kategorij divjih prašičev.

Hrvaška: 1.490 € v pavšalu za lov in odstrel damjaka v roku v medalji.

Hrvaška: lov s preže, merjasec v medalji 1.500 €, v zlati medalji 2.000 €.

Španija: 2 dni lova, 3 dni v lovišču in odstrel kozoroga za 3.990 €.

Ris: lov in odstrel v Latviji in Estoniji za 6.500 €, v Rusiji 5.500 €.

Kanada: 29.900 € za 10-dnevni lov in odstrel belega medveda.

Grenlandija: 3 dni lova in odstrel muškarnega goveda za 4.500 €, dodatni odstrel: severni jelen 1.990 €, polarna lisica, beli zajec, belke 300 €/dan.

Z nami lahko lovite tudi kozoroga, leva, leoparda, afriške antilope, Marco Polo argali ovna, tara, vapitja, karibuja, bivola ...

Pasat, d.o.o., Ulica Gubčeve brigade 35, 1000 Ljubljana
tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143 > www.pasat.si > info@pasat.si

MAREJENI V EU!
DO -50°C

58,50 €
Velikosti od 41 do 48
INFORMACIJE IN NAROČILA:
info@beluga.si, www.beluga.si

TERMO ŠKORNJI

Izredno topli, lahki in povsem nepremočljivi škornji, ki segajo do kolena. Podplat je čvrst, preprečuje zdrse in nudi dober oprijem na spolzkih tleh, pa tudi na gladki skali in ledu. Škorenj je udoben in omogoča dolgotrajno hojo po različnem terenu, tudi po snegu in ledu.

Sestava tkanine:
OVČJA VOLNA
FILC
TOPLINSKO IZOLACIJSKA FOLIA
EVN MATERIAL Z MEDVODI

TAKO TOPLIH IN LAHKIH ŠKORNIJEV SE NISTE IMELI

Idealna za mokro in hladno vreme. Ščiti pred vetrom in vodo, poleg tega pa diha, je trpežna, tiha in prožna.

149,00 € www.avantura.info

Lovska jakna PERC Brocard Ghost Camo

Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

DOG TRACE

ELEKTRONSKE ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

akcija -20%

M-NET, d.o.o., TEL.: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Do -30°C
Narejeno v EU

Termo čevlji

Trpežni, izredno topli in lahki ter povsem nepremočljivi čevlji so udobni in nudijo dober oprijem na različnih podlagah. Združujejo prednost klasičnega gojzarja in škornja. Tako toplih in lahkih čevljev verjetno še niste imeli.

Velikosti od 39 do 47.
Cena: 63,50€

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/726 011

TEHNO OPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Šmidojeva ulica 13,
1031 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnoptika@siol.net
www.tehnoptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5 8x42
Akcijska cena: 199,00 €

NIKON Monarch5 8x42
Akcijska cena: 319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

MERKEL
Markel Helix
Najhitrejša premovlečna puška

Blaser
Blaser R8

Heym SR30
Premovlečna puška z možnostjo naprožila ("šnelarja") in brez doplačila levo kopito in zaklep!

HAENEL
Haenel Jaeger 10

Na zalogi nočni nastavki PARD!

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia
- **Oblačila:** Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarnstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664 email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:

<http://guns-spendal.com/shop/>

VUTE
PUŠKARSTVO

Kremplova ulica 2, 2000 Maribor
lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si
Tel: 059 108 495

Komplet Pinewood Retriever Active

- nešumeč
- nepremočljiv
- primeren za uporabo v vseh letnih časih

Redna cena €279,90
Akcijska cena za komplet €251,90

+ DARILO set obraznih rut Pinewood

SlovArms

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Tel.: 05 620 22 08 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

RÖWA **TITAN**
Röhrler | AUSTRIA

**POSEBNO UGODNA PONUDBA KOMPLETA
»MLADI LOVEC« PUŠKA + OPTIKA!**

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

HAWKE

STEINER
GERMANY

SWAROVSKI
OPTIK

Verney-Carron

STEEL ACTION

STRASSER

ShooterKing

HÄRKILA
TRUST YOUR INSTINCT

Vixen

LIEMKE

Niggeloh

Blaser

**ŠIROK IZBOR NOČNE OPTIKE
IN TERMORIZIJE**

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE! HITRO IN ENOSTAVNO!

MeoStar R1r 3-12x56 RD

MeoStar R2 2,5-15x56 RD

BREZPLAČEN NASTREL IN NAMESTITEV MONTAŽE

MeoStar R2 1,7-10x42 RD

MeoStar R2 8x56 RD

MeoPro 8x56 HD

me opta

MeoStar B1 PLUS 8x42

NOVO

* Akcija velja za izdelke Meopta iz zaloge, ob gotovinskem plačilu od 05.11.2020 do 20.12.2020 oz. do razprodaje zalog. Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
faks: ++386 (0)7 / 33 23 879
Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00
www.ancelj.si

Poiščite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija:

Browning - Winchester - Kite Optics
- Česka zbrojovka - Sellier & Bellot - Meopta
- Alfa Proj - Noblex - ATN - Niggeloh
- Norica - Huğlu - Schmidt & Bender - MAK
- Sightmark - Swarovski Optik - STV Group

Naša dediščina je ključ do prihodnosti

na Madžarskem in po vsem svetu!

Eno z naravo

Svetovna razstava o lovu in naravi

Madžarska

od 25. septembra do 14. oktobra 2021

ONE WITH NATURE

World of Hunting and Nature Exhibition
HUNGARY 2021

onewithnature2021.org